

Program rozvoje města

NOVÝ BOR

na období 2014 - 2020

Nový Bor 2014

OBSAH

ÚVOD	4
A. ANALYTICKÁ ČÁST	5
A.1 Charakteristika obce	5
1. Území	5
2. Obyvatelstvo	8
Počet obyvatel a jeho vývoj	8
Pohyb obyvatel a jeho vývoj	8
Věkové složení obyvatelstva	10
Vzdělanostní struktura obyvatel	11
Národnostní struktura obyvatel	13
3. Hospodářství	14
Ekonomická situace	14
Trh práce	20
Cestovní ruch	25
4. Infrastruktura	33
Technická infrastruktura	33
Dopravní infrastruktura	33
Dopravní obslužnost	37
5. Vybavenost	39
Bydlení	39
Školství a vzdělávání	40
Zdravotnictví	43
Sociální problematika	43
Kultura	48
Sport a volnočasové aktivity	52
Spolková činnost	53
6. Životní prostředí	59
Ovzduší	59
Voda	59
Odpady, ekologické zátěže	61
Příroda	62
7. Správa obce	64
Obecní úřad a kompetence obce	64
Hospodaření a majetek obce	66
Bezpečnost	68
Vnější vztahy a vazby obce	69

A.2 Východiska pro návrhovou část.....	74
B. NÁVRHOVÁ ČÁST	79
B.1 Strategická vize města nový bor	79
B.2 Programové cíle.....	79
B.3 Opatření	80

Program rozvoje města byl schválen zastupitelstvem obce dne ....., usnesením č. ....

ÚVOD

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, **je program rozvoje obce**. Jde o hlavní nástroj řízení rozvoje obce. Program rozvoje obce formuluje představy o budoucnosti obce a navrhuje způsoby, jak těchto představ dosáhnout.

Informace o tom, kdy byl pro vytvářen

Informace o způsobu tvorby PRO

Informace o činnosti pracovní skupiny

Informace o zapojení veřejnosti

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

Charakteristika obce soustřeďuje základní fakta o obci a obsahuje komplexní zhodnocení situace v obci, charakteristiku stavu a vývoje jednotlivých oblastí života obce. Klade důraz na zachycení hlavních předností a rozvojových problémů obce a jejich příčin.

1. ÚZEMÍ

Širší vztahy

Město Nový Bor leží na severu Čech v západní části Libereckého kraje, v okrese Česká Lípa. Vzdálenost do krajského města Liberce, je 43 km. Nejbližší město s více než 20 000 obyvateli (Česká Lípa) je od Nového Boru vzdáleno 10 km. Dobré propojení je také s velkými městy v podkrušnohoří, Děčín je vzdálen 33 km a Ústí nad Labem 56 km. Dopravní spojení s touto oblastí je realizováno po silnici I. třídy (více viz Kapitola 4. Infrastruktura)

Přestože se Nový Bor nachází v blízkosti hranic s Německem, nemá výlučně hraniční polohu. Dobrá dostupnost měst s více než 50 000 obyvateli (viz výše) vytváří dobré podmínky jak pro podnikatelské kontakty, tak pro cestovní ruch. Limitem rozvoje města může být blízkost periferní oblasti – Šluknovského výběžku.

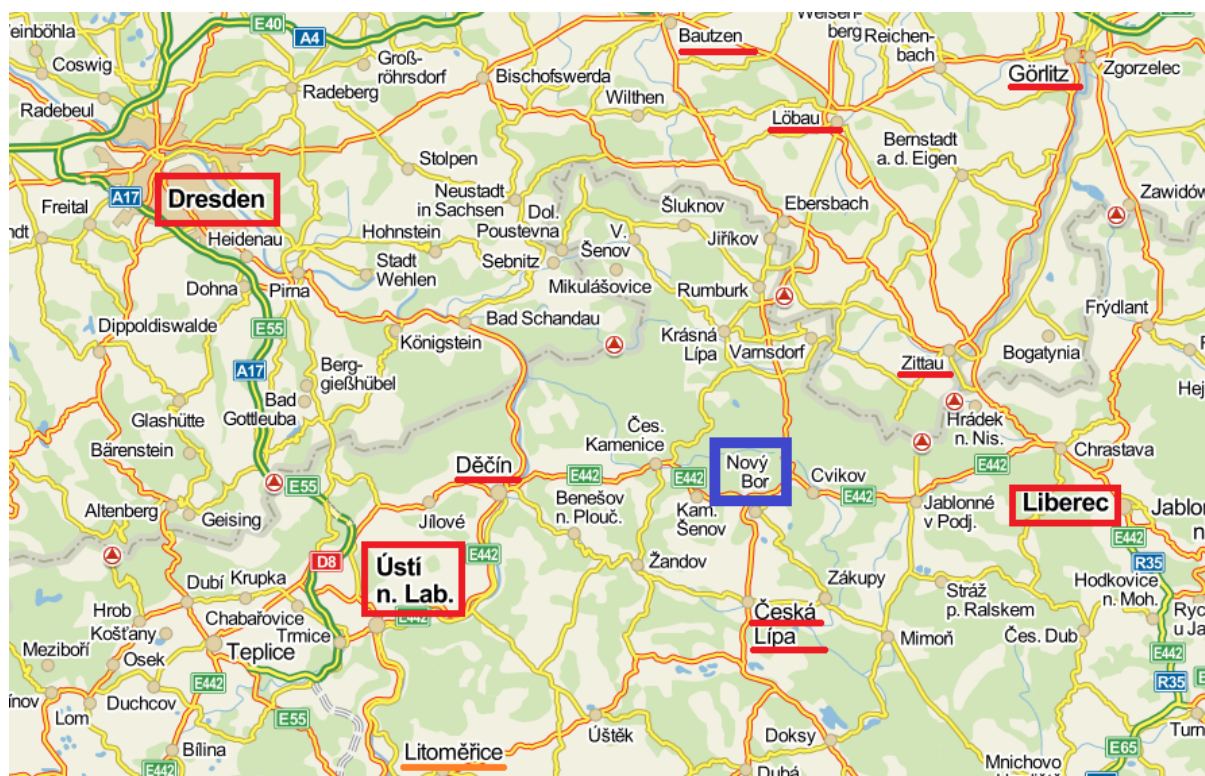
Relativní dostupnost saské metropole Drážďany ale i menších německých měst jako je Lobava, Žitava či Budyšín vzdálených do 60 km je příležitostí pro hospodářské kontakty, či turistický ruch. V tabulce 1 je také uvedena vzdálenost polského města Jelenia Góra, se kterým město spolupracuje díky podobné kulturní tradici.

Tabulka 1 Vzdálenost města Nový Bor od důležitých měst v ČR i v zahraničí

Název města	Vzdálenost v km	Velikostní kategorie
Praha	98	Více než 1 000 000
Liberec	43	100 – 199 999
Ústí nad Labem	56	50 – 99 999
Děčín	33	50 – 99 999
Česká Lípa	10	20 – 49 999
Drážďany (Dresden, SRN)	99	500 000 – 999 999
Lobava (Löbau, SRN)	45	10 – 19 999
Budyšín (Bautzen, SRN)	57	20 – 49 999
Žitava (Zittau, SRN)	36	20 – 49 999
Zhořelec (Görlitz, SRN)	70	50 – 99 999
Jelení Hora (Jelenia Góra, PLN)	122	50 – 99 999

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Obrázek 1 Poloha města Nový Bor

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Fyzickogeografická charakteristika

Krajina v okolí Nového Boru je členitá. Severní okolí města je součástí Lužických hor má hornatý charakter a je silně zalesněné s množstvím přírodních zajímavostí. Dominantou oblasti je hora Klíč (760 m n.m.) vzdálená 5 km. Jižní okolí města je spíše nížinaté s četnými vodními plochami. Samotné město se rozkládá ve výšce 360 m n.m.

Z geologického hlediska je oblast zajímavá tím, že se zde vyskytují jak druhohorní pískovcové usazeniny, tak třetihorní sopečné horniny.

Novým Borem protéká vodní tok Šporka, který je pravostranným přítokem Ploučnice. Na části území města se nachází ochranné pásmo vodního zdroje II. stupně.¹

Správní členění

Rozloha města Nový Bor je 1944,1294 ha. Město se skládá z 5 částí: Nový Bor, Arnultovice u Nového Boru, Janov u Nového Boru, Pihel a Bukovany.

Jako obec s rozšířenou působností zajišťuje město Nový Bor výkon přenesené působnosti pro 16 obcí, které jsou uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2 Abecední seznam obcí SO ORP Nový Bor

ZÚJ	Název obce	Vzdálenost v km
561479	Cvikov (POÚ)	8
561622	Chotovice	3

¹ Zdroj: Atlas životního prostředí Libereckého kraje. Košková I., Modrý M., Šmída J. Liberecký kraj, 2008. 1. Vydání. ISBN 978-80-254-2872-6

561681	Kamenický Šenov	7	
561738	Kropach	18	
561746	Kunratice u Cvikova	12	
561827	Mařenice	14	
561860	Nový Bor	0	
561894	Okrouhlá	2	
561959	Polevsko	4	
561991	Prysk	8	
530387	Radvanec	3	
562025	Skalice u České Lípy	4	
562050	Sloup v Čechách	4	
546275	Slunečná	11	
546283	Svojkov	7	
562131	Svor	5	

Města jsou vyznačena tučným písmem.

Zdroj: vlastní zpracování dle www.mapy.cz a ČSÚ, dostupné z http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvod_nb, cit 28.11.2013,

Historické souvislosti

Z historických okolností současnost nejvíce ovlivňuje propojení města Nový Bor se sklářským průmyslem, které se datuje již do 17. století. Na vzniku a vývoji sklářské výroby se nejvíce podílela výhodná poloha města při císařské silnici Praha – Rumburk – Žitava a také železnice (1869). První kompanie obchodníků se sklem byla v Boru ustanovena roku 1754 a pomohla městu získat ohlas ve sklářském odvětví. I v současné době ve městě působí několik sklářských hutí, také řada malíren, sklářských studií a sklářských výtvarníků.

V poválečném období zaznamenalo město výrazný odsun místního německého obyvatelstva a přistěhování českých obyvatel z vnitrozemí. Přestože díky poválečným přesunům obyvatel došlo k jejich poklesu o cca 2,5 tis, již v 80. letech došlo zejména díky prosperujícímu sklářství k navrácení počtu obyvatel na původní úroveň. Také díky výstavbě panelových domů ve druhé půlce 20 stol. začal počet obyvatel růst.²

Dílčí SWOT

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • přetrvávající věhlas města v oblasti sklářství • výhodná poloha z hlediska dostupnosti regionálních center v ČR i v zahraničí 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • poválečné přesuny obyvatel, narušení tradic, vykořenění, může mít vliv na míru nezaměstnanosti
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití blízkosti hranic • využití blízkosti CHKO Lužické hory a CHKO České středohoří 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhoršení dopravní dostupnosti oblasti

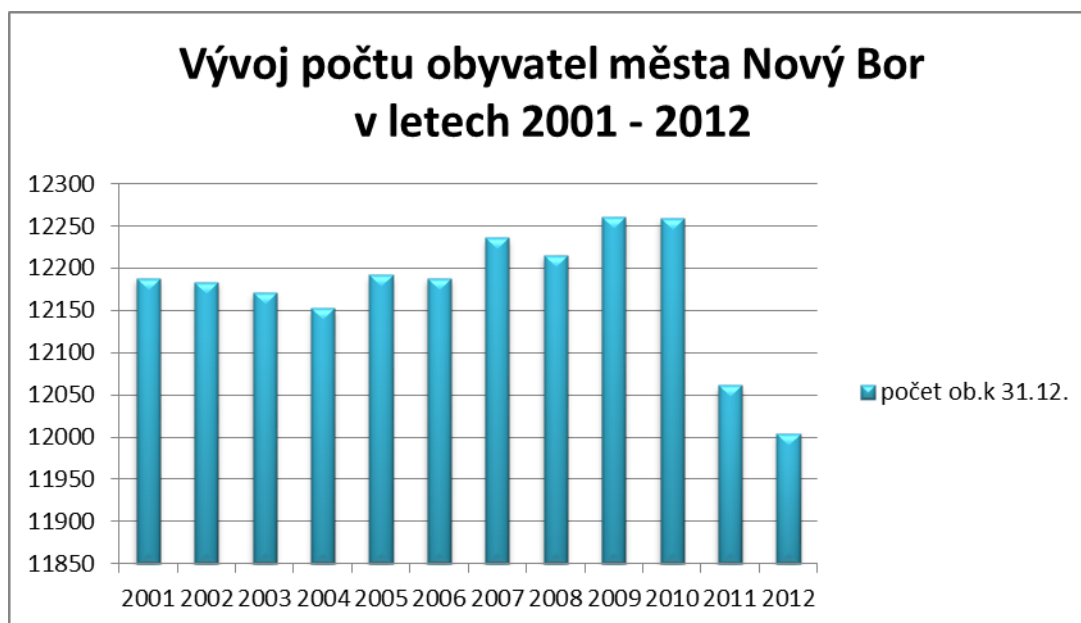
² zdroj dat: <http://www.novy-bor.cz/cz/mesto-novy-bor/o-meste/zakladni-informace/> ze dne 3.9.2013 a <http://www.novy-bor.cz/cz/zivot-ve-meste/turisticky-ruch/zajimavosti-noveho-boru-a-okoli/> ze dne 3.9.2013

2. OBYVATELSTVO

Počet obyvatel a jeho vývoj

K 31. 12. 2012 žilo ve městě Nový Bor celkem 12 004 obyvatel. Oproti roku 2001 došlo ke snížení počtu obyvatel o více než 200. Vývoj počtu obyvatel ukazuje následující graf:

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel města Nový Bor v letech 2001 - 2012

Zdroj: ČSÚ

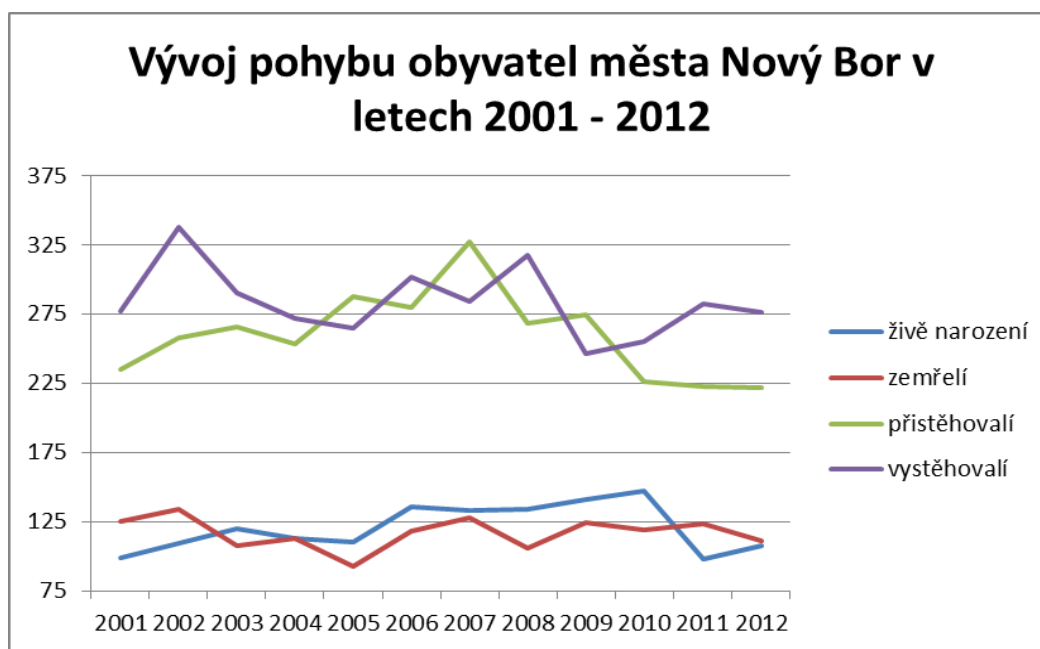
Jak je patrné z grafu č. 1, tak v roce 2012 žilo ve městě nejméně obyvatel za předchozích 11 let. Mezi lety 2001 – 2004 docházelo k poklesu počtu obyvatel, mezi lety 2004 – 2009 počet bydlících v Novém Boru střídavě rostl a klesal a od roku 2009 došlo k poklesu počtu obyvatel, přičemž mezi roky 2010 a 2011 byl tento pokles nejvýraznější, a to téměř o 200 osob. Mezi lety 2011 a 2012 pokles obyvatel nadále pokračoval, ovšem v dlouhodobém měřítku se nejedná o zásadní hodnoty a počet obyvatel města spíše stagnuje.

Pohyb obyvatel a jeho vývoj

Následující graf č. 2 ukazuje, nakolik se na vývoji počtu obyvatel podílel přirozený přírůstek/úbytek obyvatel a nakolik migrace.

Graf 2 Vývoj pohybu obyvatel města Nový Bor v letech 2001 - 2012

zdroj: ČSÚ

Z výše znázorněného je jasné, že větší vliv na počet obyvatel má migrace, tedy rozdíl mezi přistěhovalými do města a vystěhovalými z města (tj. saldo migrace). Saldo migrace se v daném časovém rozmezí pohybuje převážně v záporných hodnotách, tzn. počet vystěhovalých z města je vyšší než počet těch, kteří si Nový Bor v daném roce zvolili jako místo svého trvalého pobytu. Opačná situace nastala pouze v letech 2005, 2007 a 2009. V průměru přišlo město pomocí migrace ročně o 24 osob za období let 2001 - 2012. Názornější pohled na danou problematiku ukazuje tabulka č. 3.

Tabulka 3 Vývoj pohybu obyvatel města Nový Bor v letech 2001 - 2012

	živě narození	zemřelí	saldo	přistěhovalí	vystěhovalí	saldo migrace
2001	99	125	-26	235	277	-42
2002	109	134	-25	258	338	-80
2003	120	108	12	266	290	-24
2004	113	113	0	253	272	-19
2005	110	93	17	288	265	23
2006	136	118	18	280	302	-22
2007	133	128	5	327	284	43
2008	134	106	28	268	317	-49
2009	141	124	17	274	246	28
2010	147	119	28	226	255	-29
2011	98	123	-25	223	282	-59
2012	108	111	-3	222	276	-54

Zdroj: ČSÚ

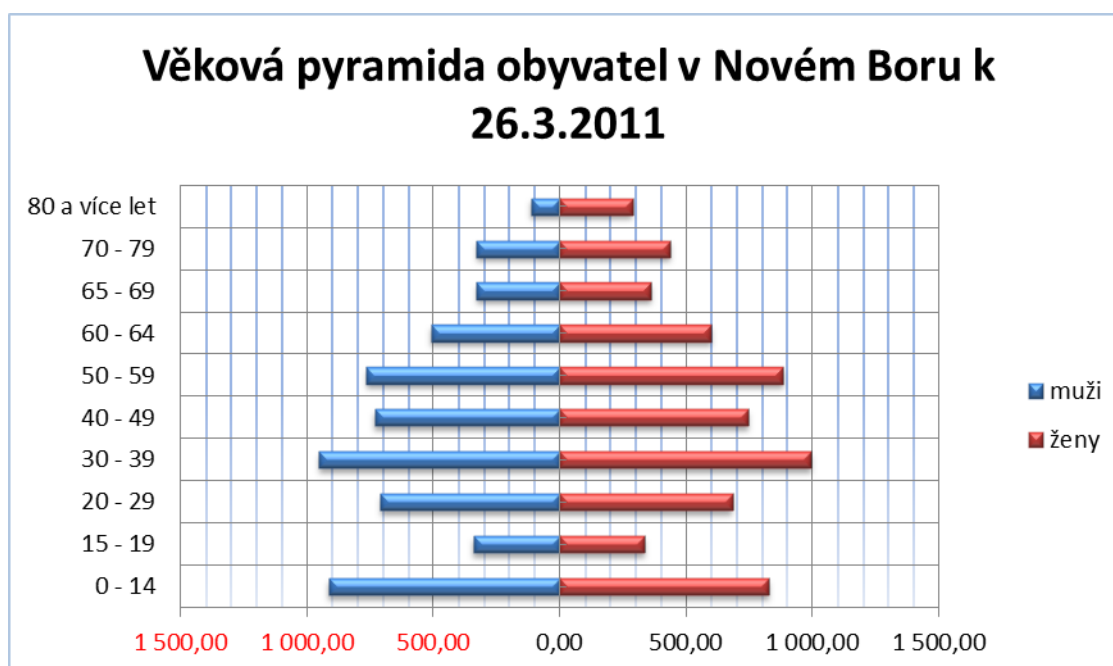
U přirozeného přírůstku, resp. úbytku, jde o rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými v daném roce. V Novém Boru dosahoval, oproti saldu migrace, přirozený přírůstek v letech 2001 – 2012 téměř vždy kladných hodnot, tzn., narodilo se více obyvatel, než jich zemřelo. Výjimkou byly roky 2001, 2002, 2011 a rok 2012, kdy byl ovšem počet narozených a zemřelých téměř stejný a také rok 2004, kdy bylo saldo přirozeného přírůstku nulové.

I přes graficky patrné výkyvy (s ohledem na měřítko grafu) lze konstatovat, že počet obyvatel města Nový Bor v dlouhodobém horizontu (vzhledem k celkovému počtu obyvatel) spíše stagnuje.

Věkové složení obyvatelstva

Ačkoliv v roce 2001 byl průměrný věk obyvatel Nového Boru o téměř jeden rok nižší než průměrný věk obyvatel České republiky (38,2 let v Novém Boru oproti 39,1 let v ČR), v roce 2011 byla již situace zcela opačná (41,5 let v Novém Boru oproti 40,9 let v ČR). Věkové složení obyvatelstva tedy nevykazuje příznivou tendenci, v celostátním porovnání je však vývoj příznivější.

Graf 3 Věkové složení obyvatel města Nový Bor k 26. 3. 2011

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011, vlastní zpracování

Téměř ve všech věkových skupinách převažuje počet žen nad počtem mužů, nejvíce patrné je to ve věkové skupině nad 70 let věku. Výjimku tvoří 3 nejmladší věkové kategorie, a to do 14 let, 15 – 19 let a 20 – 29 let. Zde je situace opačná.

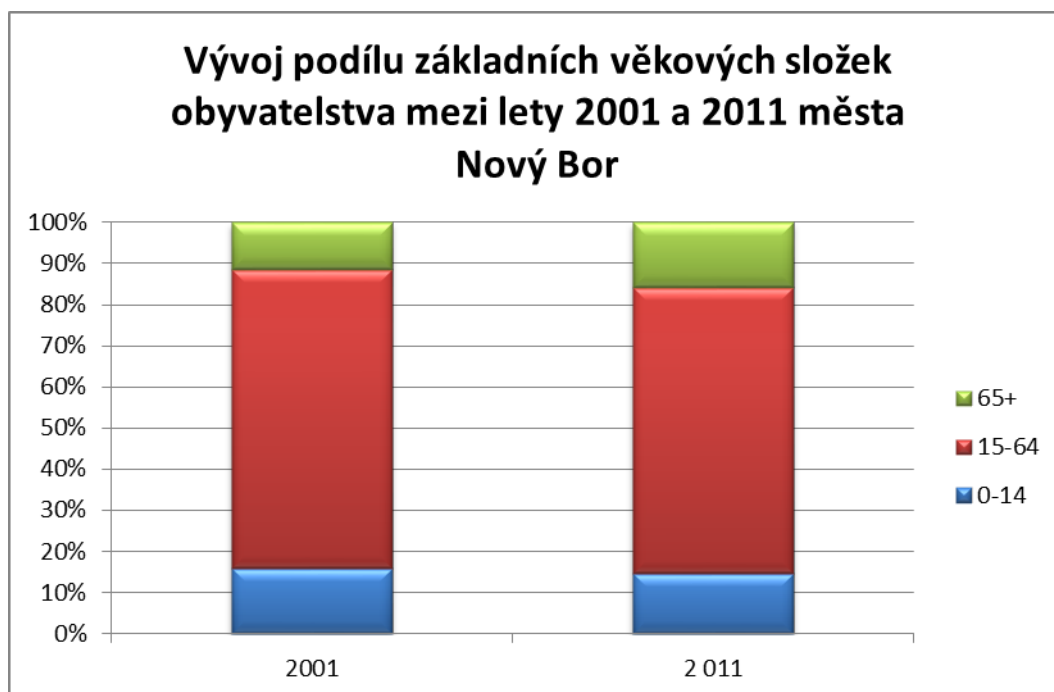
Dle základních věkových skupin lze nejvíce osob zařadit do produktivního věku 15 – 65 let, a to 69,6% z celkového počtu obyvatel Nového Boru. Podíl předproduktivní (děti do 14 let) a poproduktivní (senioři nad 65 let) složky obyvatelstva je ve městě téměř shodný (14,7% ku 15,7%), mírně zde ovšem převažuje podíl staršího obyvatelstva. V roce 2012 již podíl produktivní složky obyvatel činí 68,2% z celkového počtu obyvatel (tedy o více než 1 procentní bod méně než o pouhý rok dříve) a rozdíl mezi před a poproduktivní skupinou obyvatel se rozšiřuje na poměr 14,3% ku 17,5%.

Rozložení tří základních věkových skupin obyvatel města v letech 2001 a 2011 znázorňuje další graf č. 4. Na první pohled je patrný nárůst podílu nejstarších obyvatel města a mírné snížení podílu nejmladších obyvatel. Podíl obyvatel v produktivním věku se postupem času také snížil a tito obyvatelé se plynule přesunují do poproduktivní složky obyvatel. Tuto situaci dokresluje i snížení počtu narozených dětí v roce 2011 oproti předchozím rokům.

Uvedené údaje jsou interpretovány ze Sčítání lidu, domů a bytů let 2001 a 2011. Údaje z roku 2012 dokreslují situaci z pohledu snižování podílu prvních dvou věkových skupin na celkovém počtu obyvatel (tedy dětí do 14 let a obyvatel v produktivním věku 15 -64 let) oproti zvyšování podílu seniorů starších 65 let.

Z výše uvedeného je patrné, že podíl nejstaršího obyvatelstva bude stoupat i do budoucna a bude zvyšovat nároky na sociální a zdravotnické služby a ostatní služby týkající se seniorů. Výše uvedená statistika věkových skupin koresponduje s celorepublikovým rozdělením populace.

Graf 4 Vývoj podílu základních věkových složek obyvatelstva mezi lety 2001 a 2011 města Nový Bor

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2001 a 2011, vlastní zpracování

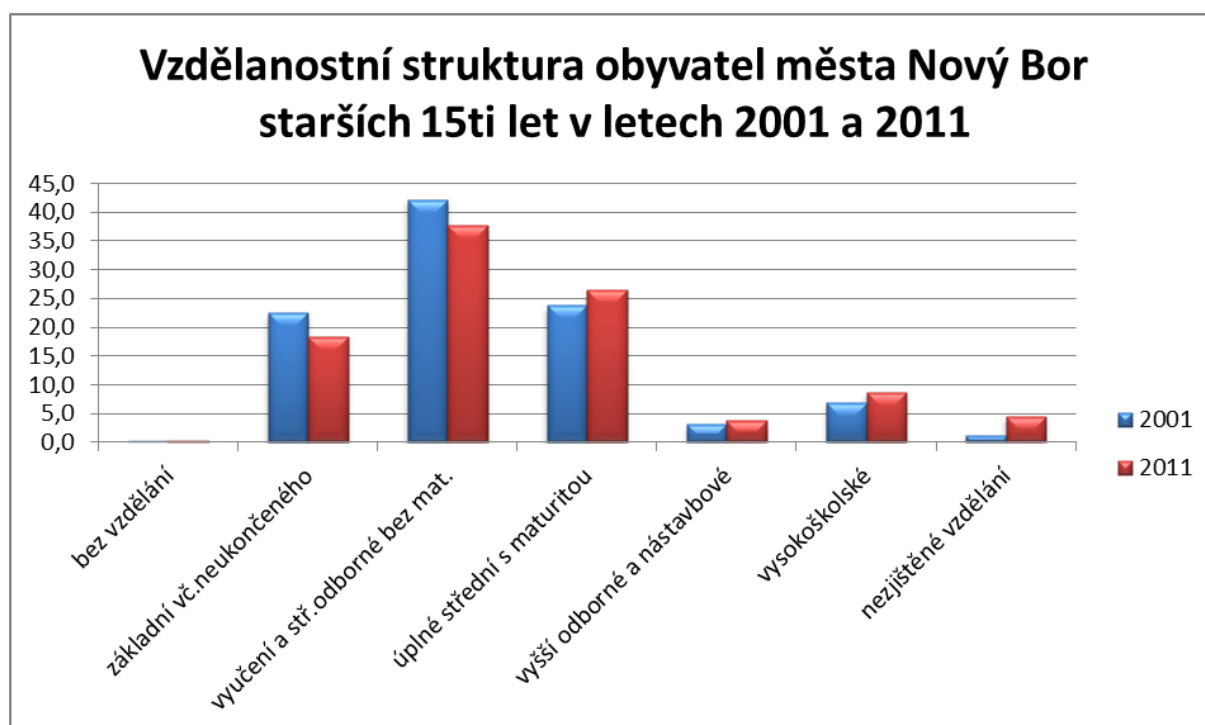
Vzdělanostní struktura obyvatel

Data pro analýzu vzdělanosti obyvatelstva lze získat pouze ze Sčítání lidu, domů a bytů a jako základ pro zjišťování vzdělanostní struktury se bere obyvatelstvo starší 15-ti let.

Největší podíl zaujímají osoby vyučené a středního odborného vzdělání bez maturity, a to jak v roce 2001, tak i v roce 2011, ačkoliv jejich podíl mezi těmito roky klesá, a to ve prospěch úplného středního vzdělání s maturitou, vyššího odborného a nástavbového studia a také vysokoškolského vzdělání. V absolutních hodnotách (ačkoliv v procentním vyjádření se nejedná o významný nárůst) také vzrostl podíl osob bez vzdělání. Jelikož podíl osob bez vzdělání je oproti jiným typům vzdělání zanedbatelný (0,3% v roce 2001 a 0,4% v roce 2011), není na grafu patrný. Ono zvýšení představovalo z 27 osob v roce 2001 na 38 osob bez vzdělání v roce 2011.

Vývoj podílu vzdělanosti názorně ukazuje graf č. 5.

Graf 5 Vzdělanostní struktura obyvatel města Nový Bor starších 15ti let v letech 2001 a 2011

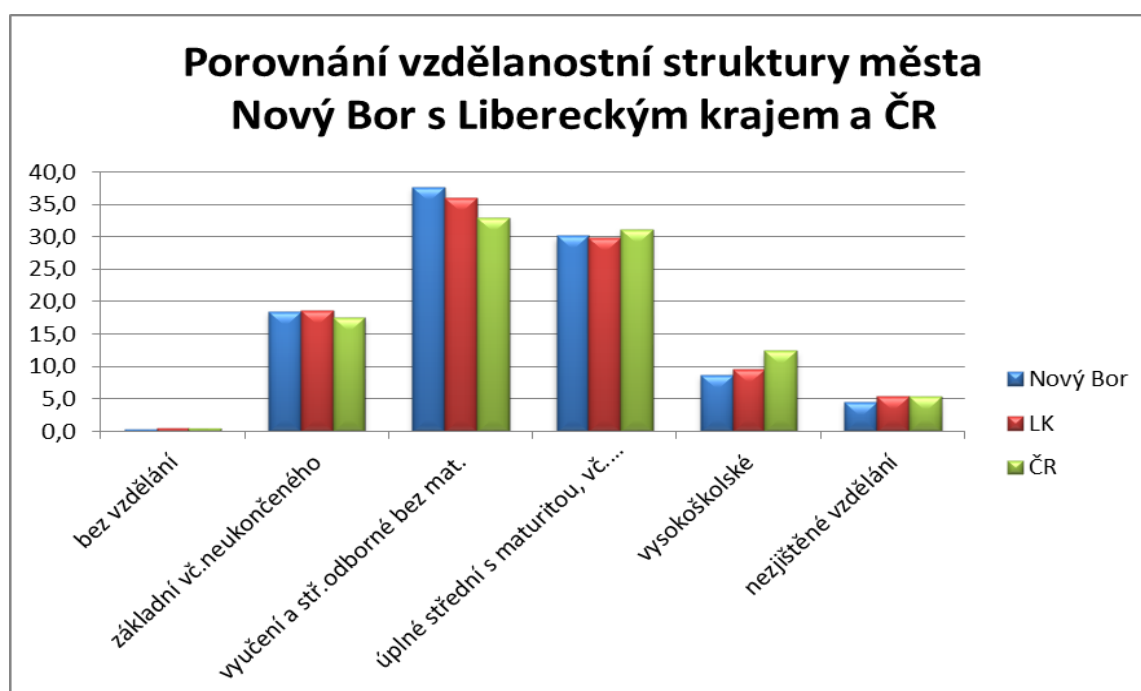

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2001 a 2011, vlastní zpracování

Jak je napsáno výše, vzdělanostní struktura obyvatel města Nový Bor vykazuje pozitivní tendenci, jelikož dochází ke zvyšování podílu obyvatelstva staršího 15-ti let s maturitou a vyšším vzděláním, včetně vysokoškolského.

V následujícím grafu (č. 6) je patrné porovnání vzdělanostní struktury obyvatel města, kraje a republiky. Vzdělanostní úroveň byla ve městě v roce 2011 o něco nižší v porovnání s Libereckým krajem a celou Českou republikou. Nejvyšší rozdíl můžeme sledovat u skupiny střední odborné vzdělání bez maturity, kde je zastoupen vyšší podíl obyvatel města, než je podíl obyvatel kraje i republiky. Na opačné straně stojí vysokoškolské vzdělání, kde je podíl obyvatel města s tímto nejvyšším dosaženým vzděláním nižší oproti kraji i republice.

Graf 6 Porovnání vzdělanostní struktury města Nový Bor s Libereckým krajem a ČR

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011, vlastní zpracování

Národnostní struktura obyvatel

Pokud budeme brát v úvahu údaje ze SLDB 2011, potom v uvedeném roce se k jiné než české národnosti přihlásilo celkem 273 osob a dalších 2972 při sčítání nechalo tuto otázku nezodpovězenou. K české národnosti se přihlásilo 71,6% obyvatel, podíl ostatních národností je zanedbatelný – „nejvíce“ obyvatel se přihlásilo ke slovenské a německé národnosti, oboje shodně 0,8%.

V roce 2001 byla situace podobná, pouze s tím rozdílem, že k české národnosti se přihlásilo 93,5% obyvatel města. Podíl ostatních národností je dle výsledků sčítání víceméně zanedbatelný (podíl německé a slovenské národnosti byl v roce 2001 cca 1,5%).

Dílčí závěry:

Počet obyvatelstva ve městě se v průběhu posledních deseti let mírně snížil. Největší vliv na to mělo negativní saldo migrace, tedy vyšší počet vystěhovalých než přistěhovalých. Z dlouhodobého hlediska se však nejedná o zásadní pokles. Z uvedené věkové struktury obyvatelstva a jejího vývoje je patrné, že bude i nadále pokračovat nárůst obyvatel v poproduktivním věku, což bude zvyšovat nároky na sociální a zdravotní péči, na bezbariérovost přístupů nejen do veřejných budov, ale také obchodů a zábavních a vzdělávacích center. Vzdělanostní úroveň obyvatelstva města se oproti roku 2001 zvýšila, přesto je však v porovnání s Libereckým krajem (i celou ČR) nižší.

Dílčí SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • rostoucí vzdělanostní struktura obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> • dlouhodobá stagnace počtu obyvatel • stárnutí obyvatel ve městě, tedy klesající počet dětí a rostoucí počet

	seniorů <ul style="list-style-type: none"> • záporné saldo migrace • nízká vzdělanostní úroveň obyvatel oproti Libereckému kraji i ČR
Příležitosti <ul style="list-style-type: none"> • přilákání nového obyvatelstva v produktivním věku, které pomůže zpomalit proces stárnutí obyvatelstva 	Hrozby <ul style="list-style-type: none"> • pokračující stagnace počtu obyvatel, resp. pokles počtu obyvatel ve městě • pokračující proces stárnutí obyvatelstva • emigrace obyvatelstva v perspektivním věku z hlediska populačního vývoje (18 – 35 let)

3. HOSPODÁŘSTVÍ

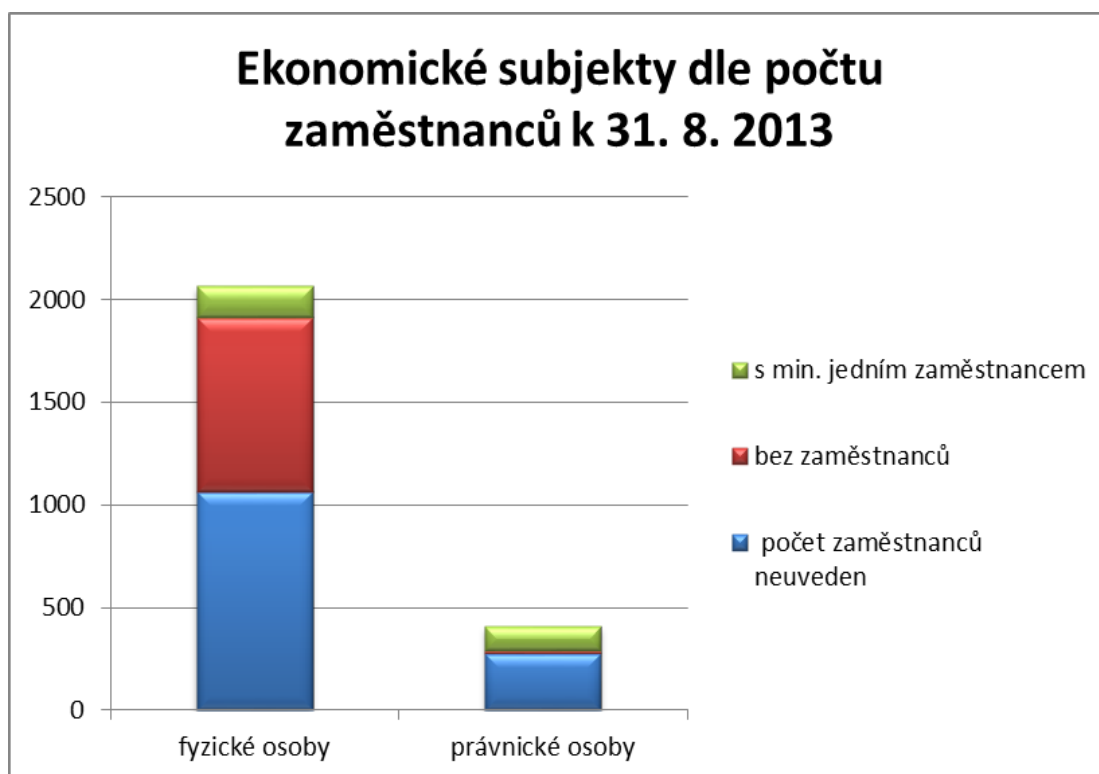
Ekonomická situace

K 31. 8. 2013 působilo dle výpisu z Registru ekonomických subjektů (RES) ve městě Nový Bor celkem 2 472 ekonomických subjektů, z toho 2065 fyzických osob a 407 právnických osob.

Nevýhodou Registru ekonomických subjektů je fakt, že jsou v něm obsaženy pouze ekonomické subjekty, které mají v dané obci svoje sídlo a nejsou tam ty, které tam sice mají provozovnu, tedy vytváří v místě pracovní pozice, ale nemají v obci své sídlo. Také je nutné počítat s jistou mírou zastaralosti dat vzhledem k jejich aktualizaci, tj. objevují se zde i firmy, které již svoji činnost ukončily, ovšem v databázi ještě není tato změna zaznamenána. Přesnější zdroj dat v současné době ovšem není k dispozici.

Z celkového počtu 2 472 podnikatelských subjektů (dle výpisu z RES ke dni 31. 8. 2013) jich 1 340 (tedy 54%) nevedlo počet zaměstnanců. Ze zbylých 46% jich je více než ¼ bez zaměstnanců.

Graf 7 Struktura ekonomické základny města Nový Bor k 31. 8. 2013

Zdroj: výpis z RES k 31. 8. 2013, vlastní zpracování

Fyzické osoby

Na vytváření pracovních míst ve městě se podílí pouze 7,5% ze všech fyzických osob, tj. 155 subjektů, přičemž celých 139 fyzických osob zaměstnává pouze 1 – 5 zaměstnanců.

Nejvyšší podíl fyzických osob z jejich celkového počtu jich podniká v rámci výroby ostatních nekovových minerálních výrobků (tj. práce se sklem) (12,5%), dále v maloobchodu, kromě motorových vozidel (10,5%) a specializovaných stavebních činnostech (10%). Mezi 5 až 10% byly zastoupeny ještě ostatní finanční činnosti a také velkoobchod, kromě motorových vozidel. Ostatní oblasti podnikání byly zastoupeny nižším než pětiprocentním podílem na celkovém počtu fyzických osob podnikajících ve městě.

Graf 8 Výčet nejzastoupenějších odvětví a počet v nich podnikajících fyzických osob ve městě Nový Bor, ke dni 31. 8. 2013

Zdroj: výpis z RES k 31. 8. 2013, vlastní zpracování

Uvedených 10 nejzastoupenějších odvětví v podnikání fyzických osob představuje 70%ní podíl na celkovém počtu fyzických osob.

Z celkových 16ti podnikatelů (fyzických osob) s šesti a více zaměstnanci jich více než polovina působí v části města Nový Bor, zbytek je pak z Arnultovic a jeden z Bukovan. Z právní formy převažuje „fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku“, a to z 87,5%. Dle zaměření je zde nejvíce zastoupen maloobchod (kromě motorových vozidel) a výroba ostatních nekovových minerálních výrobků. Ostatní činnosti jsou zastoupeny ve výčtu šestnácti největších zaměstnavatelů v rámci fyzických osob pouze jednou, namátkou se jedná o rostlinnou a živočišnou výrobu, myslivost a související činnosti, výrobu potravinářských výrobků, výrobu oděvů, výrobu kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojních zařízení, inženýrské stavitelství, specializované stavitelské činnosti, apod.

Právnícké osoby

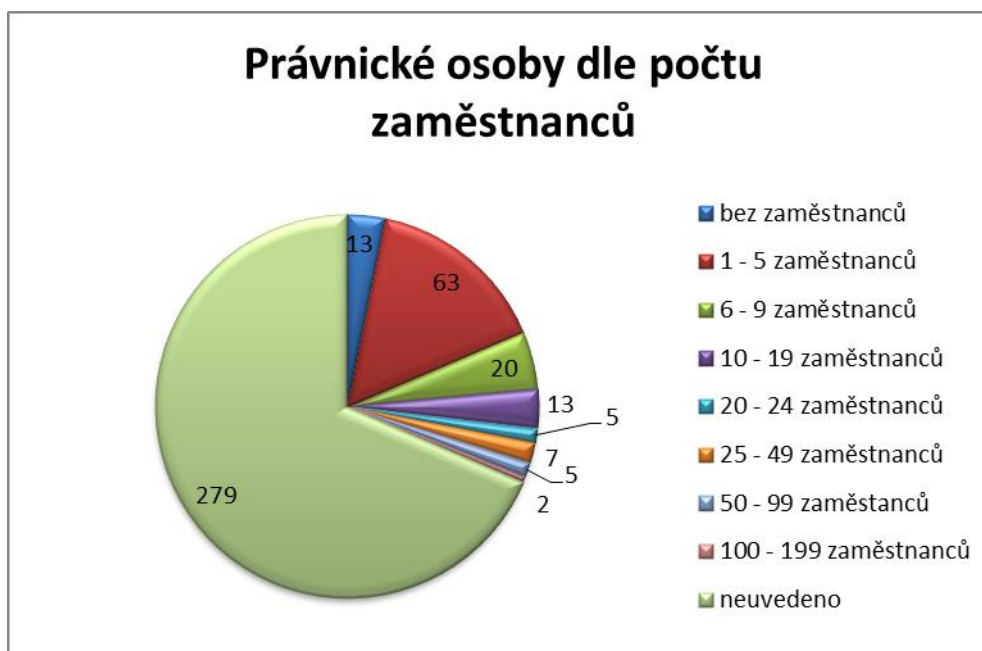
Z hlediska právní formy ve městě převažují společnosti s ručením omezeným, kterých je téměř polovina ze všech právníckých osob. Následuje právní forma dle klasifikace nazvaná „Sdružení (svaz, spolek, společnost, klub aj.)“ se 17 procentním podílem a 15% společenství vlastníků jednotek. Za zmínku stojí ještě se 7,8%tním podílem Organizační jednotka sdružení. Ostatní právní formy podniků z hlediska podílu jejich zastoupení na celkovém počtu právníckých osob ve městě téměř nestojí za zmínku a jejich absolutní počty se

pohybují do deseti podniků (v relativním vyjádření je to max. 2,5% z celkového počtu právnických osob). Svojí podstatou a předmětem podnikání však představují důležitý zdroj zaměstnanosti a ekonomické aktivity.

Podle počtu zaměstnanců působí ve městě nejvíce podnikatelů – právnických osob s 1 – 5 zaměstnanci, a to 15,5%. Necelých pět procent z celkového počtu právnických osob zaujímají podniky s 6 – 9 zaměstnanci. 3,2% právnických osob je bez zaměstnanců a stejný podíl podniků zaměstnává 10 – 19 osob. Firmy zaměstnávající více osob potom zaujímají nižší než dvouprocentní podíl (ve městě mají své sídlo 2 firmy se 100 – 199 zaměstnanci, 5 firem s 50 – 99 zaměstnanci a 7 podniků zaměstnávajících 25 – 49 osob). Procentní podíly zkrsluje fakt, že téměř 69% právnických osob ve výpisu z Registru ekonomických subjektů počet zaměstnanců uveden nemá. Především se jedná o společenství vlastníků bytových domů a zájmové spolky a sdružení.

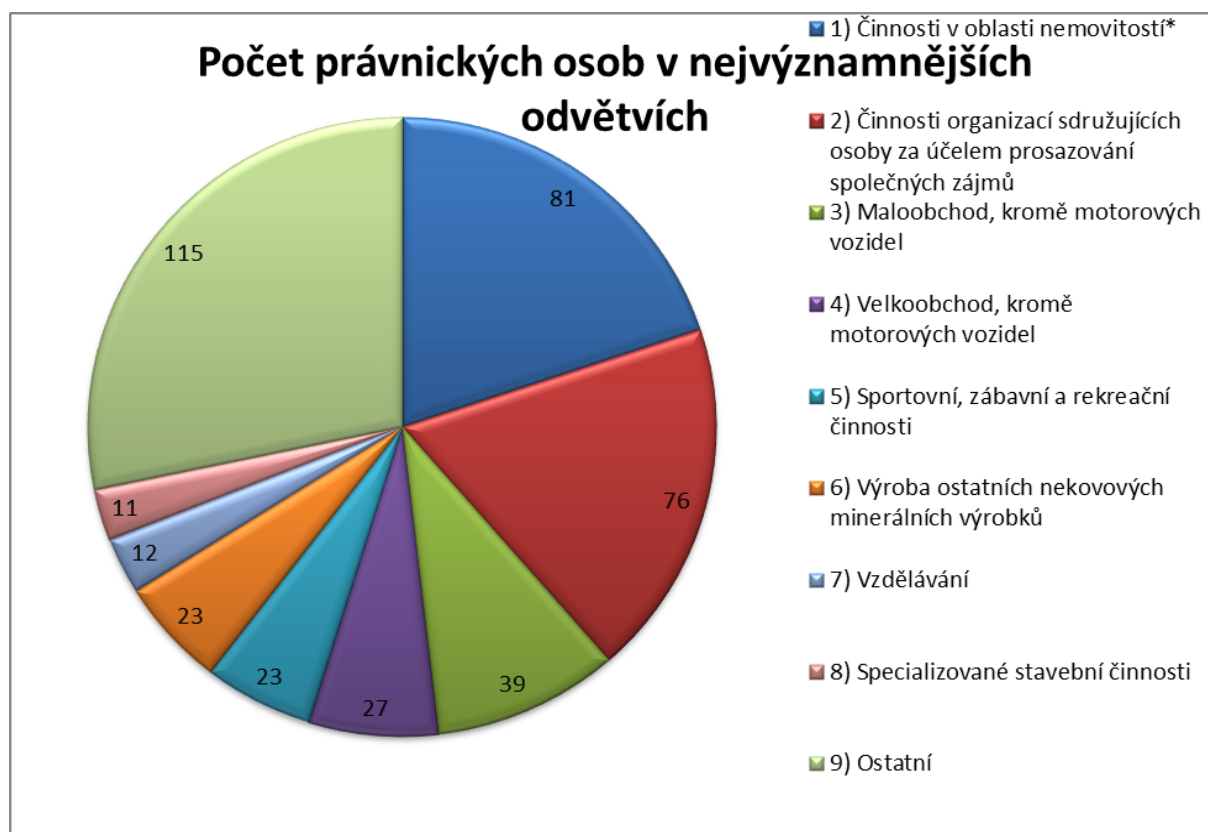
Graf 9 Podíl právnických osob dle počtu zaměstnanců ve městě Nový Bor k 31. 8. 2013

Zdroj: výpis z RES k 31. 8. 2013, vlastní zpracování

Téměř 20% právnických osob majících sídlo v Novém Boru se zabývá činnostmi v oblasti nemovitostí, ovšem 72,8% z nich tvoří společenství vlastníků bytových domů. 18,7% z právnických osob tvoří zjednodušeně řečeno spolky, svazy a sdružení, tedy činnosti organizací sdružující osoby za účelem prosazování společných zájmů. Z klíčových podnikatelů jich nejvíce působí v oblasti maloobchodu, kromě motorových vozidel, s necelými 10%, který je následován velkoobchodem, kromě motorových vozidel s 6,6%. Sportovní, zábavní a rekreační činnosti zabírají 5,7% z celkového počtu právnických osob, stejný podíl zaujímá také výroba ostatních nekovových minerálních výrobků, především se jedná o práci se sklem. Za zmínku z hlediska četnosti zastoupení oboru činnosti stojí ještě oblast vzdělávání a specializované stavební činnosti, které dosahují necelého 3procentního podílu na celkovém počtu právnických osob. Ostatní obory činnosti jsou zastoupeny pouze jednotkami firem a nedosahují ani dvouprocentního podílu.

Graf 10 Podíl nejvýznamnějších odvětví zastoupených právníky osobami ve městě Nový Bor k 31. 8. 2013

*z toho 59x společnosti vlastníků

Zdroj: výpis z RES k 31. 8. 2013, vlastní zpracování

Nejvýznamnější zaměstnavatelé z hlediska počtu zaměstnanců:

- 100 – 199 zaměstnanců
  - AKTIVIT, spol. s r.o. (výroba strojů a zařízení j.n.)
  - Město Nový Bor
- 50 – 99 zaměstnanců
  - Slévárna hliníku, s.r.o. (výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství)
  - MŠ „Klíček“ Nový Bor
  - ZŠ U Lesa Nový Bor
  - ZŠ Nový Bor náměstí Míru
  - VOŠ sklářská a Střední škola
- 25 – 49 zaměstnanců
  - BOHEMIA – FASHION s.r.o. (výroba oděvů)
  - MALDEK s.r.o. (výroba ostatních nekovových minerálních výrobků)
  - Aveniro s.r.o. (výroba ostatních nekovových minerálních výrobků)
  - O.K. NAVY spol. s r.o. (výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení)
  - DC AVEX s.r.o. (inženýrské stavitelství)

- HAiDA s.r.o. (vydavatelské činnosti)
- 20 – 24 zaměstnanců
  - SAND Profiles s.r.o. (výroba pryžových a plastových výrobků)
  - BORSKÁ STAVEBNÍ s.r.o. (výstavba budov)
  - ALBENA, s.r.o. (skladování a vedlejší činnosti v dopravě)
  - Novoborská bytová společnost, s.r.o. (činnosti v oblasti nemovitostí)
  - SALAEGRO A.J.C., s.r.o. (zdravotní péče)
  - Petr Novotný (výroba a zpracování skla)
  - Pavel Kučera (stravování a pohostinství)

V podstatě se jedná o právnické osoby, pouze 2 zaměstnavatelé s více než 20 zaměstnanci jsou z řad fyzických osob.

Mezi další významné zaměstnavatele, kteří v Novém Boru nemají své sídlo, patří následující ekonomické subjekty:

- *CRYSTALEX CZ, s.r.o. (výroba dutého skla) – firma má sídlo v Praze, spadá do kategorie 500 – 999 zaměstnanců*
- *EGERMANN s.r.o. Nový Bor (výroba dutého skla) – firma má sídlo (a další pobočky – prodejny) v Praze, spadá do kategorie 250 – 499 zaměstnanců, v Novém Boru jich pracuje 300*
- *DS Smith Packaging Czech Republic s.r.o. Nový Bor (výroba papírových a lepenkových obalů), firma má sídlo ve Velké Británii, v Novém Boru pracuje v současnosti 72 kmenových zaměstnanců*

Dalšími subjekty, které se podílí na zaměstnanosti obyvatel, jsou obchodní řetězce Kaufland, Lidl, Billa a Penny Market.

Ve městě působí také pět bankovních subjektů: 4 mají ve městě každý pobočku a 2 bankomaty (Česká spořitelna, ČSOB, GE Money Bank, Komerční banka) a jedna pouze pobočku (Hypoteční banka Nový Bor). Dále zde působí Česká pošta.

Město Nový Bor prostřednictvím TIC uveřejňuje zdarma na svých webových stránkách přehled informací o místních podnicích, firmách a celkové nabídce služeb v Novém Boru. Aktualizace této databáze probíhá průběžně po celý rok. V databázi jsou k dispozici kontaktní údaje o firmách a podnicích, které zahrnují širokou škálu odvětví. V následující tabulce jsou uvedeny nejčastěji se objevující typy služeb včetně počtu uveřejněných firem.

Tabulka 4 Počty podnikatelských subjektů uvedených v databázi na webových stránkách města dle typu služby

typ služby	počet uveřejněných firem
ubytování	37
sklářské podniky a výroba skla	22
stravování	21
stavebnictví	20
zdravotnictví, lékárny, optiky	11
daňové poradenství, účetnictví	11
autoservis	9
opravny (TV, pračky, obuv, apod.)	9
kosmetika, manikúra, pedikúra	8
PC, internet, kancel. technika	8

reality	8
elektrika, elektromateriál	7
kadeřnictví	7

Zdroj: Nabídka služeb, dostupné na <http://novy-bor.cz/cz/zivot-ve-meste/nabidka-sluzeb/zdravi-krasa-cestovani/>, cit. 10. 10. 2013

Mimo výše uvedených se v seznamu služeb objevují i následující: galerie a vzorkovny, rekondiční a regenerační služby, zahradnictví, květiny, sklářské prodejny, tisk, reklama, grafika, apod.

Co se týče ploch pro podnikání, tak město s nimi počítá, resp. má je zanesené v územním plánu, ovšem nejedná se o pozemky města. Připravovaná průmyslová zóna je nyní ve fázi předprojektové přípravy, přičemž probíhá vyjednávání s majiteli pozemků, a nachází se na západním okraji města, za areálem sklářského komplexu Crystalex. Vykazuje velmi dobrou dopravní dostupnost, jelikož její část přiléhá k obchvatu Nového Boru – silnice I/9. Rozloha činí 210 000 m². Dle uvedené databáze je na daném území k dispozici plynovod, elektřina a internet.³ Město samo o sobě své pozemky vhodné pro plochy k podnikání nemá. V současné době dochází k aktualizaci územního plánu, odkud bude posléze možné zjistit podrobnější informace.

Dílčí závěry:

Téměř polovinu z uvedených největších zaměstnavatelů ve městě Nový Bor tvoří subjekty veřejné správy. Z ostatních zaměstnavatelů i subjektů, které jako zaměstnavatelé nepůsobí, jich nejvíce pracuje se sklem (výroba ostatních nekovových minerálních výrobků), v maloobchodu i velkoobchodu a stavebnictví. V rámci právnických osob také sportovní, zábavní a rekreační činnosti, což představuje potenciál pro rozvoj cestovního ruchu jakožto významného hospodářského odvětví. Na zaměstnanosti ve městě se podílejí i firmy, které nemají sídlo ve městě. Dvě z těchto firem mají více než 250 zaměstnanců.

Trh práce

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo představuje zdroj pracovní síly pro každou územní jednotku, tedy i pro město Nový Bor. Zahrnuje v sobě zaměstnané i nezaměstnané osoby. Naproti tomu stojí ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, kam patří nepracující důchodci, osoby v domácnosti, děti předškolního věku, žáci, studenti, učni a ostatní závislé osoby, osoby s vlastním zdrojem obživy a také ty osoby, u kterých nebyla zjištěna ekonomická aktivita.

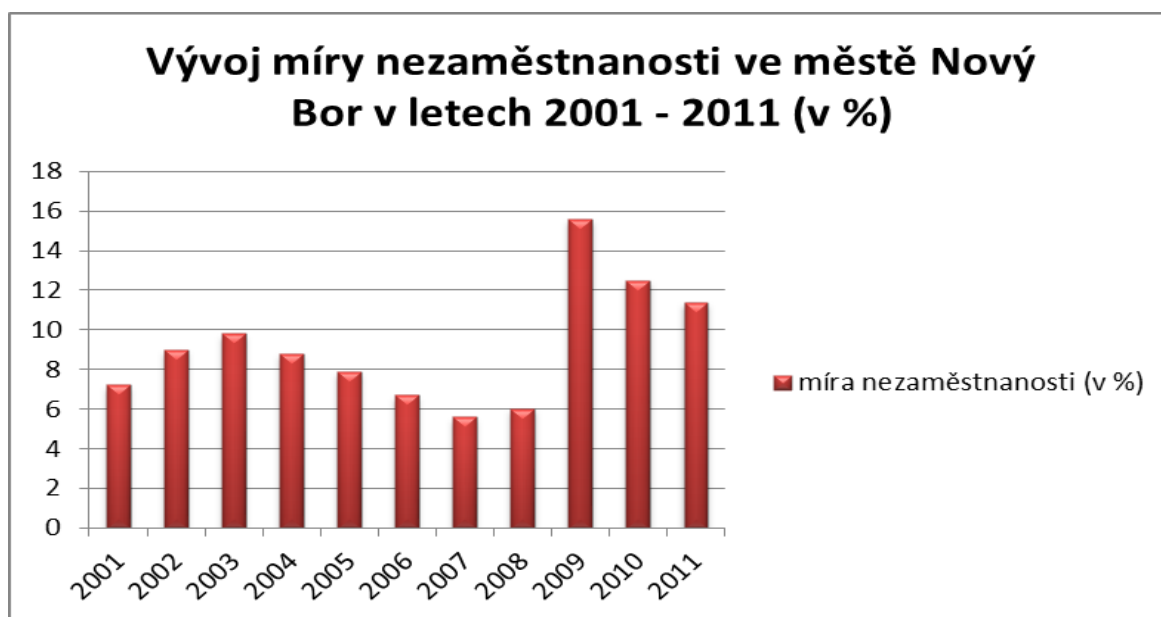
Nezaměstnanost

K 31. 10. 2013 byl ve městě Nový Bor podíl nezaměstnaných osob ve výši 8,5%.

Na konci roku 2011 bylo v Novém Boru celkem 331 uchazečů o zaměstnání v evidenci déle než 12 měsíců, což činilo 40% z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Do tří měsíců bylo v evidenci nezaměstnaných celkem 209 osob, tedy 26% z celkového počtu uchazečů.

³ zdroj dat: Databáze greenfield's, dostupná na webových stránkách Libereckého kraje: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page4409/id:114152>, čerpáno dne 14. 1. 2014

Graf 11 Vývoj míry nezaměstnanosti ve městě Nový Bor v letech 2001 – 2011 (v %)

Zdroj: ČSÚ, krajská reprezentace Liberecký kraj:

http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/06_uchazeci_o_zamestnani_a_mira_nezamestnanosti_v_obcich_libereckeho_kraje
, staženo: 3. 10. 2013

Největší nárůst nezaměstnanosti v letech 2001 až 2011 ve městě Nový Bor nastal mezi lety 2008 a 2009, kdy míra nezaměstnanosti vzrostla z 6,0% na 15,6%, což bylo zapříčiněno především útlumem hromadné produkce ve sklářském průmyslu, tedy hromadným propouštěním zaměstnanců CRYSTALEXu, a.s.. Jednalo se zejména o dělnické profese. Koncem roku 2009 došlo k prodeji původní společnosti a k nabírání nových pracovníků. Firma zahájila výrobu opět v lednu 2010, kdy dochází také k mírnému poklesu míry nezaměstnanosti.

V dalších letech poté míra nezaměstnanosti pozvolna klesala. V roce 2012 nejsou data za obce v dané problematice k dispozici. Od roku 2013 již opět ano, ovšem z důvodu změny metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti, resp. zavedení nového ukazatele pro vykazání nezaměstnanosti v obci, nejsou data mezi lety 2011 a 2013 srovnatelná.⁴

⁴ V roce 2005 se změnila metodika pro výpočet míry nezaměstnanosti. Podle starého výpočtu byla v roce 2005 míra nezaměstnanosti ve výši 8,7%, přepočtem na novou metodiku se dostala na 7,9%. V roce 2012 nejsou data za obce k dispozici.

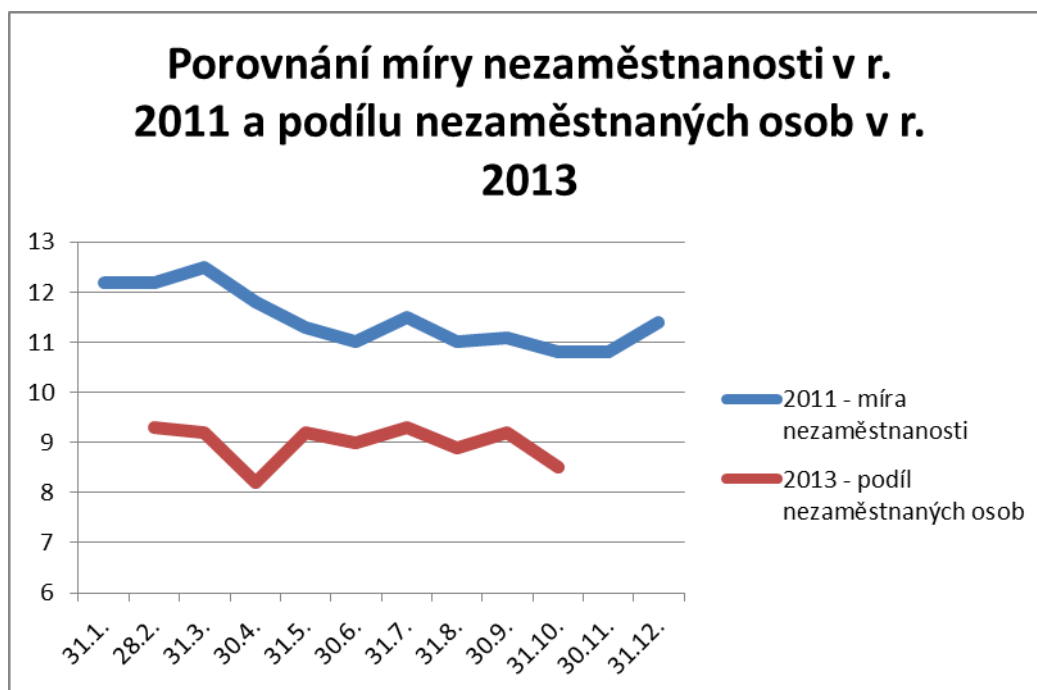
Na základě dohody Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a Úřadu práce došlo od 1. 1. 2013 k zavedení nového ukazatele s názvem „**podíl nezaměstnaných osob**“ místo doposud zveřejňované míry registrované nezaměstnanosti. Od tohoto data nejsou již hodnoty registrované míry nezaměstnanosti zveřejňovány. Důvodem pro změnu je to, že původní ukazatel porovnával data z více zdrojů – úřady práce (dosažitelní uchazeči o zaměstnání) a ČSÚ (výběrové šetření pracovních sil). Dalším důvodem je nedostatečná reprezentativnost dat z výběrového šetření pracovních sil, vyšší chybovost detailních výsledků a neexistence dat z výběrového šetření pracovních sil pro nižší územní celky (kvůli úsporám ve státní a veřejné správě).

Podíl nezaměstnaných osob je vypočítán jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let oproti všem obyvatelům ve věku 15 – 64 let. Zatímco registrovaná míra nezaměstnanosti byla podílem všech dosažitelných uchazečů o zaměstnání ku ekonomicky aktivním osobám.

Podíl nezaměstnaných osob je s mírou registrované nezaměstnanosti nesrovnatelný, jeho hodnota je oproti RMN nižší. Proto nemůžeme usuzovat z poklesu ukazatele mezi lety 2011 a 2013, že se situace ve městě Nový Bor v oblasti nezaměstnanosti vylepšila. Pokles byl způsoben pouze změnou ukazatele, resp. jeho výpočtu.

Z následujícího grafu (č. 12) je zjevné, že uvedené ukazatele (míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob) opravdu nelze porovnávat, resp. nelze vytvořit časovou řadu, kde budou vedle sebe roky 2011 a 2013 (pro rok 2012 bohužel nejsou data o nezaměstnanosti k dispozici). Výše obou ukazatelů je ztelně odlišná, proto nelze tvrdit, že mezi lety 2011 a 2013 došlo k výraznému zlepšení nezaměstnanosti.

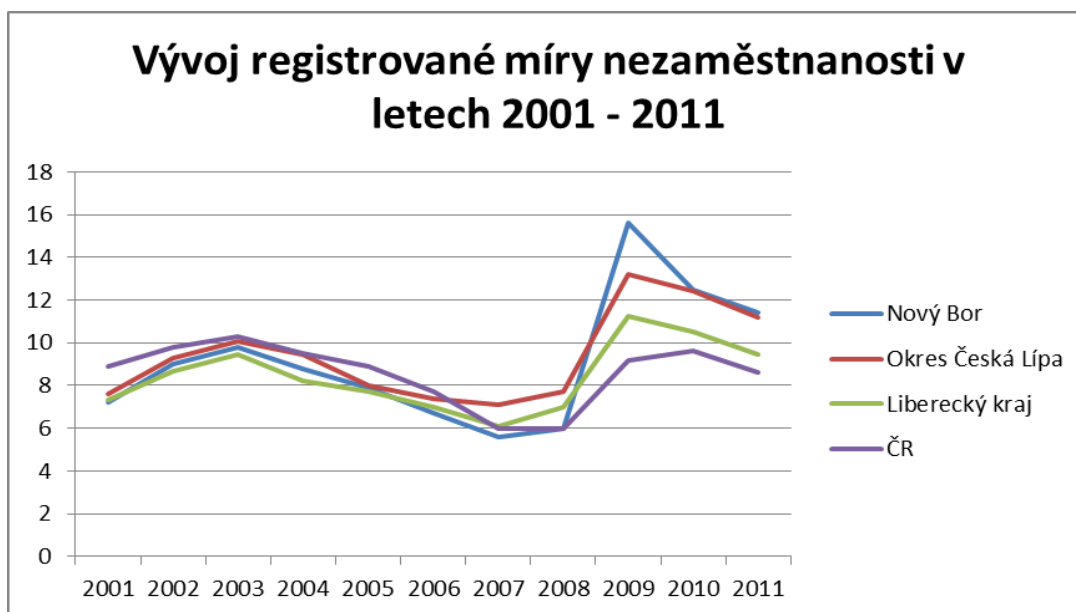
Graf 12 Porovnání míry nezaměstnanosti v roce 2011 a podílu nezaměstnanosti osob v roce 2013 ve městě Nový Bor

Zdroj: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/ceska_lipa/zprava_o_situaci_na_trhu_prace, staženo dne 16. 11. 2013

Pomineme-li výši hodnot jednotlivých ukazatelů, potom obě křivky vykazují v průběhu roku podobný trend. Stejně jako v roce 2011, tak i v roce 2013 došlo k mírnému zvýšení hodnoty daného ukazatele v červenci (nárůst absolventů škol). V roce 2013 došlo k poklesu podílu nezaměstnaných osob v dubnu, pravděpodobně díky zvýšení počtu zaměstnanců Crystalexu, kde byla spuštěna nová vana a související výrobní linky.

Graf 13 Vývoj registrované míry nezaměstnanosti v letech 2001 – 2011 v Novém Boru, okresu Česká Lípa, Libereckém kraji a České republice

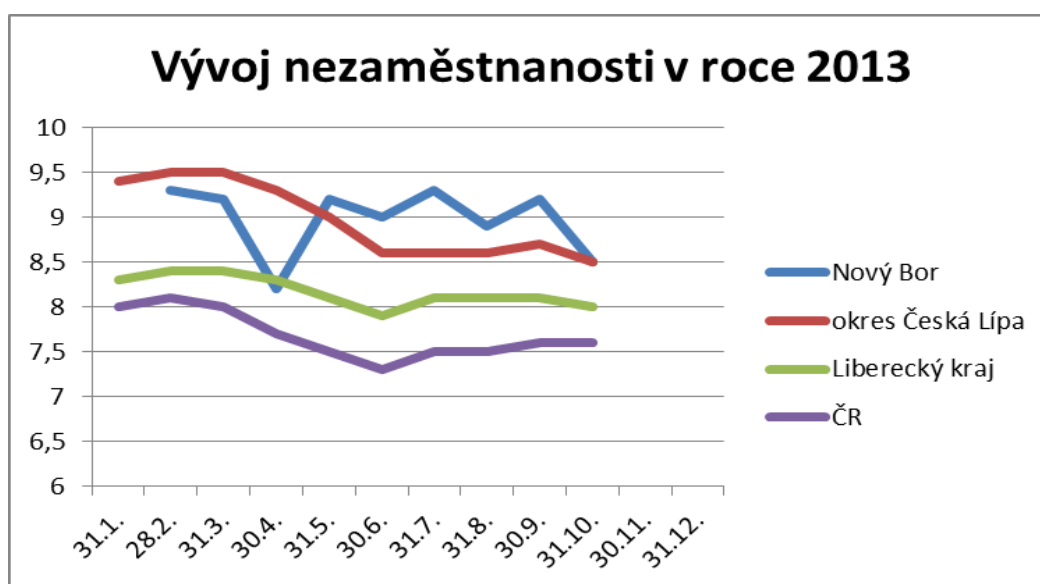
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Pokud budeme porovnávat výši registrované míry nezaměstnanosti v uvedených územních celcích, potom zjistíme, že nezaměstnanost v Novém Boru se až do roku 2008 pohybovala pod průměrem nejen okresu Česká Lípa, ale také v některých letech i kraje a republiky.

Zlom nastal v již zmíněném roce 2009, kdy došlo k propuštění sklářů z Crystalexu, a míra nezaměstnanosti ve městě vyletěla strmě nahoru. V roce 2010 poté klesla přibližně na hodnotu okresu Česká Lípa.

Podrobnější vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku 2013 ukazuje následující graf (č. 14).

Graf 14 Vývoj nezaměstnanosti v roce 2013 ve městě Nový Bor, okresu Česká Lípa, Libereckém kraji a České republice

Zdroj: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/ceska_lipa/dokumenty/MZ_13-10.pdf, staženo 16. 11. 2013

Budeme-li porovnávat vývoj nezaměstnanosti ve městě se situací v okrese, kraji a celé republice v roce 2013, potom kromě dubna, kdy byl podíl nezaměstnaných osob v Novém Boru dokonce nižší než v celém Libereckém kraji, dosahovaly hodnoty sledovaného ukazatele ve městě vyšších hodnot než v ČR, kraji a od května 2013 také než v okrese Česká Lípa. Je patrné, že sezónní práce snižují míru nezaměstnanosti především ve vyšších celcích a města se moc netýkají. V říjnu 2013 byly hodnoty ukazatele ve městě a v okrese totožné.

Město Nový Bor využívá veřejně prospěšné práce na podporu zaměstnanosti ve městě. Pro tyto práce jsou zaměstnávány zejména obtížně zaměstnatelné osoby, jež alespoň takto udržují v činnosti a pomáhají jim zachovávat pracovní návyky. Od úřadu práce v roce 2012 město získalo a přerozdělilo na veřejně prospěšné práce 2,4 mil. Kč, v roce 2010 to bylo dokonce téměř 3,2 mil. Kč.

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

V rámci Sčítání lidu, domů a bytů jsou zjišťována také data o vyjíždce a dojíždce do škol a do zaměstnání. K 26. 3. 2011 vyjíždělo z města Nový Bor do zaměstnání celkem 1 147 osob, tj. 9,7% z celkového počtu obyvatel města (resp. 11,3% z obyvatel starších 15-ti let). Z toho je 480 žen a 667 mužů.

Nejčastěji za prací vyjíždí obyvatelé ve věku 30 – 39 let (celkem 373 osob) a ve věku 40 – 49 let (295 obyvatel).

Co se týče odvětví, tak nejvíce vyjíždí zaměstnanci za prací ve zpracovatelském průmyslu (417 osob), do zdravotnictví a sociální péče (104 osob), vzdělávání (94 osob), hodně je také zastoupen velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (91 osob) a za zmínku stojí také stavebnictví s 60 vyjíždějícími pracovníky.

Nejvíce osob stráví na cestách denně 15 – 29 minut při jedné jízdě (504 osob), do 14 minut (240 osob) a 30 – 44 minut (176 osob).

Do Nového Boru dojíždí do zaměstnání celkem 897 osob, přičemž denní dojíždka čítá 795 osob. Poměr žen a mužů dojíždějících do města je téměř totožný (448 žen ku 449 mužům).

Nejčastější věkové skupiny dojíždějících jsou shodné s vyjíždějícími, týká se tedy především lidí ve věku 30 – 39 let (287 osob) a 40 – 49 let (234 osob).

U odvětví ekonomické činnosti je zajímavé porovnání počtu vyjíždějících a dojíždějících. Zpracovatelský průmysl je nejčastěji zastoupen i u dojíždějících osob a počet 414 se nijak neliší od vyjíždějících. U velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel je počet dojíždějících (94 osob) a vyjíždějících za prací (91 osob) téměř shodný a u stavebnictví je tento počet dokonce totožný (oboje shodně 60 osob).

I přes relativní blízkost hranic vyjíždí do zahraničí za prací 39 osob (Německo a Spojené království), z toho denně 13 osob. Opět je nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou 30 – 39 let (19 osob) a mladší. Starších obyvatel se vyjíždka do zahraničí týká minimálně, pravděpodobně je to dáno nízkou znalostí cizího jazyka a jistou nechuť k výraznějším změnám, za kterou práci v zahraničí můžeme považovat.

I zde je nejčastěji zastoupen zpracovatelský průmysl (8 osob) a dále doprava a skladování (7 osob).

Na cestách stráví vyjíždějící nejčastěji méně než 14 minut (10 osob), více než 90 minut (8 osob) a 15 – 29 minut (7 osob).

Co se týče geografického rozmístění vyjíždějících za prací, tak nejvíce pracovníků směřuje do České Lípy (516 osob), do Prahy (109 osob), do Cvikova a do Liberce (oboje shodně 66 osob) a do Kamenického Šenova (51 osob). Opačným směrem, tedy do Nového Boru, dojíždí do zaměstnání především lidé z České Lípy (249 osob), Kamenického Šenova (120 osob), Cvikova 95 osob a Skalice u České Lípy (60 osob).

Dílčí závěry:

Na vývoji výše nezaměstnanosti ve městě je zřetelně patrná nebezpečnost situace, kdy je zaměstnanost výrazně navázána na jeden větší podnik. V případě jeho potíží se dostává do problémů významný podíl obyvatel nejen města, ale i jeho okolí. Do doby problémů společnosti Crystalex byla registrovaná míra nezaměstnanosti nižší než v okrese a srovnatelná s krajem i celou republikou. Od roku 2009 dosahuje hodnot vyšších. Problémem je také poměrně vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, jež kromě zhoršující se sociální situace také rychle ztrácejí pracovní návyky a stávají se prakticky nezaměstnatelnými. Zde nastupuje město a veřejně prospěšné práce, které výše uvedené alespoň mírní.

Desetina obyvatel řeší svoji zaměstnanost vyjíždkou za prací do bližšího či vzdálenějšího okolí.

Cestovní ruch

Město Nový Bor je přirozeným centrem Novoborska, jeho potenciál z hlediska cestovního ruchu je tvořen jak přírodními podmínkami (blízkost CHKO Lužické hory a CHKO České středohoří, ale i NP Českosaské Švýcarsko), tak kulturním dědictvím neodmyslitelně spjatým se sklářstvím.

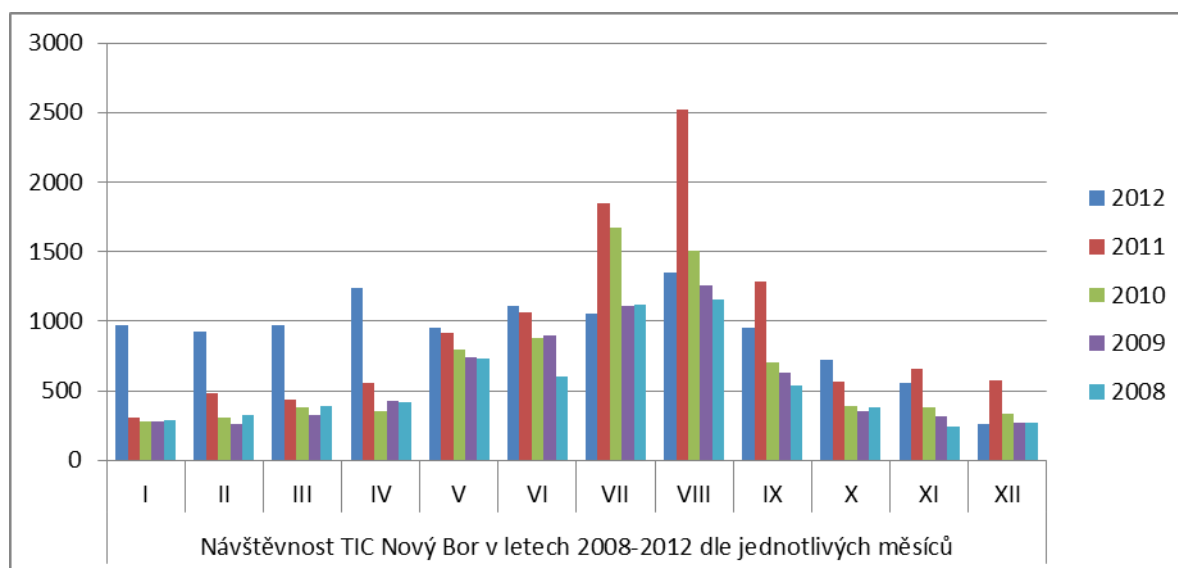
Statistická data ČSÚ (návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení, viz Tabulka 6) i statistika místního turistického informačního centra (evidující počty obslužených návštěvníků za rok) se shodují v přibližném počtu cca 10 000 návštěvníků města za rok. Z níže uvedených tabulek je také patrné, že se počet návštěvníků za posledních 5 let zvyšuje. Z níže uvedeného grafu je zřejmé, že nejvíce návštěvníků navštíví město v letní sezóně. V zimních měsících eviduje informační centrum přibližně 300 návštěvníků za měsíc.

Tabulka 5 Počty návštěvníků TIC Nový Bor v letech 2008-2012

Návštěvnost TIC Nový Bor v letech 2008-2012	
2012	11 063
2011	11 210
2010	7 976
2009	6 866
2008	6 463

Zdroj: Výroční zprávy TIC Nový Bor, dostupné na <http://www.novy-bor.cz/cz/zivot-ve-meste/turisticky-ruch/>, cit. 7. 11. 2013

Graf 15 Návštěvnost TIC Nový Bor v letech 2008-2012 dle jednotlivých měsíců

Zdroj dat: Výroční zprávy TIC Nový Bor, dostupné na <http://www.novy-bor.cz/cz/zivot-ve-meste/turisticky-ruch/>, cit. 7. 11. 2013

Nejvýznamnější cílovou skupinou návštěvníků města Nový Bor jsou rodiny s dětmi. Tato skupina tráví dovolenou v okolí Nového Boru, do města zavítají při pěším či cyklovýletu. Za sklem se vydají zejména v případě špatného počasí. Pokud rodina bydlí v okolí Nového Boru, pohybuje se v lokalitě nejčastěji 7 dní. V poslední době se zvýšil počet rodin pobývajících přímo ve městě 3-4 dny (čt-ne) a to díky internetové nabídce zlevněných voucherů.

Významnou cílovou skupinu návštěvníků tvoří také senioři. Ti navštěvují město v rámci jednodenních poznávacích zájezdů. Počet návštěvníků v této skupině se v souladu s trendem stárnutí populace stále zvyšuje.

Specifickou skupinou jsou návštěvníci, kteří do města přijeli obchodovat se sklem. Jedná se o náročnou klientelu, jejíž pobyt je velmi krátký. Pokud bývá ubytována, vyžaduje špičkové služby. V mnoha případech se jedná o zahraniční návštěvníky.

Dle dat ČSÚ (Tabulka 6) byl do roku 2010 v hromadných ubytovacích zařízeních více než poloviční podíl zahraničních turistů. Jistý podíl na tomto stavu má nejen sklářská tradice, ale i poloha města nedaleko severních hranic České republiky. Výhodná je vzdálenost k německým a polským větším příhraničním městům (Drážďany 90km, Budyšín 56km, Jelení Hora 122km). S městem Jelení Hora byl v letech 2010-2013 realizován přeshraniční projekt na podporu cestovního ruchu a sklářské tradice.

V posledních letech vzrostl podíl tuzemských návštěvníků města. Ze zahraničních turistů navštěvují město pravidelně návštěvníci z Německa a Holandska. Do města zavítají i rusky mluvící návštěvníci (zejména z Ruska, Ukrajiny či Ázerbájdžánu), ti však přijíždějí hlavně obchodně.

Tabulka 6 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Novém Boru v letech 2002-2012

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Novém Boru v letech 2002-2012			
	Počet příjezdů hostů	Počet příjezdů hostů z ČR	Podíl příjezdů hostů z ČR v %
2012	9 471	7 304	77
2011	10 615	7 402	70
2010	4 843	1 898	39
2009	4 731	1 868	39

2008	5 866	2 267	39
2007	6 056	2 482	41
2006	6 858	2 461	36
2005	4 985	1 838	37
2004	6 173	2 295	37
2003	5 661	2 213	39
2002	4 153	2 848	69

Zdroj dat: ČSÚ 1

Atraktivita cestovního ruchu

Celkový potenciál cestovního ruchu města Nový Bor je tvořen dvěma základními složkami: atraktivitami města samotného a atraktivitami blízkého okolí města.

Samotné město nabízí atraktivitu spíše kulturně-historického či sociálního charakteru. Mezi kulturně-historické atraktivita města patří:

- Chrám Nanebevzetí Panny Marie z 18. století
- Městská památková zóna Palackého náměstí
- Lesní hřbitov
- Navrátilův sál
- Budova pošty
- Socha Panny Marie
- Památné stromy

Jedná se o atraktivitu spíše lokálního významu.

Významným prvkem sociální atraktivita města je Sklářské muzeum v Novém Boru.

Pro město jsou významné tradiční akce spojené se sklářskou historií oblasti, jmenujme například sklářské slavnosti, jejichž součástí jsou také tradiční sklářské trhy, soutěže sklářských řemesel a sklářská symposia.

Společenskou akcí s významem přesahujícím hranice je Mezinárodní sklářské sympozium, které se koná jednou za 3 roky již od roku 1982. Na jediném místě a ve stejném čase se v pravidelných intervalech schází špičkoví sklářští výtvarníci z celého světa, aby ve spojení se sklářskými řemeslníky v hutích i rafinačních dílnách před očima odborné i laické veřejnosti zhmotnili své tvůrčí myšlenky. Pozvání k účasti na IGS se stalo ve světě skla prestižní záležitostí. Účast veřejnosti na této akci se odhaduje na cca 3000 návštěvníků.

Obrázek 2 mapa Nového Boru a okolí

Zdroj: www.mapy.cz cit 6.11.2013

Okolí města oplývá díky své poloze na rozhraní CHKO Lužické hory a CHKO České středohoří značným počtem přírodních zajímavostí (viz tabulka č. 7, obrázek č. 2). Tyto přírodní zajímavosti jsou vhodné zejména pro aktivní turistiku.

Tabulka 7 Významné turistické cíle v okolí z Nového Boru

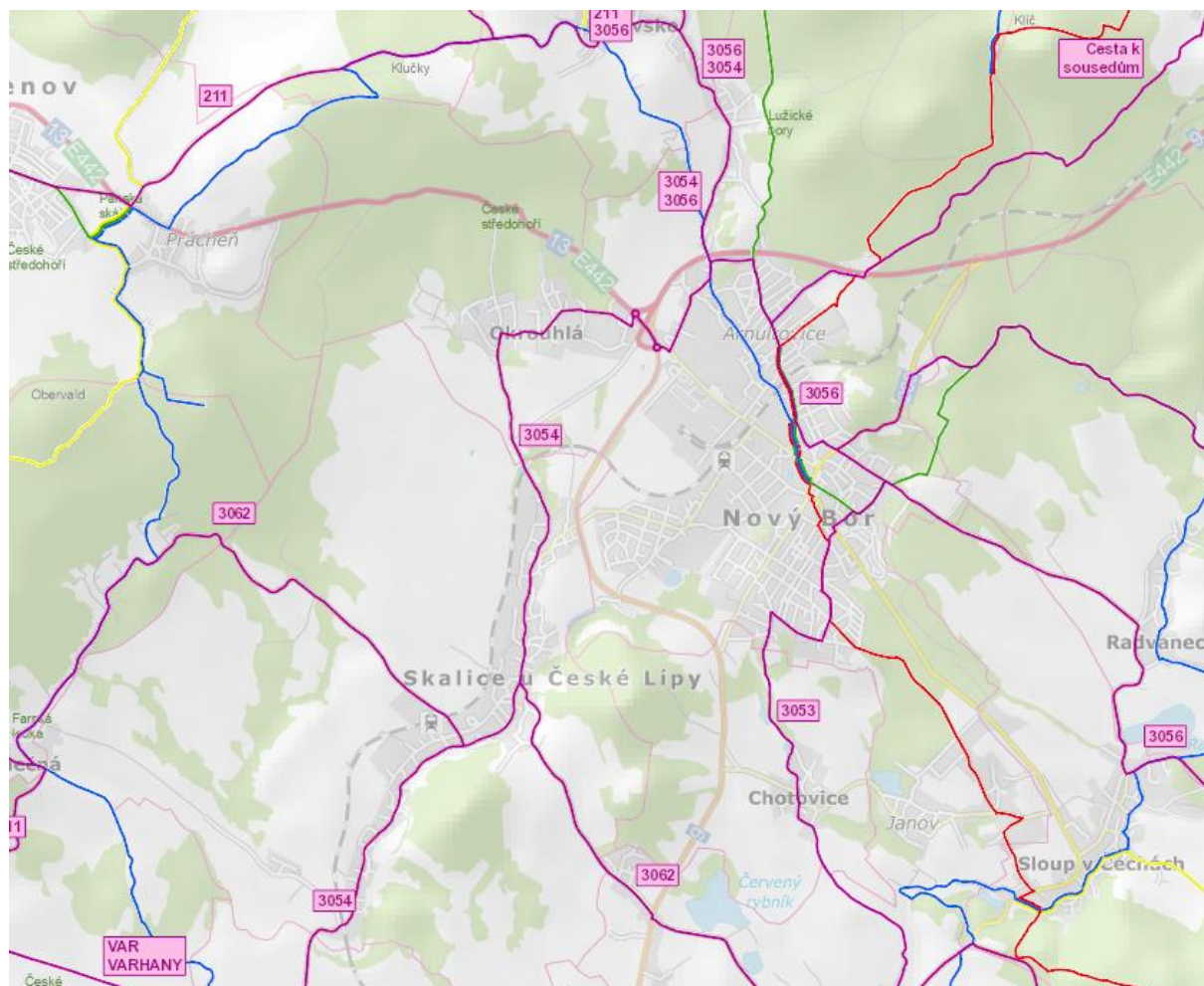
Název	Vzdálenost od města Nový Bor (v km)	Charakteristika turistické aktivity	sezóna
Klíč (hora)	5	Přírodní	Jaro-podzim
Polevsko (lyžařský areál)	4	Přírodní	Zima
Panská Skála (skalní útvar, čedič)	6	Přírodní	Celý rok
Farská louka	8	Přírodní	Jaro-podzim
Sloup v Čechách	4	Přírodní	Jaro-podzim

Zdroj dat: vlastní zpracování dle www.mapy.cz

K turistickým cílům vedou nejen turistické stezky, ale okolí města Nový Bor je protkáno četnými cyklotrasami.

V nedalekém Polevsku (vzdáleném 4 km) se nachází lyžařský areál zahrnující lyžařské vleky, slalomový svah, v okolí pak lyžařské běžecké okruhy. Délka zimní sezóny je však velmi závislá na klimatických podmínkách, areál se nachází v 500 m n. m.

Obrázek 3 Turistické a cyklistické trasy v okolí města Nový Bor

Zdroj: Mapový portál cestovního ruchu Libereckého kraje, dostupný z <http://www.liberecky-kraj.cz/>, cit. 8. 11. 2013

Turistická infrastruktura

a. Základní infrastruktura – ubytovací a stravovací zařízení

Tabulka 8 Ubytovací kapacity v městě Nový Bor dle kategorií

Kategorie ubytování	Počet zařízení	Kapacita zařízení (počet lůžek)
Hotel	2	až 170
Penzion	8	až 90
Ubytovna	2	až 200 (dle sezóny)
Ubytování v soukromí	2	až 10
Kemp	1	až 150 (stany, karavany)

Zdroj dat: TIC Nový Bor

Ve městě je zastoupena široká škála typů ubytování. Ve městě se nacházejí dva hotely pro movitější klientelu (Hotel Morris **** a Grandhotel Pražák). Tyto moderně vybavené hotely nabízejí i doplňkové služby. V Hotelu Morris je zázemí pro pořádání konferencí. Nacházejí se zde dva sály s kapacitou 90 a 130 míst a 6 salonků o kapacitě 25 míst.

Ve městě se nachází několik moderně vybavených penzionů. Součástí většiny penzionů je také restaurace.

Pro nejméně movitou klientelu se nabízí ubytování v místní základní škole, VOŠ a SŠ sklářské. Toto ubytování je vhodné zejména pro početnější skupiny (školní výlety, sportovní a jiné zájezdy), lze zde sjednat ubytování i pro jednotlivce.

V regionu Novoborsko se nachází mnoho dalších ubytovacích zařízení, jejichž hosté navštěvují město Nový Bor.

Stravování

Ve městě Nový Bor se nachází 15 stravovacích zařízení všech úrovní. Nabídka stravovacích zařízení je pestrá, lze zde najít i nekuřácké restaurace, restaurace s dětským koutkem apod. Stravovací zařízení nabízejí jak českou kuchyni, hotová či minutková jídla. Častá jsou také polední menu.

Některá stravovací zařízení jsou také schopná zajistit cateringové akce či akce na klíč - rauty, bankety, svatební hostiny. Unikátem je „restaurace s pecí“ kde lze při konzumaci jídla sledovat výrobu skla.

Počet a kvalita stravovacích a ubytovacích subjektů je dostatečná. V případě výjimečných akcí, kdy do města proudí velký počet návštěvníků, jsou využívány ubytovací kapacity v regionu Novoborsko. Dostupnost a kvalita těchto služeb je také dobrá.

b. Doprovodná infrastruktura a služby

Město Nový Bor provozuje celoročně turistické informační centrum, které je v letních měsících (V. - IX.) otevřeno 7 dní v týdnu, ostatní měsíce ve všední den. Turistické informační centrum vydává propagační materiály, prezentuje město na veletrzích, zprostředkovává informace turistům, spolupracuje se sdružením Českolipsko, aktualizuje internetové stránky propagující město. Personál komunikuje německy a anglicky, v základech španělsky i japonsky. Turistické informační centrum poskytuje velmi kvalitní služby a bylo vyhlášeno nejlepším informačním centrem v Libereckém kraji v roce 2012.

Město produkuje každý rok mnoho propagačních materiálů včetně informačních letáků a brožur. Propagační materiály jsou vydávány i v cizích jazycích, zejména němčině a angličtině. Náklady na tisk propagačních materiálů jsou pokryty z rozpočtu města, z kapitoly Turistické informační centrum. Nad rámec běžné produkce propagačních materiálů má turistické informační centrum v úmyslu vydat prestižní propagační fotografickou knihu o městě Nový Bor. Na tuto nákladnou publikaci je obtížné sehnat finance. Kniha by sloužila pro prezentaci města v České republice, ale i v zahraničí.

V rámci cestovního ruchu se turistické informační centrum zapojuje do mnoha projektů. Významná je spolupráce v oblasti cestovního ruchu se saskými městy Oybin a Grossschönau. V současné době probíhá ve spolupráci s druhým jmenovaným městem realizace projektu „Cesty tradičních řemesel“ (realizace 09/2013-05/2014). Projekt je financován z Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3. V rámci projektu budou a české straně rekonstruovány hrobky německých sklářských rodů Ladischů a Hantychů, bude pořízen mobiliář do depozitáře Sklářského muzea v Novém Boru, bude vybudována naučná skleněná stezka o 17-ti zastaveních v Novém Boru, proběhne instalace putovní výstavy o sklářském řemeslu v Čechách a textilním řemeslu v Sasku a vzájemná výměna této přeshraniční výstavy. V souvislosti s tímto projektem je nutné zajistit jeho udržitelnost

(zejména údržbu naučné stezky, prezentace a propagace výsledků projektu a organizace výletů např. pro školy).

V dalším období by turistické informační centrum rádo navázalo na ustavenou přeshraniční spolupráci. Další spolupráce by měla být zaměřena na aktivizaci a vzájemné návštěvy turistů obou měst zapojených do projektu a jejich okolí.

Město Nový Bor disponuje následujícími prvky turistické infrastruktury: Stadion, Koupaliště, Galerie, Kino, Divadlo.

Kino a divadlo jsou využívány zejména místními obyvateli a obyvateli z blízkého okolí. V areálu koupaliště se kromě vodní nádrže nalézá také hřiště pro plážový volejbal a dětské hřiště.

Ve městě jsou k dispozici také půjčovny kol a zimního vybavení, o tyto služby není velký zájem, návštěvníci si vozí vybavení vlastní.

Program pro rodiny nabízí také zdejší Dům dětí a mládeže Smetanka, nebo mateřské centrum s názvem Rodina v centru.

Dílčí závěry

Charakterem turistických atraktivit, přírodním prostředím, geografickou polohou (s možností hvězdicovitého vyjíždění k okolním turistickým atraktivitám), vhodnou strukturou turistické infrastruktury a výhodnou polohou v severním příhraničí České republiky má Nový Bor vhodné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, a to i celoročního.

Město je atraktivní pro rodiny s dětmi zaměřující se nejčastěji na aktivní dovolenou, seniory přijíždějící na jednodenní poznávací zájezdy za sklářským uměním, opomíjena nesmí být ani náročná klientela, přijíždějící do zdejší oblasti za obchodem se sklem.

Kromě servisu pro návštěvníky, kteří jsou ve městě ubytovaní, je zajišťuje město i služby a turistické atraktivity pro návštěvníky ubytované v celém regionu Novoborska.

Místní specifika lákají do města významný podíl zahraničních klientů. Město se účastní různých přeshraničních aktivit v cestovním ruchu (např. Přeshraniční projekt s městem Jelení Hora, prezentace na veletrhu cestovního ruchu v Hoyerswerdě, cizojazyčné propagační materiály).

Ubytovací a stravovací infrastruktura je na dostatečné úrovni. Pro další rozvoj cestovního ruchu je potřeba tuto úroveň zachovat a dále rozvíjet. Zkvalitnit služby pro jmenované cílové skupiny.

Přestože cestovní ruch v této oblasti není hlavním hospodářským odvětvím, je potřeba jej i nadále podporovat. Podpora cestovního ruchu ve městě Nový Bor může přispět ke snížení míry nezaměstnanosti, podpoře a rozvoji malého podnikání a zejména k propagaci města.

Vhodné by bylo zajistit a podporovat další spolupráci s příhraničními městy. Se saským městem Grossschönau je v současnosti realizován projekt „Cesty tradičních řemesel“. Je nutné zajistit udržitelnost tohoto projektu.

Dílčí SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Existence ekonomických subjektů zaměřených na podnikání	<ul style="list-style-type: none"> Kulturní zajímavosti spíše lokálního charakteru

<p>v cestovním ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nabídka ubytování a stravování pro náročné klienty • Nabídka ubytování hostelového typu • Četné přírodní atraktivity v okolí města • Celoroční nabídka turistických atraktivit • Kvalitní doprovodné služby (zjm. Turistické informační centrum) • Zakořeněná sklářská tradice • Tradice sklářských akcí s mezinárodním významem • Atraktivita pro zahraniční návštěvníky • Město je atraktivní pro návštěvníky celého regionu Novoborsko • Spolupráce se saskými městy Oyibin a Grossschenau v oblasti cestovního ruchu • Nabídka turistických služeb v anglickém i německém jazyce • Přítomnost čtyř velkých podniků na území města 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek atraktivit pro dlouhodobý pobyt (7 dní), zejména v zimní sezóně • Závislost zimní sezóny na povětrnostních podmínkách – malá nadmořská výška • Vyšší míra nezaměstnanosti, resp. podíl nezaměstnaných osob než v kraji i ČR • Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných • Úzká specializace zaměstnanců na sklářský průmysl • Úzká specializace hospodářských subjektů v obci – vliv na zaměstnanost
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provázání sklářské tradice s existencí řady firem zabývajících se sklem • Zvyšující se počet návštěvníků města • Tvorba nových produktů cestovního ruchu • Podpora drobného podnikání • Zkvalitnění doprovodné infrastruktury cestovního ruchu • Rozšíření nabídky podnikatelské infrastruktury • Specializace na umělecké sklářství • Udržení dobrého jména Novoborského skla v zahraničí • Pracovní mobilita obyvatel • Podpora rekvalifikace obyvatel • Přilákání podnikatelských subjektů z dalších hospodářských odvětví 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krize ve sklářském průmyslu • Konkurence levných sklářských produktů z Asie • Zhoršení životní úrovně obyvatel – pokles návštěvnosti města • Nedostatek prostředků na pořádání prestižní akce IGS – snížení návštěvnosti města, pokles propagace sklářství

4. INFRASTRUKTURA

Technická infrastruktura

Vodou jsou obyvatelé města zásobováni Severočeskými vodovody a kanalizacemi, závod Děčín. Vodovodní síť je zde v délce 75 127 m, hlavním zdrojem pitné vody je skupinový vodovod Česká Lípa – Nový Bor. Na vodovod je napojeno 100% obyvatel města.

Na území města nenajdeme žádné vedení velmi vysokotlakých plynovodů ani trasu tranzitního plynovodu. Regulačních stanic je ve městě celkem 14, plynovod (VTL, STL, NTL) zde vede v délce 61 984 m.

Distribuce elektrické energie je na území města zajišťována na úrovni 35kV. Na území města není žádná rozvodna VVN/VN. Transformace VN/NN je převážně ze stožárových trafostanic, pouze v centru města je VN rozvod kabelizován.

Ve městě nalezneme celkem 6 elektronických komunikačních zařízení. Jejich správci jsou Radiokom, T-Mobile a Telefonica. Dálkové kabely telefonní, telekomunikační a datové spravují tyto firmy: TUCD, UPC a Telefonica. Jejich délka dosahuje 313 305 m.

Radioreleové trasy mobilních operátorů provozují Telefonica, T-Mobile a Vodafone. Pokrytí signálem ve městě je dobré. Dle webových aplikací jednotlivých operátorů je ve městě dostupný i mobilní internet.

Zásobování teplem zajišťuje obchodní společnost s majetkovým podílem města TEPLO Nový Bor spol. s.r.o.. V roce 2011 bylo na teplo z centrálního zdroje (ústřední topení bez kotelny v domě) napojeno 1 871 obydlených bytů z celkových 4 928 obydlených bytů (tedy 38%). Plyn používá k vytápění celkem 2 323 obydlených bytů v rodinných i bytových domech (tj. 47,1%) a elektřinou své byty vytápí celkem 120 obydlených bytů (tedy 2,4% ze všech obydlených bytů). Pevná paliva (uhlí, koks, dřevo a brikety) používá k vytápění celkem 334 bytů (tj. 6,8% z celkového počtu obydlených bytů).

Nakládání s odpady zajišťuje v současné době firma COMPAG CZ. Ve městě nalezneme sběrný dvůr. I přesto trápí město vznik nových černých skládek, které jsou průběžně likvidovány.

Dílčí závěry:

Co se týče technické infrastruktury, tak je na tom město Nový Bor poměrně dobře. Základní technická infrastruktura (voda, elektřina) je ve městě téměř stoprocentní.

Možnosti domácností ohledně vytápění domů či bytů jsou také pestré, téměř polovina domácností ve městě topí plynem a více než 1/3 je napojena na centrální zdroj tepla, což je jistě příznivá situace pro stav životního prostředí, zejména ovzduší.

Pokrytí signálem mobilních operátorů i mobilního internetu je dobré.

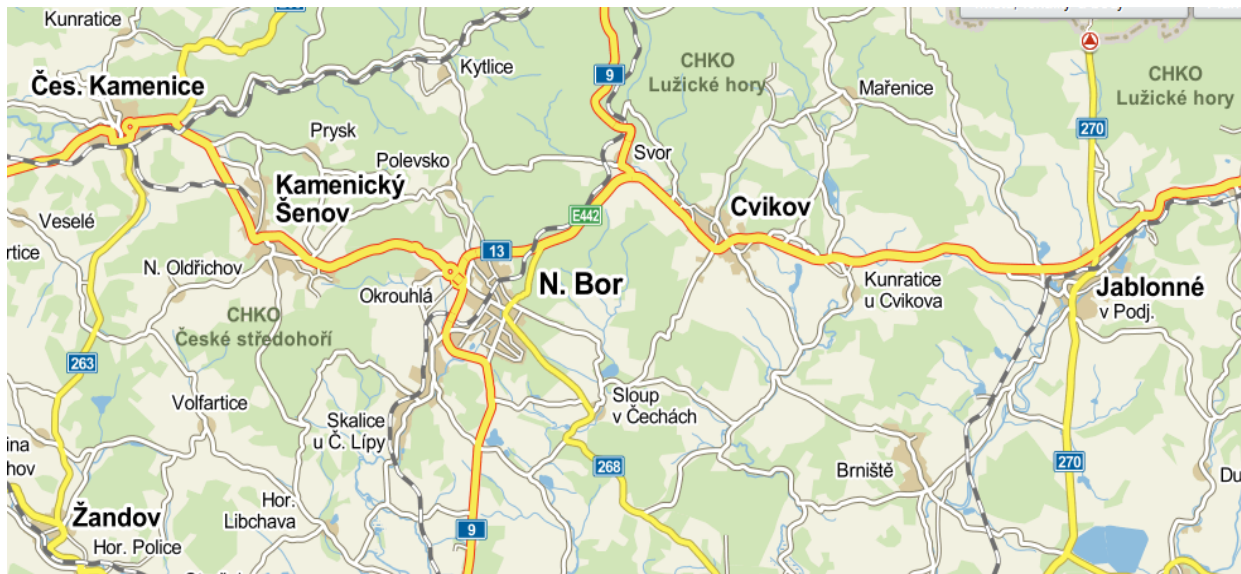
Dopravní infrastruktura⁵

Silniční infrastruktura

---

⁵ Zdroj dat pro dopravní infrastrukturu: Územně analytické podklady pro území obce s rozšířenou působností Nový Bor, dostupné z www.novy-bor.cz, staženo dne 29. 10. 2013

Obrázek 4 Silniční infrastruktura ve městě Nový Bor a okolí

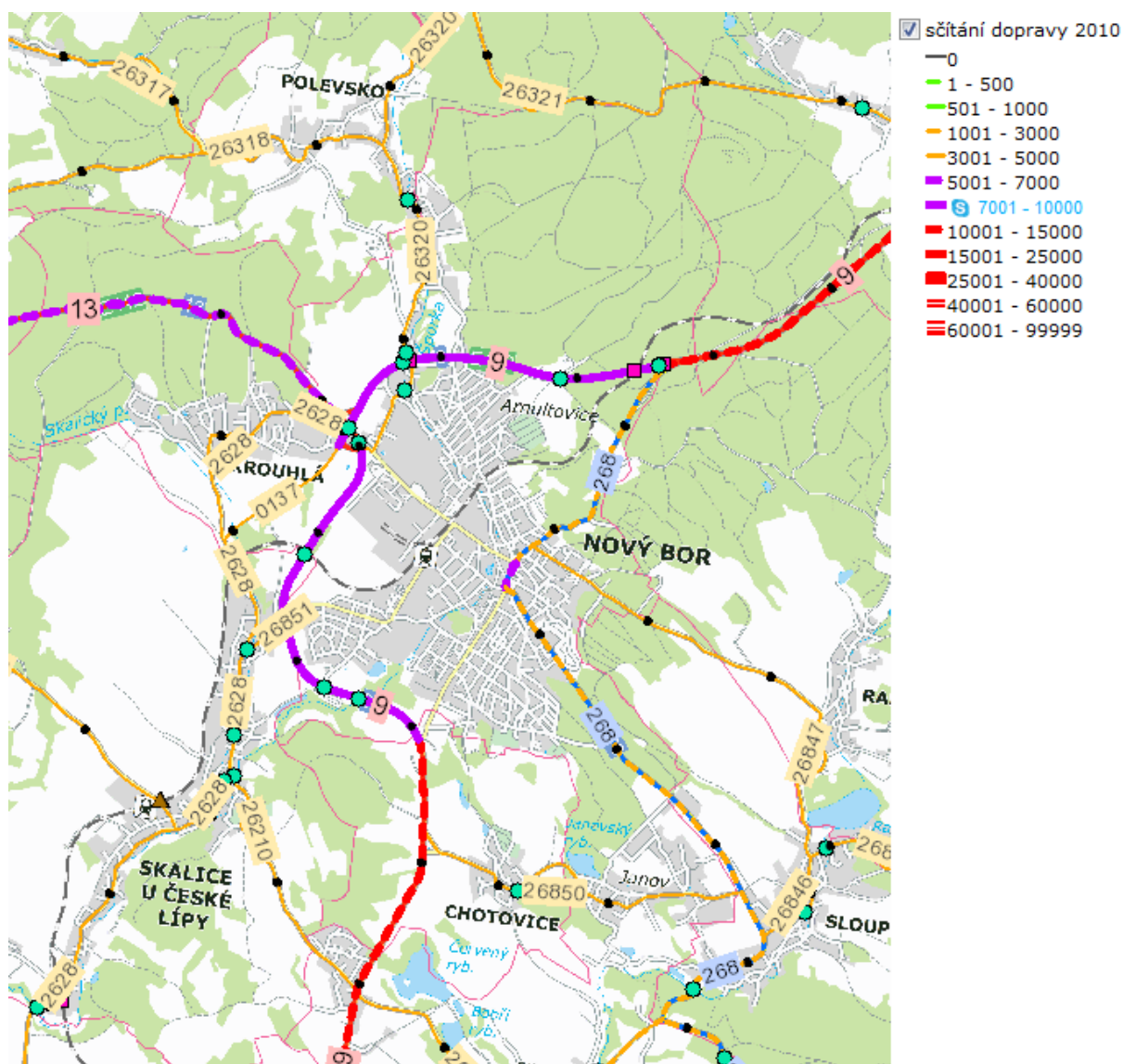
Zdroj: www.mapy.cz, staženo 1.11. 2013

Městem Nový Bor prochází dvě silnice první třídy, které umožňují spojení města s okolními obcemi. V první řadě je to silnice č. I/13 Děčín – Česká Kamenice – Nový Bor – Jablonné v Podještědí – Liberec, která propojuje obchodní a správní centra Libereckého a Ústeckého kraje. Vazbu na hraniční přechod do SRN zprostředkovává silnice I.třídy č. I/9 Praha – Česká Lípa – Nový Bor – Svor – Rumburk – Jiříkov. Tato trasa je vhodná pro nákladní dopravu mířící k hraničnímu přejezdu Rumburk – Neugersdorf. Intenzita dopravy na těchto silnicích se v roce 2010 pohybovala v průměru v intervalu 7001 – 10 000 vozidel za den. (viz obr. 5)

Silnice II. třídy se ve městě nachází pouze jedna. Má číslo II/268 Mnichovo Hradiště – Mimoň – Zákupy – Sloup v Čechách – Nový Bor – Česká Kamenice, zpřístupňuje území Ralska a navazuje na rychlostní silnici R10 Praha – Turnov. Na této silnici projelo za den v průměru 1001 – 3000 vozidel.

Vzdálenost Nového Boru od Prahy je 98 km, od Liberce 43 km a od Ústí nad Labem 56 km. Od rychlostní komunikace R35 je Nový Bor vzdálen 50 km a od R10 cca 60 km.

Obrázek 5 Intenzita dopravy v roce 2010 na území města Nový Bor

Zdroj: Webová mapová aplikace [Silniční a dálniční síť ČR](http://geoportal.isdi.cz/geoportal_RSDCR/default.aspx), ŘSD. Dostupné z http://geoportal.isdi.cz/geoportal_RSDCR/default.aspx, cit. 14.12. 2013

Stav místních komunikací lze hodnotit jako uspokojivý. Podle plánu oprav místních komunikací převažují MK v lepším stavu.

V plánu oprav místních komunikací jsou zařazeny následující komunikace v téměř havarijním až havarijním stavu: Podskalská, Vančurova, Havlíčkova, Gen. Svobody-Podskalská, Nábřežní, Ke Koupališti, Prokopa Velikého, Bratří Čapků, Tkalcovská, Hřebenka-Jiráskova, Jiráskova, Erbenova a Riegrova.

Kromě toho v obci existují další komunikace, jejichž stav také není vyhovující, ovšem v plánu oprav zařazeny nejsou. Jedná se o cesty v katastrálním území Janov, Pihel a Bukovany.

S parkovacími místy je problém na sídlištích (Svojsíkova, Rumburských hrdinů, Severní, B. Němcové, Husova, Alšova).

Problematickými úseky zejména z hlediska dopravní bezpečnosti jsou: křižovatka Skalická (I/9), křižovatka Pod Sokolovnou (I/9), II/268, resp. průtah městem a komunikace III. třídy Rumburských hrdinů – zúžení u lipové aleje.

O komunikace, resp. o jejich údržbu, se v současné době stará firma AVE CZ.

Tabulka 9 Přehled silnic procházejících městem Nový Bor včetně jejich délky na území města

	číslo silnice	počet m na území obce
silnice I. třídy	9, 13	7 454
silnice II. třídy	268	4 078
silnice III. třídy	2629, 26845, 26321, 26210, 2622, 26320, 2628, 26850, 26847	10 109

Zdroj: Územně analytické podklady pro území obce s rozšířenou působností Nový Bor, dostupné z www.novy-bor.cz, staženo dne 29. 10. 2013

Ve městě se nachází celkem 38 mostů a lávek v celkové délce 273 m a celková délka chodníků a pěších komunikací čítá 40 487 m.

Železniční infrastruktura

Městem prochází celostátní železniční dráha s tratí č. 080 Bakov nad Jizerou – Jedlová v délce 3 686 m. Ve městě se nachází vlaková stanice. Spojení železnicí do obou krajských měst je možné realizovat pouze s přestupem v České Lípě.

Obrázek 6 Železniční spojení do města Nový Bor

Zdroj: Mapový portál Českých drah, dostupný z <http://www.cd.cz/mapa/#clearsearch>, cit. 13.12. 2013

Cyklotrasy a turistické stezky

Městem vedou cyklotrasy č. T3054, T3053, T3062 a T3056 v celkové délce 16 951 m. Jejich vedení je patrné na Obrázku 3 Turistické a cyklistické trasy v okolí města Nový Bor (v

kapitole 3. Hospodářství – 3.c Cestovní ruch). Ve městě nejsou žádné speciálně vyznačené cyklostezky, všechny trasy vedou po místních komunikacích.

Turistické stezky nalezneme v Novém Boru v barvě zelené, modré, červené a žluté, turisté ujdou celkem 22 985 m.

Dílčí závěry:

Město Nový Bor se nachází v příznivé vzdálenosti od správních center, jako je Česká Lípa, Liberec či Praha. Okolo města vede obchvat, který ulehčuje dopravní zátěži a snižuje počet automobilů při průtahu městem (eliminuje zejména nákladní dopravu v centru města). Pro větší bezpečnost provozu ve městě by bylo vhodné vytvořit speciální pruhy pro cyklisty – omezením v této věci jsou šířkové poměry stávajících komunikací.

Dopravní obslužnost

Město Nový Bor je zapojeno do Integrovaného dopravního systému Libereckého kraje (IDOL), který umožňuje cestovat veřejnými dopravními prostředky (linkové autobusy, prostředky MHD a osobní a spěšné vlaky) s jedním jízdním dokladem.

Autobusová doprava

Dopravní obslužnost města zajišťuje především ČSAD Česká Lípa a.s., dalšími významnými poskytovateli služeb v této oblasti jsou varnsdrofský Quick Bus a semilsko-jablonecký BusLine a.s.. Městskou hromadnou dopravu v Novém Boru nenajdeme, ČSAD Česká Lípa zde ovšem provozuje tzv. příměstskou dopravu pomocí linkových autobusů.

Tabulka 10 Počet přímých spojů mezi městem Nový Bor a dalšími obcemi

	Všední den		Sobota	Neděle	Průměrná přepravní doba v min
	Tam	Zpět			
Česká Lípa	80	77	21	28	15
Liberec	13	13	4	6	65
Děčín	4	4	2	3	50
Praha	20	20	10	20	105

Zdroj: Jízdní řády, vlastní zpracování dostupné na www.idos.cz, cit 30.10. 2013

V tabulce 10 je zanesen počet spojů mezi nejdůležitějšími sídly. Z tabulky je zřejmá spádovost do Libereckého kraje. Četnost spojů mezi Novým Borem a okresním městem vypovídá o potřebě obyvatel města dojíždět za každodenními starostmi (nákupy, úřady, zaměstnání, školy, zábava apod.)

Železniční doprava

Doprava po železnici je méně frekventovaná než autobusová doprava. Mezi Novým Borem a Českou Lípou jezdí denně 16 spojů ve všední den a 15 spojů v sobotu i v neděli a jedna cesta trvá 15 minut. Zpátečních spojů je v podstatě stejně.

Přímé vlakové spojení mezi Novým Borem a Prahou neexistuje. Nejčastější přestup se koná v Mladé Boleslavi, dále v České Lípě (v kombinaci s Ústím nad Labem, Lovosicemi nebo Děčínem). Těchto spojů je cca 10 denně, jak ve všední den, tak i o víkendu. Ve směru Praha – Nový Bor je spojů více, ovšem za cenu vyššího počtu přestupních stanic, čímž se výrazně prodlužuje čas cesty. Pokud na sebe jednotlivé přestupové spoje navazují, potom cesta trvá cca 2,5 hod.

Jediný přímý vlakový spoj mezi Novým Borem a Libercem existuje ve všední dny ve 4:53 hod.. Ostatní spoje jsou s přestupem v České Lípě a ve všední den jich je cca 16, o víkendu o 3 méně. Opačným směrem se do Nového Boru bez přestupu vlakem nedá dostat. Počet spojů je obdobný jako ve směru Nový Bor – Liberec. Cestující stráví ve vlaku cca 1 hod. a 45 min., což je o více než půl hodiny více než v autobusu.⁶

Dílčí závěry:

Město Nový Bor je s okolními městy a obcemi veřejnou dopravou poměrně dobře propojeno. Pro cestující existuje více autobusových než vlakových spojů a také cestování autobusem trvá kratší dobu než po železnici. Pro obyvatele města je důležité spojení s nedalekým okresním městem, proto je četnost spojů na této trase vysoká.

Dílčí SWOT

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • stoprocentní napojení obyvatel města na vodovod a elektřinu • plynofikace města • dobré pokrytí signálem mobilních operátorů a internetu • napojení města na silniční síť I. třídy – dobré spojení s významnými regionálními centry • existence obchvatu okolo města • dobře zajištěná dopravní obslužnost města • existence vlakové stanice 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • špatný stav některých místních komunikací • cyklostezky vedoucí po místních komunikacích (bezpečnost cyklistické dopravy) • existence černých skládek • nepřímé vlakové spojení s krajskými metropolemi
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • dotační programy na infrastrukturu 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatek finančních prostředků na opravu místních komunikací • poškození místních komunikací při povodni • omezování autobusových spojů mezi Českou Lípou a Novým Borem

⁶ údaje o autobusovém a železničním spojení města Nový Bor s okolím jsou přebrány ze systému IDOS Jízdní řády dne 30. 10. 2013

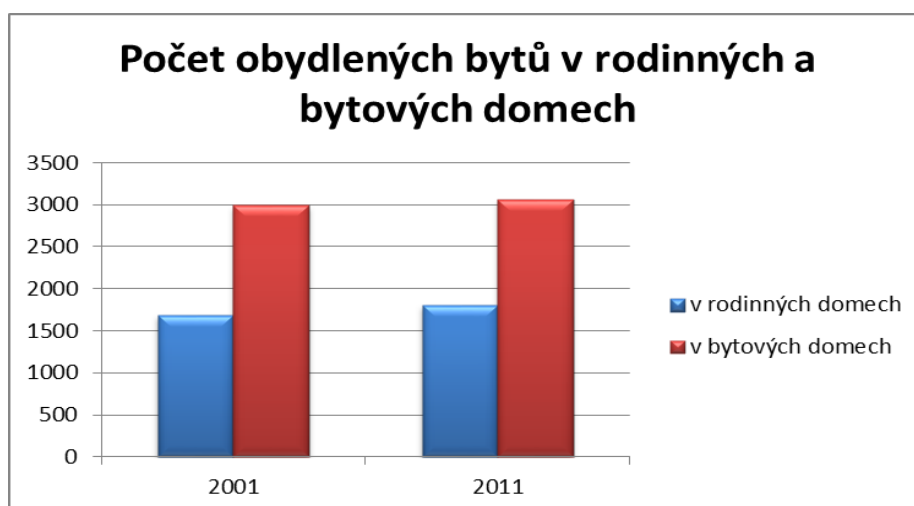
5. VYBAVENOST

Bydlení

Ke dni posledního sčítání lidu, domů a bytů 26. 3. 2011 bylo ve městě celkem 2 082 domů, z toho 1 725 rodinných domů, 302 bytových domů a 55 ostatních budov. Obydlenost budov dosáhla 90,5%. Celkový počet domů se oproti roku 2001 zvýšil o 141, u počtu obydlých domů došlo ke zvýšení o 146 domů.

V roce 2011 bylo ve městě Nový Bor celkem 4 928 obydlých bytů, z toho 1 808 v rodinných domech, 3 057 v bytových domech a 63 v ostatních budovách. Vývoj oproti roku 2001 ukazuje následující graf.

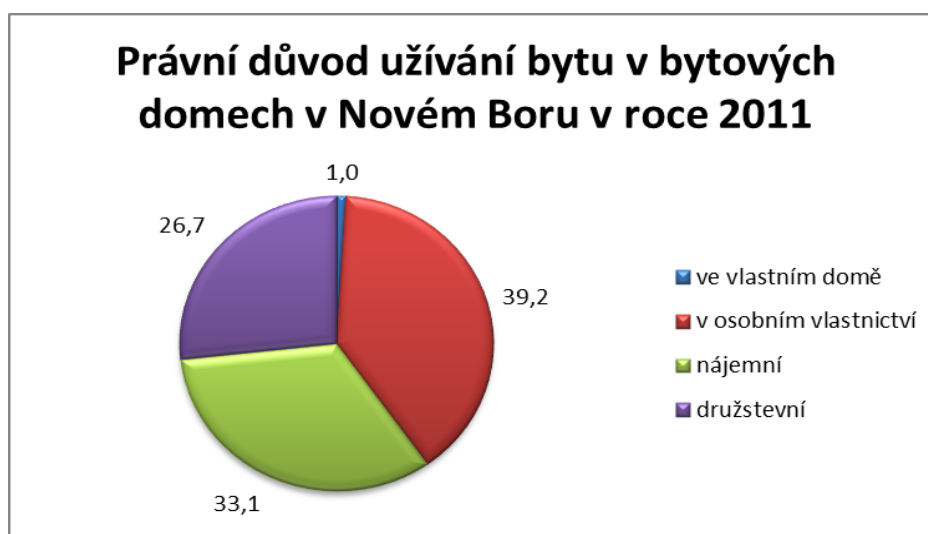
Graf 16 Vývoj počtu obydlých bytů v rodinných a bytových domech ve městě Nový Bor v letech 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2001 a 2011, vlastní zpracování

Stejně jako u počtu obydlých domů, tak i u počtu bytů došlo k jejich mírnému zvýšení, a to jak u rodinných, tak i bytových domů.

Graf 17 Právní důvod užívání bytu v bytových domech v Novém Boru v roce 2011

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011, vlastní zpracování

Téměř 40% bytů v bytových domech mají jejich majitelé v osobním vlastnictví, třetina bytů v bytových domech jsou nájemní a 27% představuje družstevní bydlení.

Město má připravené plochy pro bytovou výstavbu, které ovšem nejsou zainvestované.

Město drží 220 bytů ve svém vlastnictví (cca 4,4% bytového fondu), které pronajímá zájemcům. Od května 2013 jsou v platnosti nová pravidla pro přidělování obecních bytů, k 1. 5. 2013 byly přijetím nových pravidel pro přidělování obecních bytů zrušeny všechny evidované žádosti o byt. Zájem města pronajmout uvolněný byt bude minimálně po dobu 15 dní uveřejněn na úřední desce města a na jeho webových stránkách s veškerými podmínkami pronájmu. Z tohoto důvodu nelze vyčíslit počet žadatelů o obecní byty, protože se tito musí v případě zájmu hlásit pokaždé znovu.

Všichni zájemci se budou moci v uvedeném termínu o uvolněný byt přihlásit. Veškeré žádosti budou předány bytové komisi a na nejbližší radě města bude rozhodnuto, komu bude byt přidělen. V žádosti o pronájem bytu uvádí žadatel mimo jiné také potvrzení o bezdlužnosti od firmy NOBYS s.r.o. (bezdlužnost za nájemné a vyúčtování služeb) a potvrzení od finančního odboru MěÚ Nový Bor (bezdlužnost na poplatcích za komunální odpad nebo pokutách).

Startovací byty poskytuje zájemcům bytové družstvo Rumburských hrdinů 860.

Dílčí závěry:

V letech 2001 – 2011 došlo k mírnému zvýšení počtu jak rodinných tak i bytových domů. Rostoucí nabídka obydlených bytů představuje jednu ze základních pobídek pro růst počtu obyvatel města.

Město disponuje byty určenými pro sociální bydlení, které pomáhají řešit tíživou situaci potřebným osobám. Pro vyšší podporu bydlení by bylo vhodné zainvestovat, resp. zasíťovat pozemky určené jako plochy pro bydlení.

Školství a vzdělávání

Město Nový Bor je zřizovatelem **Mateřské školy Klíček**. Celková kapacita zařízení je 414 dětí a je rozdělena do následujících odloučených pracovišť:

- MŠ Klíček: 96 dětí (pro školní rok 2013/2014 kapacita navýšena na 112 dětí)
- MŠ Srdíčko: 78 dětí
- MŠ Pohádka: 52 dětí
- MŠ Kytíčka, B. Egermanna: 50 dětí (pro školní rok 2013/2014 kapacita navýšena na 56 dětí)
- MŠ Jablíčko: 28 dětí
- MŠ Kytíčka, Kalinova ul.: 84 dětí
- MŠ Kopretina: 26 dětí

Na podzim roku 2013 došlo k dokončení kompletní rekonstrukce budovy MŠ Klíček ve Svojsíkově ulici. Rekonstrukce a rozšíření budovy bylo realizováno za pomoci programu přeshraniční spolupráce Cíl 3. V budově školky by mělo docházet ke společnému setkávání dětí z partnerské školky AWO Kinderhaus „Lauschezwerge“ z Německa.

Co se týká kapacity, tak počet žádostí na školní rok 2013/2014 převyšoval počet volných míst ve školce. Proto došlo od 1. 1. 2014 se souhlasem zřizovatele a Krajského úřadu Libereckého kraje s navýšením kapacity, tedy otevřením jedné menší třídy při MŠ Klíček ve Svojsíkově ulici. I přesto bylo 7 žádostí o umístění do školského zařízení zamítnuto.

Počet míst dostupných pro předškolní vzdělávání doplňují ještě 2 soukromé mateřské školy. Jedná se o Soukromou mateřskou školu Motýlek, v.o.s. s kapacitou 48 dětí a Mateřskou školu Berušku s počtem 25 míst.

Město Nový Bor zřizuje 4 **základní školy** a **základní uměleckou školu**.

- **ZŠ Nový Bor náměstí Míru:** s kapacitou 870 žáků a 160 žáků ve školní družině
  - školní knihovna s cca 3000 knih
  - zázemí pro tělesnou výchovu (2 tělocvičny, hřiště na basketbal a volejbal, hřiště pro atletické disciplíny, dětské hřiště u školní družiny)
  - spolupracují s DDM Smetanka a jsou zapojeni do projektů Evropského sociálního fondu EU, města, úřadu práce, apod.
- **Základní škola U Lesa Nový Bor:** k 3. 9. 2013 ji navštěvovalo 551 žáků a 138 dětí bylo zapsaných do školní družiny
  - školní knihovna
  - zázemí pro sportovní aktivity: 2 tělocvičny, sportovní areál
  - pěvecký sbor „Lesáček“
- **Základní škola Nový Bor, Gen. Svobody:** v roce 2011/2012 ji navštěvovalo 74 žáků, což je nejméně od založení školy, ve školní družině bylo 52 dětí
- **Základní škola praktická Nový Bor:** kapacita školy 80 dětí
  - zajišťuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – zdravotně postižených, zdravotně znevýhodněných a sociálně znevýhodněných
  - spádová škola pro okolní vesnice (Cvikov, Pihel, Kamenický Šenov, Lindava, Skalice u České Lípy, Okrouhlá,...)
  - 4 třídy (I. třída – 1.+2.+3. ročník, II. třída – 4.+5. ročník, III. třída – 6.+7. ročník, IV. třída – 8.+9. ročník)
  - škole chybí zázemí pro sportovní aktivity
- **Základní umělecká škola:** celkem 270 žáků
  - výtvarná větev: 9 oborů s celkem 40 žáky
  - hudební větev: 8 nástrojů s celkem 230 žáky
- **Dům dětí a mládeže Smetanka:** nabízí kroužky pro
  - předškoláky: 7
  - školní děti: 17
  - školní děti – sport: 20
  - dospělé: 6
  - seniory: 2
  - dále nabízí jazykové kurzy, ubytování, pronájem prostor a půjčovnu sportovního vybavení

Data o vyjížděce a dojížděce do škol a do zaměstnání jsou zjišťována pouze jedenkrát za 10 let při příležitosti Sčítání lidu, domů a bytů. Na základě sčítání z roku 2011 bylo zjištěno následující: celkem z města do škol vyjíždělo 458 dětí, z toho 32 ve věku 6 – 14 let, tedy do základní školy, (19 do České Lípy, 5 do Skalice u České Lípy, 2 do Cvikova, po jednom do Prahy, Liberce, Sloupu v Čechách a 3 do zahraničí). Denně do škol vyjíždí celkem 297 žáků,

z toho nejvíce, a to 155 dětí, do České Lípy, dále pak 29 do Liberce, 25 do Varnsdorfu a 19 do Prahy.

Opačným směrem, tedy do Nového Boru, dojíždělo do škol ke dni sčítání celkem 160 dětí, z toho 111 do základních škol. Denně do města dojíždělo do školy 153 dětí. Nejvíce žáků sem přijíždělo ze Cvikova (31), Skalice u České Lípy (23), České Lípy (21), Okrouhlé (18), Kamenického Šenova (14) a Svoru (13).

10 dětí vyjíždí do škol do zahraničí, 4 do Německa a 6 do Spojeného království.

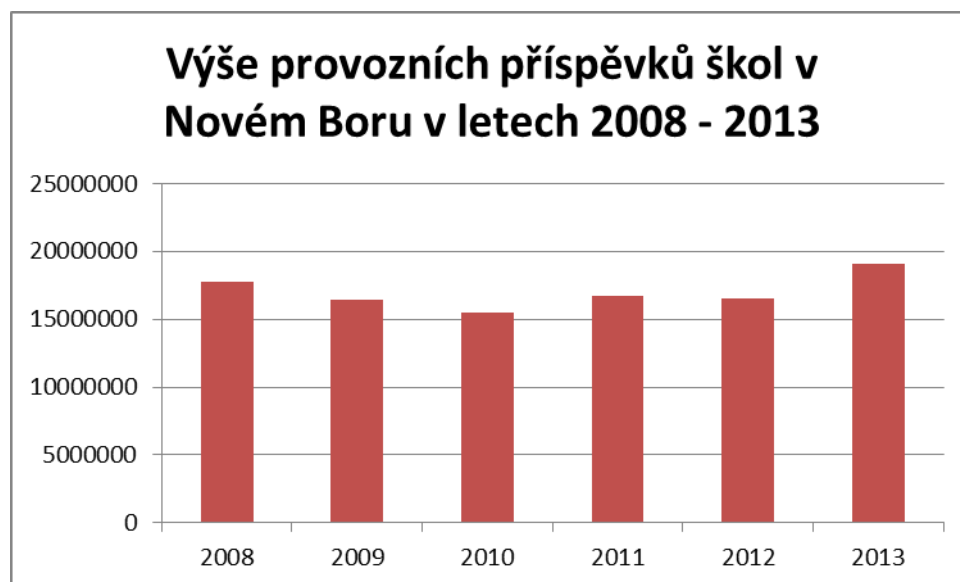
Vzdělávací infrastrukturu města doplňuje také Vyšší odborná škola sklářská a střední škola Nový Bor, jejímž zřizovatelem je Liberecký kraj. Kapacita školy je 650 žáků, ve školním roce 2010/2011 studovalo ve škole 235 žáků. Kromě sklářských oborů nabízí škola také studium všeobecného gymnázia, nedávno byly otevřeny další nové obory, a to Design interiéru a Předškolní a mimoškolní pedagogika.

Financování škol (zdroj dat: závěrečný účet města)

Příspěvky získané od okolních obcí za žáky dojíždějící do škol v Novém Boru přesahují výdaje placené obcím za žáky vyjíždějící do okolních škol, přestože počet dětí vyjíždějících do škol mimo Nový Bor je vyšší. Důvodem je skutečnost, že město zajišťuje vzdělávání v plném rozsahu, a proto není povinno ostatním obcím platit za vzdělávání svých žáků. V roce 2012 činil příspěvek od okolních obcí 1 208 tis. Kč a město zaplatilo 40 tis. Kč. Nejčastěji děti dojížděly do města ze Svoru, Cvikova, Sloupu v Čechách, Chotovic a Okrouhlé. Tyto obce platily za své žáky více než 100 tis. Kč ročně, Svor dokonce více než 200 tis. Kč. Od roku 2013 jsou tyto platby zrušeny.

Výši provozních příspěvků do škol v Novém Boru v letech 2008 – 2013 názorně ukazuje následující graf č. 18. Výše příspěvků v jednotlivých letech mírně kolísá, svého minima v uvedeném časovém rozmezí dosáhla v roce 2010 (15,518 mil. Kč) a maxima v roce 2013 (ve výši 19,079 mil. Kč). V ostatních letech se výše provozního příspěvku do škol pohybovala okolo 16 mil. Kč.

Graf 18 Výše provozních příspěvků škol v Novém Boru v letech 2008 - 2013

Zdroj: 1 Závěrečné účty města, MěÚ Nový Bor

V roce 2012 dosahovaly všechny organizace města týkající se vzdělávání kladného výsledku. Výše hospodářského výsledku mateřské školy činila 42 409 Kč, základní školy

dosáhly v souhrnu hospodářského výsledku ve výši 559 171 Kč. Nejvíce se na tom podílela ZŠ U Lesa s částkou 231 632 Kč a ZŠ Gen. Svobody (176 704 Kč). Hospodářský výsledek si všechny organizace rozdělují do fondu odměn a rezervního fondu v poměru stanoveném radou města. V roce 2012 činil tento poměr 40% do fondu odměn ku 60% do rezervního fondu.

Dílčí závěry:

Vzdělávací infrastruktura je ve městě rozšířená a dostupná, kapacity mateřských škol víceméně dostačují i pro silné ročníky narozené v posledních letech. Jelikož v posledních letech dochází k poklesu počtu narozených dětí, je pravděpodobné, že kapacita školek i škol bude v budoucnu naddimenzována. Proto by měli zástupci města přemýšlet o případném budoucím využití některých prostor a budov. Ve městě působí také střední škola s atraktivním zaměřením a silným nadregionálním dosahem, přesto není kapacita této školy využívána ani z poloviny.

Školy zřizované městem dosahují kladného hospodářského výsledku.

Zdravotnictví

Na území města působí 7 praktických lékařů pro dospělé a 2 pro děti a dorost. Obyvatelům města jsou k dispozici také odborní lékaři jako např. chirurg, otorinolaryngolog, oční lékař, neurolog, gynekolog, kožní lékař, endokrinolog, internista a kardiolog a v neposlední řadě také 6 stomatologů, včetně dvou samostatných stomatologických laboratoří. Působí zde také ortopedická ambulance, zdravotnické středisko, hematologická a zubní laboratoř a několik lékáren. Stejně jako ve většině měst České republiky i v Novém Boru je nedostatek zubních lékařů.

Ve městě také působí fa SALAEGRO A.J.C., s.r.o., kde jsou k dispozici ordinace revmatologie, diabetologie, chirurgie, ortopedie, radiologie a rehabilitace. Zařízení je v databázi Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR zařazeno mezi sdružené ambulantní zařízení – velké.

Za dalšími odborníky musí občané města dojíždět do České Lípy, Liberce nebo Prahy. Všechna uvedená sídla jsou veřejnou dopravou poměrně dobře zajištěna.

Zdravotnická záchranná služba přijíždí v případě potřeby do města z České Lípy a všechna místa a části města se nacházejí v zákonném dojezdovém čase.

Dílčí závěry:

Síť lékařských ordinací ve městě je pestrá, problémem je značná územní roztříštěnost a tím i problematičtější dostupnost pro méně mobilní občany. Nedostatkem je nedostatečná kapacita stomatologů, resp. jejich nízký počet. V případě neexistence specializovaného zdravotnického zařízení je město poměrně dobře dostupné veřejnou hromadnou dopravou.

Sociální problematika

Sociální péče

Koncepční zázemí sociální problematiky

Město Nový Bor má k dispozici aktualizovaný **Komunitní plán sociálních služeb pro oblast obcí Svazku obcí Novoborska na období 2012 – 2015**, který vznikl jako jedna z aktivit projektu „IP 2 – Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji“. V listopadu 2013 byly aktualizovány „Karty opatření“ tohoto

dokumentu. Dále má Nový Bor k dispozici Akční plán na rok 2013, který vznikl jako aktivita projektu „IP 3 – Rozšíření nástrojů pro podporu systému plánování sociálních služeb v Libereckém kraji“. V současné době probíhá v rámci struktury komunitního plánování sociálních služeb Svazku obcí Novoborska tvorba Akčního plánu na rok 2014.

Sociální situace

Dle metodiky Agentury pro sociální začleňování – příručky pro obce nebyla v Novém Boru vykazována dosud žádná vyloučená lokalita. Zaznamenány jsou však vícečetné vyloučené komunity. V určitých lokalitách se vyskytují prvky, které jsou pro určení sociálně vyloučené lokality charakteristické – dlouhodobě nezaměstnaní, nízká kvalifikace, závislost na sociálních dávkách, nelegální práce, špatná školní docházka, trestná činnost, zadluženost, apod. Jedná se především o tyto lokality: sociální bydlení v Severní ulici, ubytovna v ul. Křížíkova a další jednotlivé domy: Palackého náměstí, Dobrovského ulice, Nemocniční ulice, Rumburských hrdinů – sídliště, Pihel.

Sociální bydlení - Severní č. p. 755 je objekt ve vlastnictví města. V současnosti je budova pronajata Farní charitě Česká Lípa za účelem správy objektu a poskytování sociálních služeb. Sociální bydlení nabízí 62 dvoulůžkových pokojů pro osoby s nízkými příjmy, celková kapacita tedy činí 124 osob. Technický stav budovy je dobrý. Obyvatelé mají vlastní sociální zařízení a výše nájmu se pohybuje kolem 3 000 Kč za osobu a měsíc. Farní charita nabízí přímo v budově přítomnost pracovnice poskytující sociální poradenství („D“ poradna), která pomáhá řešit dluhy a nabízí bezplatné právní poradenství. Dále je přímo v budově možnost využití služeb mateřského centra, který provozuje výše uvedená organizace Rodina v centru, o.s. (klub pro předškolní děti, orientující se na rozvoj sociálních dovedností dětí, rukodělné dílny a přípravu ke vzdělání.)

Ubytovna Křížíkova č. p. 850 a 933 je také ve vlastnictví města. V současné době nabízí ubytování pro sociálně slabé obyvatele města a v čp. 933 jsou mimo jiné také dvě místnosti určené osobám bez přístřeší, které zde mohou za poplatek přespat a využít hygienické zařízení. Ke dni 31. 12. 2014 rozhodlo zastupitelstvo města o zrušení ubytovny Křížíkova č.p. 850 (resp. 30. 6. 2014 pro č. p. 933) a o postupném přestěhování zdejších obyvatel do sociálního bydlení v Severní ulici. Důvodem je nevyhovující technický stav ubytoven a jejich neekonomický provoz, přičemž roční ztráta činí 844 tis. Kč. Po uvedeném datu budou budovy fyzicky zbourány. Kvůli minimalizaci možného vzniku sociálních problémů bude odbor sociálních věcí a zdravotnictví spolupracovat s Farní charitou Česká Lípa, která zabezpečuje ubytování v ubytovně v Severní ulici. Současní klienti ubytovny Křížíkova dostali písemné pokyny, jak si zajistit ubytování v uvedené ubytovně a dále seznam ubytoven v okolí.

V souvislosti s narůstajícím počtem osob ohrožených sociálním vyloučením město Nový Bor přistoupilo od roku 2014 k vytvoření pozice terénního pracovníka v rámci projektu Úřadu vlády České republiky. Navíc je pro občany v tíživé finanční situaci k dispozici **Poradna při finanční tísní** v České Lípě.

Z důvodů minulých sociálních tenzí byla v obci zřízena od 1. 9. 2012 dvě pracovní místa pro asistenty prevence kriminality. Práci vykonávají romští pracovníci ve spolupráci s městskou policií.

Město Nový Bor dlouhodobě podporuje protidrogovou politiku., V roce 2013 poskytlo celkem na primární protidrogovou prevenci částku 78 164 Kč, dále prostřednictvím grantových programů poskytlo občanskému sdružení Most k naději finanční částku 100. 000 Kč na provoz K-centra Česká Lípa. Město má rovněž zřízenou protidrogovou komisi.

Všechny výše uvedené subjekty spolu spolupracují a jsou součástí pracovních skupin Komunitního plánování obcí Svazku obcí Novoborska.

Sociální služby

Město Nový Bor je zřizovatelem příspěvkové organizace „**Sociální služby města Nový Bor, p. o.**“. Organizace vznikla k 1. 7. 2008 jako nástupce organizační složky města „Dům s pečovatelskou službou“.

Organizace poskytuje 2 druhy sociálních služeb – *pečovatelskou službu* (terénní pečovatelská služba a domovy s pečovatelskou službou) a *denní stacionář*. Dále se podílí na zprostředkování dalších sociálních služeb, např. *osobní asistence, tíšňová péče, odborné sociální poradenství, apod.*

Pečovatelská služba

Posláním pečovatelské služby v Novém Boru je poskytování pomoci v péči o vlastní osobu a domácnost. Tím umožňuje klientům strávit co nejdelší čas doma, v přirozeném prostředí. Seniorům, tělesně postiženým osobám nebo zrakově postiženým osobám se sníženou soběstačností nabízí služby, které vedou k podpoře jejich schopností a samostatného života v domácím prostředí, k zachování lidské důstojnosti a přispívají ke kontaktu s okolním prostředím. Na základě svých individuálních potřeb se uživatel sám rozhoduje, jaké služby využije. Pečovatelská služba je poskytována v čase od 6,30 do 18,00 hod.

Cílová skupina a její věková struktura:

- senioři: mladší senioři (65 – 80 let) a starší senioři (nad 80 let)
- osoby s tělesným postižením: mladší dospělí (19 – 26 let) a dospělí (27 – 64 let)
- osoby se zrakovým postižením: mladší dospělí (19 – 26 let) a dospělí (27 – 64 let)

Služba je poskytována:

- v domácnostech občanům na území města a v jeho částech
- ve Středisku osobní hygieny
- ve vlastních provozních prostorách
- při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (doprovázení do zaměstnání, na úřady, apod.)

Základní činnosti pečovatelské služby:

- pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu
- pomoc při osobní hygieně
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
- pomoc při zajištění chodu domácnosti
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

Domy s pečovatelskou službou (DPS)

Jedná se o garsonky a byty 1+1 zvláštního určení, které jsou určeny seniorům na 65 let a zdravotně postiženým osobám starším 19 let. V těchto domech sídlí také pečovatelská služba, kterou si mohou klienti domu s pečovatelskou službou nasmlouvat. Do DPS nemohou být přijaty osoby, které potřebují celodenní 24hodinovou péči a nejsou schopni žít bez cizí pomoci.

V Novém Boru jsou 4 objekty DPS. Maximální kapacita osob v DPS je 161, celková maximální kapacita služby je 205 osob (zahrnuje jak klienty v DPS, tak klienty bydlící ve svých domácnostech v Novém Boru a jeho částech). Celkové náklady na službu v roce 2011 činily 6 128 608 Kč.

Denní stacionář

Posláním denního stacionáře v Novém Boru je poskytování přiměřené ambulantní péče osobám se sníženou soběstačností (seniorům, zdravotně postiženým osobám), která vede k podpoře v zachování alespoň částečné soběstačnosti a umožňuje setrvání uživatele služby v

jeho přirozeném prostředí. Pobyt v denním stacionáři umožňuje uživatelům předcházet společenské izolaci a samotě. Rodinným pečujícím je prostřednictvím této služby umožněna úleva a odpočinek od náročné péče o jejich blízké.

Cílová skupina a její věková struktura:

- osoby se zdravotním postižením: dospělí (27-64 let)
- senioři: mladší senioři (65-80 let), starší senioři (nad 80 let)

Základní činnosti denního stacionáře

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- poskytnutí stravy
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- sociálně terapeutické činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Ostatní sociální služby a jejich poskytovatelé ve městě

Ve městě poskytuje sociální služby **Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, o.s.**, poskytující následující služby:

- osobní asistence
- odlehčovací služby
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- tlumočnické služby
- sociální poradenství (Centrum odborné psychologické pomoci sídlící v budově Turistického informačního centra. Konzultační hodiny jsou také zajišťovány v DPS Žižkova 159.)

Mgr. Lucie Brožková – KDP Sluníčko poskytující komplexní domácí péči, pečovatelskou službu, odlehčovací služby a osobní asistenci. KDP Sluníčko nabízí odbornou péči při ošetřování krátkodobě i dlouhodobě nemocných v jejich rodinném prostředí, v úzké součinnosti s rodinnou a pečovatelskou službou, a nově také dopravu pro seniory.

Most k naději o. s. se zabývá drogovou problematikou. Na území města poskytuje službu terénní programy. Dvakrát v týdnu jsou ve městě přítomni dva streetworkeri. Protože se konzumace návykových látek v některých lokalitách mezi sociálně vyloučenými začíná zvyšovat, město se finančně podílí na provozu této služby.

Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, p. o. – zajišťuje pomoc týraným ženám v rámci sociálních služeb Intervenčního centra a odborného poradenství

Farní charita Česká Lípa – která kromě správcovství ubytovny v Severní 755 také poskytuje základní sociální poradenství.

Rodina v centru, o. s. nabízí v sociální oblasti aktivity zaměřené na podporu celé rodiny. Zabývá se předškolním vzděláváním dětí v rámci sociálního bydlení v Severní ulici, pro které zřizuje Klubovnu Koblížek. V rámci dalších činností na ubytovně v Severní organizuje besedy pro rodiny ohrožené sociálním vyloučením (vedení rodinného rozpočtu, zdravý životní styl). Dlouhodobě usiluje o zřízení sociální firmy.

Chybějící sociální služby ve městě

Ve městě chybí níže uvedené sociální služby, které jsou v Akčním plánu 2014 zařazeny mezi prioritní opatření. V roce 2014 se obec bude snažit tyto služby prostřednictvím poskytovatelů sociálních služeb zajistit. Jedná se o:

1. terénní program a podpora vzniku pozice terénního pracovníka
2. nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
3. odlehčovací služba pro osoby zajišťující péči pro zdravotně postižené osoby (seniory, děti a mládež)

Město Nový Bor nemá na svém území zřízení službu domova pro seniory ani domova se zvláštním režimem. Nejbližší služby tohoto typu jsou poskytovány v Domově důchodců Sloup v Čechách, p.o. Jedná se o příspěvkovou organizaci Libereckého kraje. Obyvatelům Nového Boru v území chybí především lůžka pro osoby postižené Alzheimerovou chorobou a dalšími typy demencí. Absenci tohoto typu lůžek pro seniory napomáhá i fakt, že vznik nových pobytových služeb pro seniory nebyl dlouhodobě podporován Libereckým krajem.

V rámci pilotního projektu transformace pobytových zařízení sociálních služeb v Libereckém kraji budou od roku 2015 v Novém Boru dvě budovy Domova pro osoby se zdravotním postižením Mařenice, p.o. Bude se jednat o koedukované zařízení pro mentálně postižené osoby. Toto zařízení vzniká za podpory Národní centra na podporu transformace sociálních služeb.

Dílčí závěry:

Existence sociálně vyloučených komunit zvyšuje nároky a náklady na sociální práci ve městě. Určuje nutnost zachování sociálního bydlení, ubytoven, noclehárny pro sociálně slabé obyvatelstvo. Důležité jsou programy sociální prevence, resp. jejich pokračování, jelikož město je již realizuje. Na území města Nový Bor by měly být zajištěny služby sociální prevence. Terénní programy by se měly zaměřovat jak na „drogový“, tak i „klasický“ terén. Rovněž pak by měla být podporována služba SAS (sociálně aktivizační služby) pro rodiny s dětmi a ve městě by mělo být zřízeno nízkoprahové zařízení.

Dále je užitečné soustředit pozornost na programy prevence a poradenství a pokračovat tak v již započaté práci v tomto ohledu. Vždy je efektivnější snažit se negativním sociálně patologickým jevům předcházet než poté řešit jejich následky.

Vzhledem k vývoji věkové struktury obyvatelstva je vhodné zaměřit sociální problematiku více na seniory, a to především tak, aby byli co nejdéle schopni zůstat ve svém přirozeném prostředí, tedy na terénní pečovatelskou službu a odlehčovací službu. Péče o nemohoucí či postižené osoby je náročná nejen fyzicky, ale také psychicky. Odlehčovací služba je tak příjemným a také potřebným vybočením z běžné reality pro osoby, které se starají o nemohoucí, a pomáhá jim regenerovat jak po fyzické, tak i psychické stránce.

Nezbytnou podmínkou pro setrvání v přirozeném prostředí je řešení bezbariérovosti a dostupnost minimálně veřejných budov ve městě Nový Bor. Město Nový Bor má zpracovanou dokumentaci soustředící se na odstraňování překážek pro imobilní či hůře pohyblivé osoby ve veřejných, sociálních či zdravotnických zařízeních ve městě.

Město Nový Bor dlouhodobě podporuje vznik rezidenčních míst pro seniory a pro osoby postižené Alzheimerovou chorobou nebo stařeckou demencí. V roce 2012 se v objektu bývalé LDN podařilo otevřít zařízení Senior centrum, které založila společnost Ambeat Health Care a.s. Od prosince 2012 poskytovalo zdravotní a sociální služby pro občany, kteří mají sníženou soběstačnost především z důvodu věku. Tato služba se osvědčila, ale v únoru roku 2013 byla činnost z rozhodnutí majitele pozastavena. Město Nový Bor dále jedná s majitelem společnosti o znovuoživení toho zařízení.

Kultura

Podmínky a zázemí pro kulturní vyžití obyvatel i návštěvníků města Nový Bor jsou obstojné. Ve městě funguje kvalitně vybavené kino i divadlo, jsou zde prostory pro pořádání koncertů i výstav, přednášek, apod. V následujícím přehledu jsou uvedeny nejdůležitější instituce, které ve městě zajišťují kulturní a společenské akce.

Kultura a volný čas – kulturní zařízení

➤ Sklářské muzeum

- Muzeum bylo otevřeno roku 1893, o jeho vznik se zasloužil Odborný svaz sklářského dělnictva. V roce 1952 došlo k přemístění budovy do prostor, kde sídlí dodnes.
- Kromě samostatného prohlédnutí si stále expozice nabízí muzeum také prohlídky s průvodcem v českém jazyce a možnost zapůjčení tištěného průvodce v cizích jazycích. Předem je možné dojednat prohlídky s pracovními listy za doprovodu lektora pro dětské kolektivy a animační programy pro dětské kolektivy (mateřské a základní školy, tábory, apod.). Pro zájemce je k dispozici také prodejna skla, pohlednic, odborné literatury a turistické známky a vizitky.
- Po předchozí domluvě je možné také využít odbornou knihovnu zaměřenou na sklářství, výtvarné umění a historii regionu, která je jinak primárně určena pro zaměstnance muzea a jejich práci, je možné nahlížet do archiválií nebo absolvovat prohlídku deponovaných exponátů, zaměstnanci muzea po předchozí domluvě poskytují poradenské a konzultační služby v oblasti historie sklářství.
- Návštěvnost: v průměru za posledních 5 let zavítalo do muzea ročně 10 912 návštěvníků, pokud budeme zkoumat jejich rozložení v jednotlivých měsících, tak nejvíce jich je pochopitelně o letních prázdninách a v květnu a červnu. Bezkonkurenčně nejvíce návštěvníků v jednom měsíci navštívilo muzeum v říjnu 2012, kdy se ve městě konalo mezinárodní sklářské sympozium.

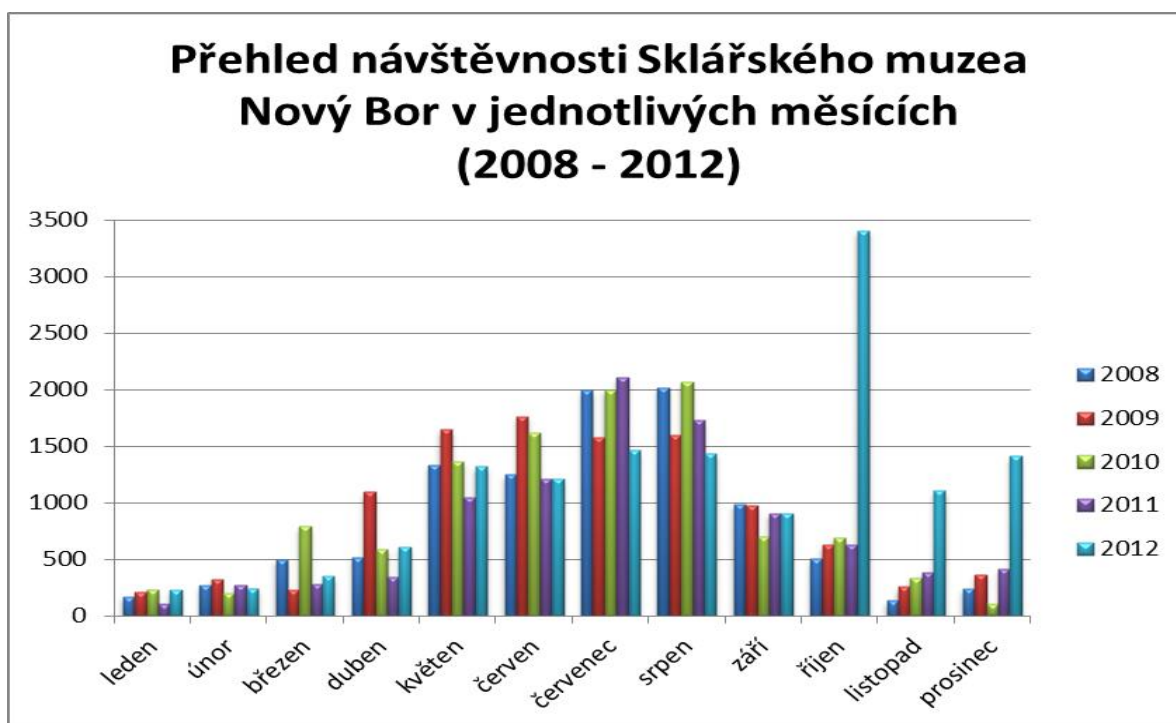
Graf 19 Počet návštěvníků Sklářského muzea Nový Bor v letech 2008 - 2012

Zdroj: informace poskytnuté Sklářským muzeem Nový Bor

V následujícím grafu (č. 19) je jasně patrné rozložení návštěvníků Sklářského muzea v jednotlivých měsících během roku. Na první pohled je patrné, že Mezinárodní sklářské sympozium v říjnu roku 2012 přilákalo do města, potažmo do muzea, vysoký počet návštěvníků.

Graf 20 Přehled návštěvnosti Sklářského muzea Nový Bor v jednotlivých měsících (2008 - 2012)

Zdroj: informace poskytnuté Sklářským muzeem Nový Bor

- Městská knihovna

- Jejím zřizovatelem je město Nový Bor, knihovní fond čítá cca 50 000 knihovních jednotek.
- Knihovna je rozdělena na oddělení pro dospělé, kde je otevřeno každý den kromě úterý, a oddělení pro děti, které má otevřeno pouze v pondělí a v pátek.
- Další služby: kopírovací služba, internet, sbírka zákonů ČR, informace o Evropské unii.
- Návštěvnost: až 90 uživatelů denně.
- Městské kino Nový Bor
  - Ještě jako město Bor u České Lípy získalo město povolení k promítání němých filmů v r. 1920. Vlastní budova kina byla otevřena v r. 1926 a po požáru v roce 1981 bylo rozhodnuto o kompletní rekonstrukci. Od té doby došlo ke trojímu vylepšení zvukového systému.
  - Kromě vlastního veřejného promítání filmů je možné také prostory kina pronajmout pro soukromé akce, jsou zde pořádány odborné semináře a zájemci si mohou „adoptovat sedačku“ (po zaplacení určené částky bude na sedačku instalována cedulka se jménem).
  - Návštěvnost: cca 1 000 osob/měsíc, kapacita čítá 250 osob
- Městské divadlo Nový Bor
  - V roce 1945 získalo divadlo v Novém Boru svoji stálou scénu v budově bývalého kina v Arnultovicích.
  - Koná se zde každoroční přehlídka souborů zaměřených na práci s dětmi s názvem „Dospělí dětem“.
  - Kromě divadelních kusů nalezneme v budově divadla také různé výstavy, svoje zázemí zde mají také novoborští ochotníci.
  - Stejně jako budovu kina lze i divadlo pronajmout pro účely soukromé akce.
  - Mezi další služby patří také kopírování a výlep plakátů.
  - Městské kino i městské divadlo spravuje společnost Kultura Nový Bor, s.r.o., přičemž tato společnost má obě budovy od města v nájmu.
  - Návštěvnost:
- Výstavy a galerie
  - Sklářské muzeum
  - Turistické informační centrum
  - Prodejna VOŠ sklářské a střední školy
  - Galerie Ajeto
  - Ajeto art glass museum
  - Galerie Wunsch
  - Galerie Jiří Pačinek
  - Astera s.r.o.
  - Galerie Zikmundová, Bartko
- Exkurze ve sklárnách a sklářských podnicích v Novém Boru
  - Crystalex, a.s.

- Sklárna Slavia
- EGERMANN s.r.o.
- FLEK GLASS, Josef a Eva Flekovi
- KRAS GLASS, Přemysl Krásenský a syn
- Sklářské studio ANEŽKA Bořka Šípka
- NB ART, s.r.o.
- ANTIK ART GLASS Vladimír Šuda
- GLASS METAL, spol. s.r.o.
- CRYSTAL M.M.O., s.r.o.
- KOMBEN, spol. s.r.o.
- LASVIT s.r.o.
- EKKA GLASS, Eva Kuželková
- KOLEKTIV
- JAROSLAV SKUHRAVÝ – SKLOVITRÁŽ
- IVAN JISKRA
- MALOVÁNÍ SKLA
- MILOSLAV ŠTĚDRA
- MALOVÁNÍ KNOFLÍKŮ A SKLA Lenka Melicharová
- AZ design Aleš Zvěřina
- Sklářské prodejny:
  - RIVA GLASS
  - GLASS BOR
  - KORÁLKY BEADS PERLEN

Zde je výčet několika z velkého množství kulturních a společenských akcí pořádaných na území města Nový Bor: Sklářské slavnosti, Svatodušní pouť, Mariánská pouť, pohádkový les, adventní koncerty, prodejní trhy, taneční odpoledne, Loučení s létem, dále pak nejrůznější výstavy, přednášky, koncerty a workshopy.

Nejvýznamnější kulturní památky města jsou uvedeny v podkapitole cestovní ruch (kap. 3 Hospodářství).

V centru Nového Boru je vyhlášena městská památková zóna.

Dílčí závěry:

Kulturní zázemí odpovídá velikosti města a poskytuje možnosti kulturního vyžití i pro obyvatele okolních obcí. Ve městě funguje kino i divadlo, malým i velkým čtenářům je k dispozici městská knihovna, a důležitým lákadlem pro turistický ruch je také Sklářské muzeum. Ve městě chybí společenský sál, tedy místo odpovídající velikosti a kvality, kde by probíhaly taneční a společenské akce.

Sport a volnočasové aktivity

Město Nový Bor a jeho okolí poskytuje příznivé podmínky pro nejrůznější druhy sportů. V dalším textu následuje výčet sportovních zařízení a možnosti sportovního využití ve městě.

- Sportovní hala Františka Arnošta Nový Bor, lezecká stěna
- Petanquové hřiště pro seniory: hřiště bylo vybudováno s pomocí nadace Veolia, která se postarala o vznik písčitého hřiště, a město zajistilo úpravu okolí. Hřiště se pyšní bezbariérovým přístupem i WC pro vozíčkáře, do budoucna je v plánu ještě zvelebení pomocí slunečníků a instalace venkovního fitness zařízení.
- Lyžařský areál Polevsko: leží v nadmořské výšce 550 m n. m. a lyžaři mohou využít 2 sjezdovky (turistická – 450 m a závodní – 400 m). V areálu je k dispozici také provázkový vlek pro děti. Návštěvníci mohou využít nehlídané parkoviště blízko sjezdovky, běžecké tratě v okolí, lyžařskou školu (denně) a večerní lyžování (mimo víkendy).
- upravované okruhy pro běžecké lyžování:⁷
  - základní okruh kolem Medvědí hůrky: cca 3 km
  - okruh kolem vleku a Polevského vrchu: cca 5 km
  - okruh na Prácheň: cca 10 km
  - okruhy do Okrouhlé: cca 5 km
  - Kočárová cesta – Kočárovka: cca 9 km
  - trasa na Prysk: cca 6 km
  - trasa z Jedličné ke Skalce cca 6 km tam i zpět
  - okruh pro bruslení: cca 3 km
- 1. Novoborský šachový klub, o.s. – klubovna
- OLYMP: fitnesscentrum
- FITKO ZEUS: poskytují také lekce zumbly, spinningu a pilates
- TRAMPOLÍNKY – AEROBNÍ CVIČENÍ
- Bowling city: nabízí 4 bowlingové dráhy
- Squash relax: nabízí squash, fitbox a alpinning. solária, saunu a masáže
- Kuželna TJ Jiskra Nový Bor: vybaveny jsou dvěma saduritovými dráhami
- „Cesta k sousedům“ – cyklotrasa z Nového Boru do Oybyna: realizována v rámci projektu přeshraniční spolupráce, délka trasy je 33,5 km
- nové cyklotrasy na Novoborsku – „Cyklistika pro všechny“: v okolí Nového Boru je nově vyznačeno celkem 6 cyklistických tras různého stupně obtížnosti:
  - „Přes Hřebenku pod Kašpák“: 11,9 km
  - „Za skalním bohatstvím“: 19,3 km
  - „Výlet za dančí rodinkou“: 14,8 km
  - „Údolím samoty“: 26,9 km
  - „Na návštěvu k Pyšné princezně“: 22,2 km
  - „Kolem vzácné Farské louky“: 28,1 km
- Cyklostezka Varhany: v létě pro cyklisty, in-line bruslaře a turisty, v zimě pro běžkaře, celkem 17 km
- Koupaliště Nový Bor: venkovní koupaliště s travnatou pláží, skluzavkou a hřištěm na plážový volejbal. Pro návštěvníky je k dispozici WC, restaurace, dětský koutek, i kabiny, převlékárny a sprchy.
- U rampa pro skateboardisty: za budovou novoborské sportovní haly

⁷ zdroj: <http://www.skipolevsko.estranky.cz/clanky/bezecke-trate.html> čerpáno 10. 11. 2013

- skatepark: v prostoru autobusového nádraží

V okolí města nalezneme další možnosti sportovního vyžití:

- Lanový park Sloup v Čechách: lanové překážky jsou umístěny ve výšce 5 – 9 metrů nad zemí a jsou určeny pro osoby měřící více než 130 cm.
- SKI KLUB Prácheň: provozuje lyžařský vlek se třemi sjezdovkami rozdělenými dle stupňů obtížnosti, nachází se nedaleko Kamenického Šenova
- SKI AREÁL LUŽ, Horní Světlá: provozuje 2 vleky (650 m a 550 m), k dispozici je také snowpark (300 m), návštěvníci mají také možnost sáňkování mimo sjezdovku, nehlídané parkoviště a možnost výuky snowboardingu
- LYŽAŘSKÉ VLEKY JEDLOVÁ A MEZIČKY: Jedlová má sjezdovku 1400 m dlouhou, Mezičky 850 m, v okolí jsou také běžecké tratě
- SKI Areál Horní Podluží: provozuje jeden vlek a upravuje sjezdovku v délce 600 m
- Jezdecký klub Skalice u České Lípy: nabízí vození dětí a výcvik začátečníků
- Královský Golf Club Malevil
- Radvanecký rybník – Sloup v Čechách: rybník s písčitou pláží a skluzavkou. K dispozici jsou sprchy, WC, občerstvení, restaurace a autokemp. Pro sportovní vyžití mohou návštěvníci použít hřiště, stoly na stolní tenis, půjčovnu loděk, návštěvníci mohou rybařit či plachtit na windsurfingu
- Koupaliště Česká Kamenice

V roce 2012 bylo upraveno téměř deset dětských a sportovních hřišť na území města.

Dílčí závěry:

Podobně jako u kulturního vyžití je i příležitostí ke sportu ve městě přiměřené množství. Sportovní hala, fit centra, bowling, apod. zajišťuje možnost sportovního vyžití po celý rok, přes léto jsou obyvatelům města i okolí a dalším zájemcům z řad turistů k dispozici značené cyklistické i turistické trasy, v zimě pak lyžařské areály poskytující možnost jak sjezdového, tak i běžeckého lyžování. Problémem zde může být nízká nadmořská výška, a tím pádem také nepříznivé klimatické podmínky (pro zimní sporty).

Spolková činnost

Spolky v obci

Dle výpisu Registru ekonomických subjektů působilo, resp. mělo své sídlo, k 31. 8. 2013 ve městě celkem 69 sdružení, svazů, spolků, společností či klubů. Pouze 3 z nich působí také jako zaměstnavatelé, a to Tělovýchovná jednota Družba Bukovany a Rodina v centru, o.s. (oboje 6 – 9 zaměstnanců) a FC Nový Bor, o.s. (1 – 5 zaměstnanců).

Devatenáct spolků bylo založeno v letech 1991 – 1999, 33 jich vzniklo mezi lety 2000 až 2009 a 17 spolků působí v obci poměrně nově, vznikly v posledních letech (2010 – 2013). Z tohoto je patrné, že i v současné době existují lidé, kteří mají zájem se sdružovat do spolků a pořádat akce nejen pro své členy, ale i pro širokou veřejnost a tím rozšiřovat nabídku společenského a sportovního vyžití obyvatel a návštěvníků města.

Cca 30 sdružení z uvedených 69 se zabývá sportem a činnostmi okolo sportu, ať již pro širokou veřejnost či pro své členy, a to jak pro děti a mládež, tak pro dospělé.

Ve městě také působí 34 základních organizací celorepublikových sdružení, mezi které patří také Sbor dobrovolných hasičů Nový Bor, Svaz důchodců ČR, Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, Český červený kříž, apod. Tato sdružení nejsou v Registru ekonomických subjektů označena jako „Sdružení (svaz, spolek, společnost, klub, aj.)“, ale jako „Organizační jednotka sdružení“. Rozdíl v práci s členy a vztahem ke společnosti ve městě je však minimální.

Vzhledem k vysokému počtu spolků ve městě je následující výčet spolků neúplný. Poskytuje informace především o spolcích, o kterých lze dohledat informace z veřejných zdrojů, tedy o těch, které mají zájem o rozšiřování informací jak svým současným, tak i potenciálním členům co nejpřístupnější formou. Z velké části se jedná o velmi činnorodé spolky, které jsou také žadateli o dotace z městského rozpočtu.

Dětský taneční klub Boráček

- stěžejní činností je výuka společenského tance a účast na soutěžích
- pořádají také víkendová a prázdninová soustředění a semináře i pro lektory z jiných klubů

Pěvecký sbor Camella

- vznikl roku 1993 při ZUŠ
- zpočátku šlo o sbor dětský a ženský, později byl rozšířen i o dívčí, smíšený a komorní sbor
- celkem čítá cca 150 členů
- účastní se mezinárodních soutěží
- pořádají v Novém Boru mezinárodní festival smíšených pěveckých sborů Crystal Chor

TJ Jiskra Nový Bor

- sdružuje zájemce o aktivní sport v několika oddílech různého zaměření – stolní tenis, atletika, volejbal, apod.
- jednotlivé oddíly se dle svého zaměření účastní soutěžních klání

TJ Družba Bukovany

- zajišťuje provoz fotbalového a nohejbalového klubu
- založen roku 1946
- skládá se ze 4 oddílů:
  - o starší přípravka: 12 členů
  - o starší žáci: 10 členů
  - o „A“ mužstvo: 22 členů
  - o „B“ mužstvo: 29 členů

Taneční soubor Black Shadow

- sdružuje „mládež“ ve věku 3 – 50 let
- zabývají se následujícími styly: hip-hop, společenské tance, latina, street dance, country, kankán, line dance, show dance, břišní tance, apod.
- účastní se tanečních soutěží, realizují předtančení či taneční vystoupení na různých plesech či jiných společenských akcích

Mezinárodní chodec, o.s.

- členskou základnu má toto sdružení rozptýlenou po celé ČR, sídlí však v Novém Boru
- volné sdružení zájemců o pěší turistiku
- členové se účastní několika světově proslulých pochodů

OK Jiskra Nový Bor

- sportovní oddíl zaměřený na orientační běh
- má 139 členů včetně dětí, z toho 56 žen
- orientační běžci nejprve působili v rámci TJ Jiskra Nový Bor, v roce 1991 získali právní subjektivitu a současný název
- činnost:
  - o účast na závodech
  - o pořádání závodů
  - o půjčování materiálu pro pořádání orientačních běhů

FC Nový Bor

- jako servisní organizace pro oddíl kopané bylo sdružení registrováno v roce 1997, do té doby byli fotbalisté součástí TJ Jiskry Nový Bor (dříve SK Bor u České Lípy, který byl založen roku 1945 a navazoval na kluby fungující před druhou světovou válkou)
- disponují dvěma travnatými hřišti a umělým trávníkem třetí generace
- čítá celkem 10 družstev, z toho 9 mládežnických
- ke dni 31.12.2004 měli 413 členů, z toho 230 ve věku do 18 let

TJ Stadion Nový Bor

- provozuje Lyžařský areál Polevsko
  - o leží v nadmořské výšce 550 m
  - o 400 m dlouhý vlek typu Poma
  - o 2 sjezdovky (450 m turistická a 400 m závodní), malý provázkový vlek pro děti včetně cvičné louky

Metalpower powerlifting Nový Bor

- oddíl působí ve fitness centru ZEUS v Novém Boru, kde mají kvalitní zázemí, co se týče tréninkových prostor a profesionálního vybavení
- v oddílu působí 18 aktivních členů, kteří se pravidelně účastní soutěží v silovém trojboji a bench pressu
- pořádají šampionáty

Novoborské mažoretky

- mažoretkový soubor, který vznikl 17. 10. 2006 při DDM Smetanka
- hlavní činností je disciplína hůlka, od r. 2009 i disciplína třásně
- zabývají se tvorbou velkých skupinových formací, individuálních sólo a duo vystoupení a miniformací
- mají přes 80 členek v 5 věkových skupinách
- prezentují se na kulturních, společenských a sportovních akcích včetně firemních večírků a plesů
- účastní se celorepublikových mažoretkových soutěží

Sportovní klub Nový Bor

- založen 16. 11. 2010, svou činností navazuje na činnost Oddílu sportovního lezení mládeže a turistického oddílu TJ Jiskra Nový Bor, letci pokračují v činnosti AeK Česká Lípa-město
- klub je zaměřen na práci s dětmi a mládeží
- skládá se ze tří oddílů:
  - o horolezecký oddíl: sportovní lezení mládeže na umělých stěnách, lezení na písku i nepískovcových skalách, výstupy v horách a na ledovcích, lezení na ledu; účastní se řady soutěží
  - o oddíl leteckých sportů: paragliding, létání na bezmotorových a motorových závěsných kluzácích a ultralehkých letadlech; v závodní činnosti se věnují crosu a navigačním soutěžím

- o turistický oddíl: všechny běžné formy turistiky (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, autoturistika a vysokohorská turistika v ČR i v zahraničí); pořádají zimní táboření

Rodina v centru, o.s.

- pořádají akce pro rodiny s dětmi (cvičení, zpívání, výtvarné aktivity, apod.), besedy a přednášky pro ostatní zájemce, koncerty, apod.

1. Novoborský šachový klub

- provoz šachového klubu

Spolek Boráci Borákům

- jedná se o sdružení, které vzniklo 23. 11. 2008

Taneční skupina Country Road o.s.

Golf club Česká Lípa

Shotokan Sport Centrum, o.s.

Cech novoborských sklářů, o.s.

Česko-německé sdružení podkovářů

Občanské sdružení Křišťálový klíč

MAS Skleněný Nový Bor, o.s.

apod.

Organizace celorepublikových sdružení působících na území Nového Boru, např.:

Sbor dobrovolných hasičů Nový Bor

- jako v téměř každém městě a obci České republiky i v Novém Boru působí jednotka sboru dobrovolných hasičů, ta novoborská má statut JPOII/2
- členové sboru drží pohotovost po 24 hodinách ve složení 2 velitelé, 2 strojníci a 4 hasiči, a to po 365 dní v roce
- mezi činnostmi sboru patří hašení požárů, zásahy při dopravních nehodách včetně poskytování první pomoci, technické zásahy, ochrana a evakuace osob, zvířat a majetku, pořádání kulturních akcí, požární dozory, apod.

ZO Svaz důchodců České republiky, o. s. Nový Bor

- jedna z organizací Svazu důchodců České republiky
- založen v dubnu 1990
- akcí pořádaných svazem se účastní v průměru 50 členů
- pořádané akce:
  - o besedy a přednášky na různá témata
  - o pravidelné rekondiční cvičení
  - o 1x měsíčně taneční odpoledne
  - o zájezdy po ČR i do zahraničí

Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, o.s. Liberec – ZO Nový Bor

- svaz pořádá pro své členy různé akce:
  - o taneční odpoledne
  - o zájezdy
  - o návštěvy divadla
  - o plavání

- ostatní akce

Náboženská obec Církev Československá husitská

- založena 1950
- pořádané akce:
  - pravidelná setkání
  - sborové dny (vernisaže, výstavy)
  - kulturní akce (koncerty, výstavy, pouť)
  - Čajovna Pod Zvonem (kromě čaje i různé akce a výtvarné dílny)

Základní kynologická organizace Nový Bor

- soustředí se na výcvik psů

Okresní myslivecký spolek Česká Lípa

- zastřešuje 63 honiteb včetně území Nového Boru
- pro své členy poskytuje nejrůznější služby:
  - zkoušky z myslivosti
  - zkoušky pro myslivecké hospodáře
  - kynologické zkoušky
  - chovatelské přehlídky, hodnocení trofejí
  - informační servis
  - různé druhy pojištění
  - apod.

Sídlo v jiné obci, místem se vztahují přímo k Novému Boru:

N.O.P.O.Ď. Novoborské obrozenecké prozatímní ochotnické divadlo

- **mají sídlo ve Skalici u České Lípy**
- ochotnický divadelní spolek založený 21. 3. 2004
- čítá 15 členů, kteří zároveň zajišťují techniku, kostýmy, propagaci i režii
- jejich domovská scéna je divadlo v Novém Boru, tradičně každý rok vystupují ve skalních divadlech ve Sloupu a v Mlýnech
- v současnosti tvoří repertoár 5 divadelních kusů (pohádky, drama, pověsti), v archivu je 11 her
- další činnosti kromě hraní:
  - pálení čarodějnic
  - Divadlo za sklem (divadelní přehlídka, která je v současnosti neaktivní)
  - Dospělí dětem (přehlídka – pohádky, hry a soutěže pro děti)
  - masopusty (masopustní průvod na Vísecké rychtě v Kravařích)
  - Mikulášská nadílka (v průvodu při Rozsvěcení města Nový Bor a také v divadle)
  - moderování plesů (na přání)
  - Pohádkový les (1. května každý rok)
  - Úštěčtí čerti (občasné víkendové strašení v pekelném sklepě v Úštěku)
  - veřejná čtení

SKI POLEVSKO, o.s.

- oddíl běhu na lyžích Lužické hory
- mezi jejich základní činnosti patří pořádání závodů a zimní údržba běžeckých tratí v okolí Polevska na Novoborsku v Lužických horách
- působí zde i dětský oddíl s pravidelnými tréninky zaměřenými na běh, běh na lyžích a biatlon
- další akce pořádané spolkem:
  - závod v běhu Polevský běh lyžařů

- Noční výstup na Klíč
- Kytlický maraton
- Silvestrovský běh
- atd.
- sdružení čítá celkem 72 členů včetně dětí
- spolupracují s německým sportovním oddílem Bertsdorfer SV

Dílčí závěry:

Spolková základna města je velmi pestrá. Každý obyvatel si může – pokud chce – vybrat ze široké škály zaměření spolků. Některé pořádají akce pouze pro své členy, některé i pro širokou veřejnost, není tedy bezpodmínečně nutné, aby byl člověk členem spolku, aby se mohl zapojovat do akcí a činností spolkem pořádaných. Pro rozvoj a rozkvět každé obce a města jsou spolky důležité, posilují občanskou soudržnost s městem a podporují zapojení občanů města do různých aktivit.

Dílčí SWOT

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • růst počtu obydlených domů a bytů • existence městských bytů • existence sociálních bytů • dostatečná vzdělávací infrastruktura (od mateřských až po střední školu, včetně základní školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) • střední škola s nadregionálním významem • pestrá síť lékařských ordinací • vyhovující dostupnost záchranné zdravotní služby • existence divadla, kina, knihovny • Sklářské muzeum • pestrá nabídka sportovního využití • široká spolková základna • rozsáhlá nabídka volnočasových aktivit pro děti i dospělé 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • existence sociálně vyloučených komunit • ZŠ praktická nemá venkovní hřiště • ZŠ nám. Míru nedisponuje venkovním hřištěm v dostatečné kapacitě • nenaplněná kapacita VOŠ sklářské a střední školy Nový Bor • územní roztržitost lékařských ordinací • nedostatečná kapacita stomatologů • nevyhovující prostory pro taneční a společenské události • neexistence domova důchodců ani domova se zvláštním režimem na území města • absence lůžek pro osoby postižené Alzheimerovou chorobou a dalšími typy demencí
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabídka zasíťovaných pozemků pro bytovou výstavbu • rozšíření nabídky odlehčovací služby (centra denních služeb, týdenní stacionáře) a nízkoprahových zařízení 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • podcenění situace v sociálně vyloučených komunitách – růst nároků a nákladů na sociální práci ve městě

<ul style="list-style-type: none"> • posílení nabídky terénní pečovatelské služby pro seniory • znovuoobnovení poskytování služeb „Senior centra“ • pokračování v programech sociální prevence • rozšíření nabídky prostor pro spolkovou činnost (spolkový (multifunkční) dům) 	
--	--

6. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ovzduší

Dle Integrovaného programu ke zlepšení kvality ovzduší Libereckého kraje⁸, aktualizovaného v roce 2012, spadá Nový Bor mezi prioritní území kategorie 1, tedy obcí, v nichž došlo v letech 2008 – 2010 k překročení alespoň 3 limitů znečišťujících látek v ovzduší. Do této skupiny patří ještě Liberec, Kamenický Šenov, Česká Lípa, Mimoň, Hrádek nad Nisou, Chrastava a Turnov.

S vymezením prioritních území souvisí také priority, které jsou programem určeny. Nového Boru se týkají všechny 3, přičemž ta první Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi velikostní frakce PM₁₀⁹ a benzo(a)pyrenu je určena pouze pro prioritní území kategorie 1. Další dvě – Snížení emisí oxidu dusíku a Snížení emisí těkavých organických látek – platí pro celé území kraje.

Hlavním zdrojem znečištění ovzduší kadmiiem v Libereckém kraji je sklářský a bižuterní průmysl. V letech 2007 a 2009 se mezi sedmi největšími znečišťovateli ovzduší emisemi kadmia v Libereckém kraji vyskytly 2 firmy z Nového Boru. V roce 2007 to byl Ladislav Žižkovský – sklářská huť (hodnota 0,86) a v roce 2009 Sklárna Slavia, s.r.o. (hodnota 0,63). Pro zajímavost: největší znečišťovatel z roku 2004 – Jablonex Group, Nová Huť – dosahoval hodnoty 89,90 a v roce 2009 se v seznamu již nevyskytuje.

Voda

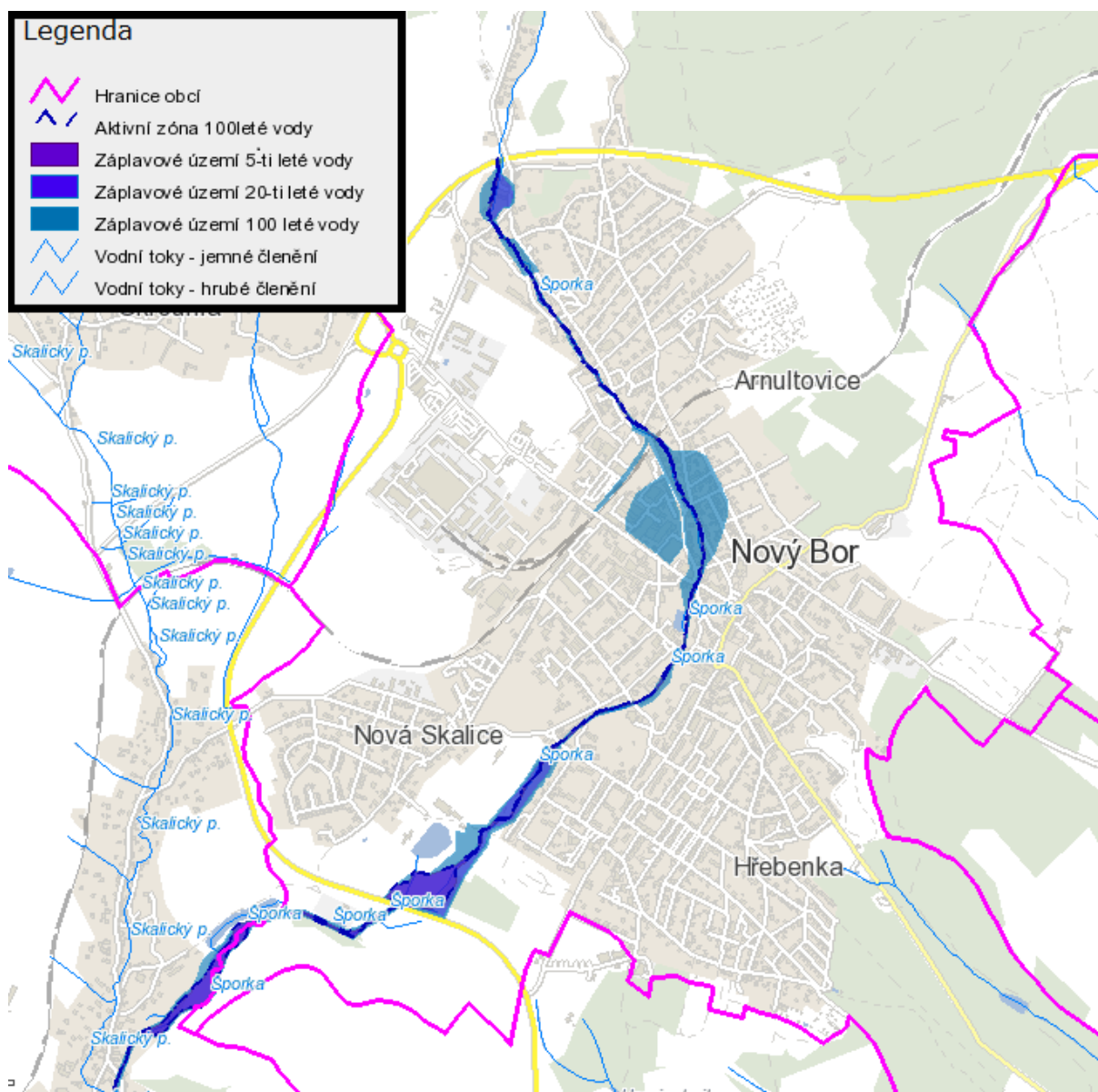
Městem protéká vodní tok Šporka, který náleží do povodí Ploučnice. V územní části Bukovany a Pihel teče Dobranovský potok. Tyto menší vodní toky se vylévají zejména při extrémních srážkách a rychlém tání sněhu. Dle povodňového plánu města představuje hlavní nebezpečí tok Šporky v centru Nového Boru a tok Dobranovského potoka v Bukovanech.

Ve správním obvodu obce nejsou na většině jmenovaných toků stanovena záplavová území. Záplavové území bylo stanoveno pouze na vodním toku Šporka (viz obrázek 7).

⁸ dostupný na na <http://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/page3904>, čerpáno dne 8. 11. 2013

⁹ PM₁₀ – polévatý prach o velikosti 10 mikrometrů; nejvýznamnější zdroje: spalovací procesy, cementárny, vápenky, lomy a těžba, odnos částic větrem ze stavebních ploch a ploch zbavených vegetace

Obrázek 7 Vymezení záplavových území na vodním toku Šporka

Zdroj: Povodňový portál města Nový Bor dostupný na <http://mu-novy-bor.aron5.tmapserver.cz/tms/dpp/index.php?>, cit 2.12. 2013.

Pro město i ORP je zpracován povodňový plán. Ten pro město je od roku 2013 v digitální podobě dostupný na internetových stránkách města, kde je volně přístupný veřejnosti. Hladinová čidla pro snímání aktuálních údajů jsou umístěna na Šporce (2 čidla) a jedno na Dobranovském potoce v Bukovanech.,

V posledních letech dochází k povodni menšího či většího rozsahu pravidelně každý rok ¹⁰. V roce 2010 se škody vyšplhaly 14,02 mil Kč (komunikace 8,82 mil. Kč, mosty 5,2 mil. Kč), v roce 2011 a 2012 nebyly po povodních hlášeny významnější škody.

V územním obvodu obce nebyla realizována účelová protipovodňová opatření. Kromě odstranění havarijního stavu koryta vodního toku Šporky. V roce 2013 bylo také vybagrováno koryto Dobranovského potoka v Bukovanech a účelem snížení rizika povodní. Ve studii

¹⁰ Povodňový plán města Nový Bor- charakteristika zájmové ho území, dostupné na <http://mu-novy-bor.aron5.tmapserver.cz/dpp/index.php?action=22&public=>, cit 2.12. 2013

záplavového území pro vodní tok Šporka je navrženo zvýšení pravého břehu v okolí lávky v ř.km 19,640, která způsobuje vzdutí. Dále je doporučeno lokální zvýšení komunikace v oblasti vjezdu do průmyslového areálu.

Ve městě se vyskytuje kanalizační síť v délce 55 570 m. Město disponuje dvěma čistírnami odpadních vod (ČOV) a jednou čerpací stanicí odpadních vod. Na ČOV v Novém Boru jsou přiváděny odpadní vody z jednotné kanalizace a dále na čistírnu přitékají splaškové vody z kanalizačních sítí obce Okrouhlá a Polevsko. Na ČOV v Novém Boru je možné likvidovat odpadní vody ze septiků a žump, které jsou přivezeny oprávněnou osobou. Kaly z ČOV Nový Bor jsou odváženy ke kompostování popř. i k odvodnění a kompostování na ČOV v České Lípě. Na kanalizaci a ČOV Nový Bor je napojeno 84% obyvatel města. Městská část Janov jako jediná není odkanalizovaná. Pro vybudování kanalizace v této části se hledá v současné době vhodný dotační titul. Městská část Arnultovice disponuje jednotnou kanalizací, na kterou jsou obyvatelé této části napojeni.

Kvalita vody z lokálních zdrojů je v pořádku.

Odpady, ekologické zátěže

Nakládání s odpady zajišťuje v současné době firma COMPAG CZ. Ve městě nalezneme sběrný dvůr. Město má připravený projekt na vybudování nového moderního sběrového dvora, v současnosti se hledá vhodný dotační titul k uskutečnění záměru. I přesto trápí město vznik nových černých skládek, které jsou průběžně likvidovány.

Na území města se vyskytuje několik lokalit se starými ekologickými zátěžemi. V připravovaném územním plánu jsou zmiňovány čtyři lokality:

- Areál autoopravny/STK u silnice II/268
- SEZ v bývalém areálu bývalých Závodů průmyslové automatizace s.p (ZPA). při ul. B. Eggermanna (jediná oficiálně evidovaná v SEKM)
- lokalita průmyslového areálu při ul. U Trati
- lokalita při ul. Zahradní

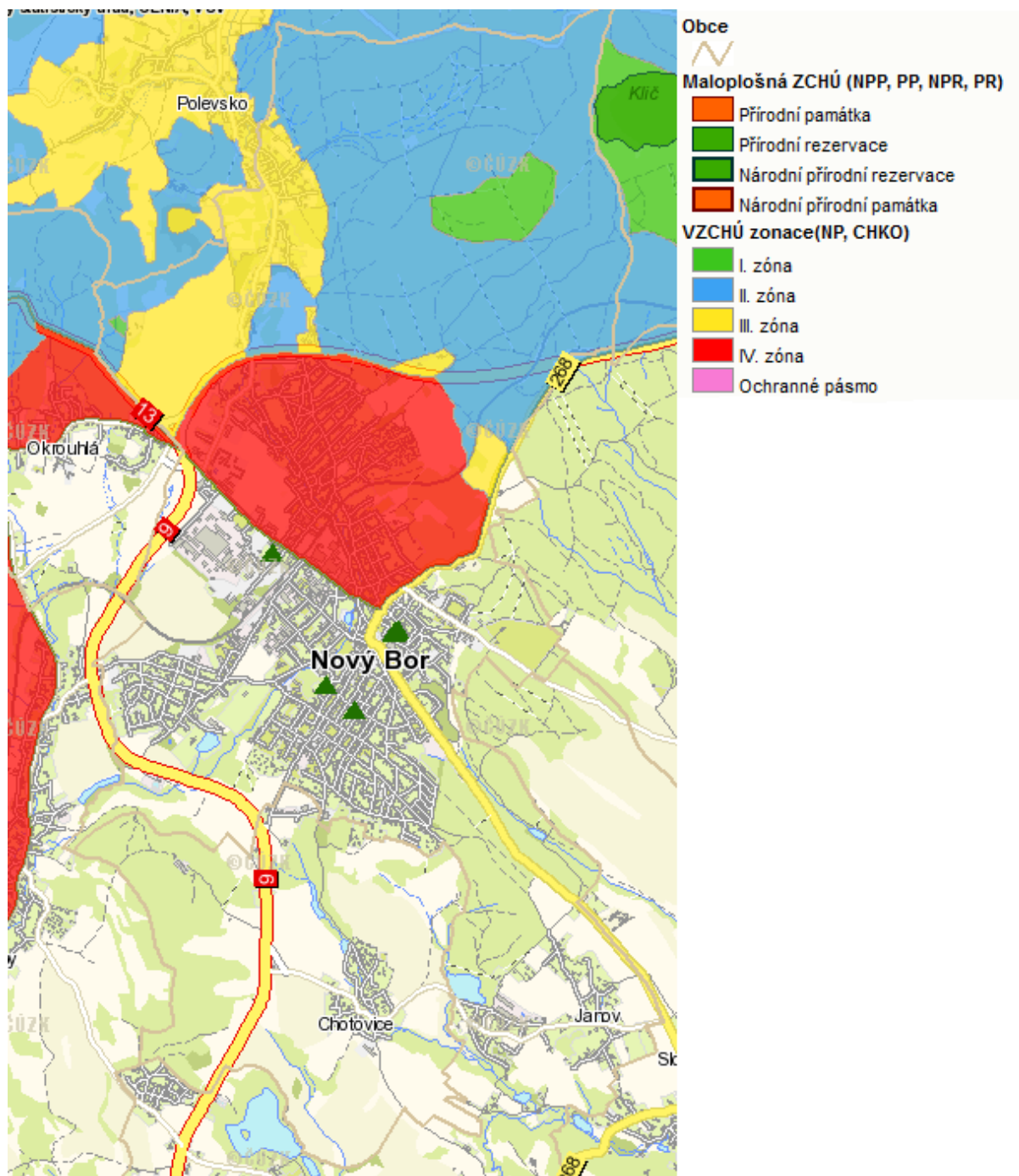
Při plánování dalšího rozvoje města je nezbytné tyto lokality prověřit. Zejména lokalitu bývalých ZPA, která se nachází v ochranném pásmu vodního zdroje II. stupně, na území CHOPAV Severočeská křída a v záplavovém území toku Šporka. Při neřešení tohoto problému by mohlo dojít k ohrožení zdrojů pitné vody. Proto bylo městu doporučeno zpracování analýzy rizik. Město nechalo na toto doporučení zpracovat Analýzu rizik kontaminace zdrojů pitné vody chlorovanými uhlovodíky a dalšími látkami. Její zpracování probíhá v současné době a zpracovatelem je firma Ekomonitor spol. s r.o. V rámci jejího zpracování byly provedeny geologické a hydrogeologické práce v těchto lokalitách: cyklistický ovál, u Zahnů, bývalé ZPA, bývalá skládka a v následném rozšíření také v lokalitě v blízkosti bývalého areálu ZPA.

Dle Databáze brownfields¹¹, která je dostupná na webových stránkách Libereckého kraje, se na území města nachází 9 lokalit typu brownfield. Jedná se o bývalý cyklistický areál, bývalý areál Stavexu, U Zahnů, obytný dům č.p. 279, Pece Exekron, ruina statku č.p. 20, obytný objekt 1674, 1675, 1650/4, 1650/6, 1679/6, prodejna skla Crystalex a bývalý kravín. V areálu ZPA působí v současnosti desítky firem a v rámci dotace zde probíhá monitoring ekologické zátěže.

¹¹ čerpáno z <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page3531> 14. 1. 2014

Příroda

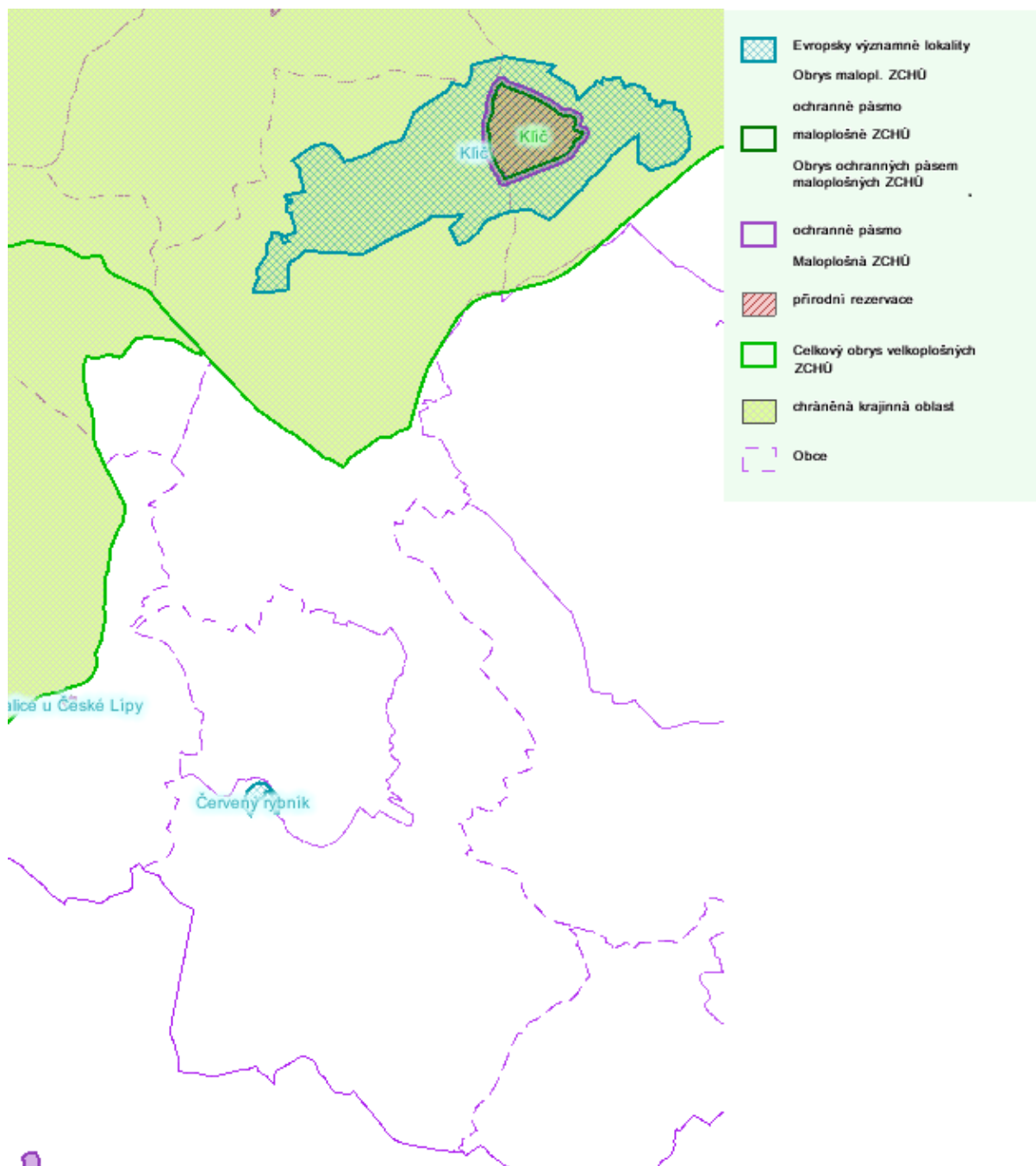
Obrázek 8 Zonace CHKO Lužické hory na území města Nový Bor

Zdroj: Mapová úloha ochrana krajiny a přírody dostupná na <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/php/mapserv3.php?project=zchu&layers=zabaged%20zchu%20popiskyobci> cit 3.12. 2013

Severní část intravilánu města zasahuje do CHKO Lužické hory. Území městské části Arnultovice se nachází ve 4. zóně této CHKO. Na severní hranici katastrálního území města se nachází maloplošné chráněné území – přírodní rezervace Klíč. Tato lokalita je součástí evropsky významných lokalit NATURA 2000. Do soustavy chráněných území evropského významu NATURA 2000 patří také Červený Rybník, v k. ú. Pihel, který již byl vyhlášen přírodní památkou na konci r. 2013.

Obrázek 9 Vymezení evropsky významných lokalit na území města Nový Bor

Zdroj: Ústřední seznam ochrany přírody dostupný na <http://drusop.nature.cz/index.php>, cit 3.1.2 2013

Při plánovaných rozvojových aktivitách města je zapotřebí brát ohled také na další krajinné zajímavosti, jimiž jsou památné stromy a významné krajinné prvky. Památné stromy se na území města Nový Bor nacházejí 4 (viz tabulka 11) a významných krajinných prvků je 13. v celkové ploše 16,8 ha.

Tabulka 11 Seznam památných stromů na území města Nový Bor

<u>Kód</u> ▼	<u>Název</u>	<u>Typ objektu</u>
102166	Lípa v Horových sadech v Novém Boru	Jednotlivý strom
102204	Skupina stromů a keřů v Novém Boru	Skupina stromů

105359	Dub Palackého v Novém Boru	Jednotlivý strom
105689	Platan zdraví	Jednotlivý strom

Zdroj: Portál AOPK dostupné z <http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/pstromy/index.php?frame> cit 3.12. 2013

V Novém Boru se nevyskytují žádná chráněná ložisková území ani ložiska nerostných surovin.

Dílčí závěry:

Životní prostředí ve městě i okolí je v dobrém stavu. Jedinými drobnými znečišťovateli ovzduší jsou provozovny sklářského průmyslu. Tyto provozovny však postupně realizují preventivní opatření.

Je třeba respektovat vymezené záplavové území zejména v centru města. Vhodné by bylo realizovat doporučená protipovodňová opatření.

Kanalizací jsou vybaveny téměř všechny části města, výjimkou je odkanalizování městské části Janov, kde se hledá vhodné řešení situace.

Příležitostí pro rozvoj města by mohlo být využití lokalit typu brownfields.

Cca ¼ města spadá do 4. ochranné zóny CHKO Lužické hory. Toto je zapotřebí respektovat při plánování rozvojových aktivit na území města. Kromě výše zmiňovaných vymezených chráněných území je nutné stále zajišťovat dozor nad životním prostředím v obci. Další prioritou by také mělo být řešení starých ekologických zátěží.

Dílčí SWOT

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Málo znečištěné životní prostředí • Vysoký podíl odkanalizovaných částí města • Existence sběrného dvora ve městě 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znečištění ovzduší sklářským průmyslem • Neexistence kanalizace v části Janov
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití lokalit typu brownfields 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozliv Šporky v centru města a opakující se rozliv Dobranovského potoka v Bukovanech • Neřešení starých ekologických zátěží – možná kontaminace vod

7. SPRÁVA OBCE

Obecní úřad a kompetence obce

Jako obec s rozšířenou působností vykonává městský úřad přenesenou působnost v následujících obcích: Cvikov, Chotovice, Kamenický Šenov, Krompach, Kunratice u Cvikova, Mařenice, Okrouhlá, Polevsko, Prysk, Radvanec, Slunečná, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách, Svor a Svojkov.

Správu veřejné zeleně, odpadů a komunikací zajišťují soukromé firmy, které získají smlouvu vždy na 4 roky, v případě odpadů na 5 let. Současné smlouvy platí do konce roku 2014, resp. do tohoto termínu musí být vybrány nové firmy.

K 31. 12. 2012 činil počet zaměstnanců města celkem 155, a to včetně 26 pracovníků veřejně prospěšných prací a 2 asistentů prevence kriminality. Na městském úřadě bylo k tomuto datu zaměstnáno 91 pracovníků, z toho 80 úředníků, a v organizačních složkách města to bylo 36 osob.

Organizační složky města Nový Bor:

- Městská policie
- Jednotka sboru dobrovolných hasičů
- Městská knihovna
- Sklářské muzeum
- Turistické informační centrum

Příspěvkové organizace města Nový Bor (příspěvkové organizace jsou podrobněji popsány v textu výše, zde je uvedena pouze hospodaření ve formě hospodářského výsledku za rok 2012):

- Základní škola Nový Bor, náměstí Míru
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 62 912 Kč
- Základní škola U Lesa
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 231 632 Kč
- Základní škola Nový Bor, ulice Generála Svobody
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 176 704 Kč
- Základní škola praktická
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 87 923 Kč
- Základní umělecká škola Nový Bor
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 93 305 Kč
- Dům dětí a mládeže Smetanka
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 78 179 Kč
- Mateřská škola Klíček
  - hospodářský výsledek za rok 2012: 42 409 Kč
- Sociální služby města Nový Bor
  - hospodářský výsledek za rok 2012: zpracovatel nemá k dispozici.

Obchodní společnosti s majetkovým podílem města:

- Novoborská bytová společnost s.r.o. (NOBYS s.r.o.) (100% podíl)
  - Předmětem podnikání je realitní činnost, správa a údržba nemovitostí, vedení účetnictví činnost technických poradců v oblasti stavebnictví, apod.

- Kromě správy bytových domů také společnost vede účetnictví pro Město Nový Bor a všechna společenství vlastníků, zajišťuje pro město také provoz ubytoven, správu lesního hřbitova, provoz veřejných WC, apod.
- Výsledky hospodaření dosahovaly mezi lety 2005 – 2012 vždy kladných hodnot a pohybovaly se od minima v hodnotě 175 tis. Kč v roce 2008 až po maximum dosažené v roce 2005 (456 tis. Kč). V roce 2012 dosáhl zisk společnosti celkem 406 tis. Kč.
- TEPLA Nový Bor, spol. s.r.o. (100% podíl)
  - Předmětem podnikání je výroba a rozvod tepla a koupě zboží za účelem dalšího prodeje (kromě léčiv, zboží drogistického a zboží živností vázaných a koncesovaných).
  - Hospodářské výsledky v letech 2005 – 2012 dosahují vyššího rozptylu, vždy byly však kladné. V roce 2012 vykázala společnost zisk ve výši 560 tis. Kč. Svého maxima dosáhla společnost v roce 2005, a to částkou 1 766 tis. Kč, a minimální zisk vykázala společnost v roce 2008, a to ve výši 102 tis. Kč.
- KULTURA Nový Bor, s.r.o. (100% podíl)
  - Tato společnost podniká v oblasti provozování kulturních a kulturně-vzdělávacích zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužící zábavě, reklamní činnost a marketing, pořádání výstav, veletrhů, přehlídek a podobných akcí, apod. Rozsah činnosti je opravdu velice pestrý. Společnost vznikla v roce 2006.
  - Do hospodaření společnosti v roce 2012 se promítly také prostředky ve formě příspěvku na pokrytí případné provozní ztráty (celkem 4 000 tis. Kč od města Nový Bor) a s dotacemi z Libereckého kraje, od úřadu práce, apod.
  - V roce 2012 dosáhla Kultura Nový Bor s. r. o. kladného hospodářského výsledku, v předchozích letech však vykazovala ztrátu (v roce 2010 byl hospodářský výsledek nulový). Výjimku tvořily první dva roky fungování společnosti, kdy hospodaření v letech 2006 a 2007 skončilo se ziskem.
- Severočeská vodárenská společnost a.s. (minoritní podíl)
  - Město vlastní v této společnosti 82 347 akcií se jmenovitou hodnotou 1 000 Kč.

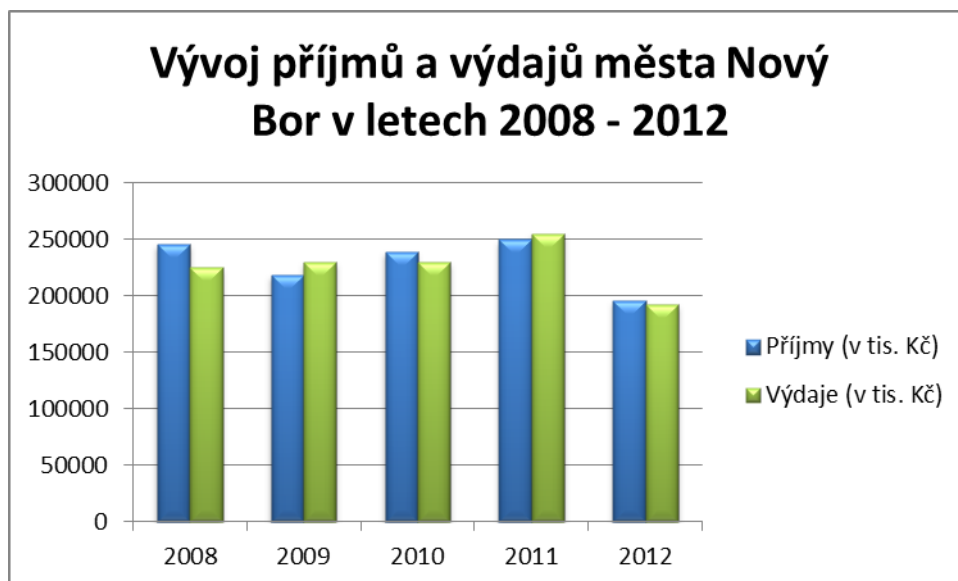
Dílčí závěry:

Město Nový Bor jako obec s rozšířenou působností poskytuje služby státní správy pro celkem 16 obcí a působí tak jako jejich přirozené spádové centrum.

Město zřizuje několik organizačních složek a příspěvkových organizací a také je majitelem několika společností, jejichž prostřednictvím se stará o svůj majetek.

Hospodaření a majetek obce

Graf 21 Vývoj příjmů a výdajů města Nový Bor v letech 2006 - 2012

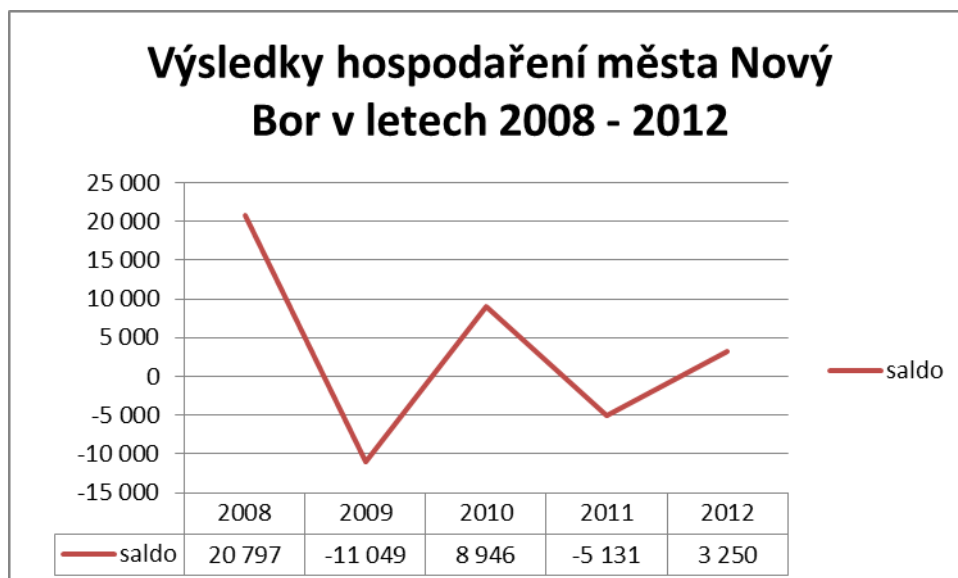

Zdroj: Závěrečný účet za rok 2008 - 2012, vlastní zpracování

V letech 2008 – 2012 hospodařilo město Nový Bor s příjmy v průměrné roční výši 230 mil. Kč. Roční průměrné výdaje dosahovaly v uvedených letech výše 226 mil. Kč. Výše příjmů i výdajů nevykazuje ani sestupný ani vzestupný trend, ale v průběhu doby kolísá.

Saldo příjmů a výdajů sestoupilo do záporných hodnot v roce 2009 a v roce 2011. Záporné saldo v roce 2009 bylo odrazem špatné hospodářské situace v zemi a nenaplněním příjmové strany rozpočtu. V roce 2011 se jednalo především o předfinancování náročných investičních akcí. Výsledky hospodaření v jednotlivých letech ukazuje následující graf.

Graf 22 Saldo hospodaření města Nový Bor v letech 2008 - 2012

Zdroj: Závěrečný účet za rok 2008 - 2012, vlastní zpracování

V roce 2012 hospodařilo město s kladným hospodářským výsledkem, a to ve výši 3,25 mil. Kč. Toho bylo dosaženo především díky dotacím na projekty předfinancované v předchozích letech a také díky úsporám na straně výdajů.

V roce 2012 bylo ukončeno vyplácení sociálních dávek obyvatelům prostřednictvím městského úřadu, proto došlo k poklesu výdajů města mezi lety 2011 a 2012.

V roce 2012 vyčerpalo město celkem 12 039,9 tis. Kč **neinvestičních účelových dotací**. Největší poskytovatel dotací byl Krajský úřad Libereckého kraje (65,3%), dále úřad práce (20,3% - na veřejně prospěšné práce), Ministerstvo kultury ČR (8,1%). Ostatní zdroje neinvestičních dotací tvořily velmi malý podíl na celkové výši vyplacených dotací. Největší částky neinvestičních dotací byly poskytnuty na veřejně prospěšné práce, sociálně právní ochranu dětí, na projekty programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (pro všechny čtyři novoborské základní školy), na oživení česko-polské sklářské tradice, regeneraci městských památkových rezervací a zón, apod.

Co se týče **investičních dotací**, tak ty byly v roce 2012 městu poskytnuty v celkové výši 19 762,1 tis. Kč, resp. v takové výši je město vyčerpalo. Nevyčerpaná částka ve výši 5 163,5 tis. Kč na projekt Cesta k sousedům – přeshraniční spolupráce byla převedena partnerovi projektu v SRN. Největší poskytovatel bylo tentokrát Ministerstvo financí České republiky (59,5% - Oživení česko-polské sklářské tradice) a Státní fond dopravní infrastruktury (31,4% - Cyklostezka Nový Bor – Sloup v Čechách, Chodník Dolní Pihel). Další projekty nedosáhly ani 5% celkové poskytnuté výše dotací. Jedná se o Odstranění povodňových škod Toyota JSDH (přeshraniční spolupráce – Euroregion Nisa), Oživení česko-polské sklářské tradice (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR), Rekonstrukce a rozšíření kamerového systému (Ministerstvo vnitra ČR) a ZŠ Generála Svobody – rekonstrukce otopné soustavy (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).

Finanční majetek města sestává z 32,8 mil. Kč na účtech rozpočtového hospodaření, 4,3 mil. Kč na účtech fondů města (Sociální fond, Fond rezerv a rozvoje, Fond rozvoje bydlení, Krizový fond), 17,3 mil. Kč na účtech vedlejší hospodářské činnosti (město a NOBYS s.r.o.), 1,5 mil. Kč na účtech cizích prostředků (SD – kauce, veřejné sbírky) a v ceninách (kolky a stravenky) má město 47 tis. Kč. Celkem město obhospodařovalo v roce 2012 finanční majetek krátkodobý ve výši 56 mil. Kč.

Jiné formy finančního majetku města (např. cenné papíry, dluhopisy) v rozpočtu nenajdeme.

Nemovitý majetek – správa domů – je obhospodařován Novoborskou bytovou společností, s.r.o., kterou ze 100% vlastní město. V roce 2012 dosáhla společnost čistého zisku 406 tis. Kč.

Dílčí závěry:

Hospodaření města je vyrovnané, dílčí záporné výsledky hospodaření jsou zejména způsobené předfinancováním velkých investičních akcí, apod. Pozitivní je stav, že provozní výdaje jsou plně pokryty provozními příjmy a není nutné na povinné (mandatorní) výdaje vynakládat zdroje ve formě kapitálových příjmů.

Bezpečnost

O bezpečnost obyvatel ve městě se primárně stará městská policie, která čítá celkem 13 členů (včetně velitele a jeho zástupce a sekretariátu). Město je rozděleno do 6 okrsků.

V roce 2010 bylo v Novém Boru zjištěno 5 případů nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, z toho 2 byly objasněny, a 1 případ

přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu, který byl také objasněn. Všechny tyto činy (objasněné) spáchali recidivisté.¹²

V rámci protidrogové prevence bylo realizováno několik projektů, např. Normální je nekouřit, Řekni drogám ne, Správná volba, Cesta proti drogám a násilí, Jeden svět a Jeden svět pro školy, apod.

Řešení krizových situací v obci a jejich prevence je velice dobře zpracována na webových stránkách města (<http://novy-bor.cz/cz/mesto-novy-bor/bezpecnost-mesta-a-ochrana-obyvatel/krizove-rizeni/obcan-v-mimoradnych-situacich/>). Tyto internetové stránky jsou přístupné široké veřejnosti a jsou na nich popsány veškeré krizové situace, které mohou nastat, např. povodně, požáry, atmosférické poruchy, úrazy, cestování, apod. U každé situace je stručnou a přehlednou formou popsáno, jak se jí vyvarovat, popřípadě, jak se chovat, co dělat, aby byly škody co nejmenší. Obsaženy jsou i informace jak se zachovat, aby se mimořádný stav brzy vrátil k normálu. Všechny situace jsou popsány také zábavnou formou pro děti a mládež. Součástí aplikace je odkaz na webové stránky s předpovědí počasí včetně meteorologických výstrah.

Povodňová situace je na webu popsána podrobněji, uvedeny jsou zde uvedeni i členové povodňové komise města Nový Bor a povodňové komise ORP (včetně čísel služebních, případně krizových telefonů). Pro případ povodně provozuje město samostatný povodňový internetový portál.

Dílčí závěry:

Ani Novému Boru, stejně jaké kterémukoliv podobně velkému městu, se nevyhýbá drobná kriminalita. Problémy jsou s užívání drog a jiných omamných látek, čemuž se město snaží předcházet pomocí preventivních programů cílených především na mládež. O bezpečnost ve městě se starají strážníci městské policie.

Vnější vztahy a vazby obce

Nový Bor je členem následujících organizací:

- Svazek obcí Novoborsko

Význam členství pro město	Vzájemná výměna informací mezi zástupci obcí na území ORP Nový Bor
Praktické efekty za období 2009-2013	Participace na dotačních projektech realizovaných svazkem a investiční a neinvestiční akce realizované svazkem na území Nového Boru (dětská hřiště, příspěvek na údržbu zeleně, atd.)

- vznikl v roce 1998 a jeho členy je 14 obcí a 4 města
- předmětem činnosti je koordinace postupu při realizaci společných záměrů, ochrana a prosazování společných zájmů a vytváření předpokladů pro vyvážený rozvoj zájmového území svazku, při aktivním využívání evropských, přeshraničních, národních a krajských rozvojových projektů

- Svazek obcí „Kanalizace Radvanec, Sloup, Nový Bor“

¹² zdroj dat: Závěrečná zpráva o realizaci protidrogové politiky obce za rok 2010, dostupné na http://novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/_OSVAZ/Zaverecna%20zprava%20za%202010%20pro%20LK.pdf, staženo 8. 11. 2013

Význam členství pro město	Swazek vznikl jako účelový ve snaze o získání dotace z OPŽP na realizaci kanalizace v místní části Nového Boru
Praktické efekty za období 2009-2013	Vzhledem ke skutečnosti, že dotace nebyla schválena, neplynou z členství v tomto svazku Novému Boru žádné praktické efekty

- svazek obcí vznikl za účelem vybudování kanalizace ve zmíněných lokalitách, tento projekt však byl kvůli nedostatku finančních prostředků zastaven

➤ Sdružení obcí Českolipsko

Význam členství pro město	Spolupráce v oblasti cestovního ruchu, propagace Novoborska jako turistické oblasti
Praktické efekty za období 2009-2013	Participace na tvorbě propagačních materiálů a map pro turisty, bezplatné získávání propagačních materiálů

- vzniklo v roce 2005 a jeho cílem je ochrana zájmů členských obcí v oblasti rozvoje turismu a domácího cestovního ruchu
- členy jsou: Svazek obcí Máchův kraj, Mikroregion Podralsko, Mikroregion Hrádecko-Chrastavsko a Svazek obcí Novoborsko

➤ Sdružení obcí Libereckého kraje – SOLK

Význam členství pro město	Vzájemná výměna informací o možnostech čerpání dotačních prostředků na území Libereckého kraje
Praktické efekty za období 2009-2013	Čerpání menších dotačních prostředků, např. na obnovu škod po povodních

- bylo založeno počátkem roku 1996 pod názvem „Severovýchodní regionální sdružení měst a obcí“, současný název používá od r. 2002
- jeho členy je 87 obcí
- mezi cíle sdružení patří např. napomáhání vzájemné informovanosti mezi obcemi, hájení společných zájmů a práv obcí a jejich zastupování v regionálních orgánech, podpora zahraniční spolupráce regionu, podpora vzdělávání představitelů samosprávy, apod.

➤ Svaz měst a obcí ČR

Význam členství pro město	Vzájemná výměna informací, podpora při řešení legislativních otázek, informování o legislativních změnách připravovaných vládou ČR
Praktické efekty za období 2009-2013	Podpora při řešení legislativních otázek, informovanost o rozpočtovém určení daní

- sdružuje 2497 obce a měst v ČR, což je cca 40% z celkového počtu obcí ČR
- k hlavním cílům sdružení patří např. obhajoba společných zájmů a práv měst a obcí a vytváření příznivých podmínek k jejich rozvoji, vzdělávání zastupitelů i pracovníků místních samospráv, podílení se na přípravě zákonů a dalších

opatření, která mají dopad na místní samosprávu a posilování vlivu obcí v legislativní oblasti, apod.

➤ Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Význam členství pro město	Vzájemná výměna informací
Praktické efekty za období 2009-2013	Informovanost o inovativních přístupech jiných města obcí

- vzniklo v listopadu roku 1990 a sdružuje města a obce, které mají na svém území zachovány významné kulturní hodnoty

Finančně nejnáročnější je členství ve Svazku obcí Novoborsko, přičemž roční příspěvky jsou proměnlivé a v průběhu let kolísají, přičemž výrazně nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2010. Jejich výši dokladuje následující graf (č. 22):

Graf 23 Výše členského příspěvku do Svazku obcí Novoborsko v letech 2006 – 2012

Zdroj: Závěrečný účet města 2012, dostupný na <http://novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/FO/ZUM2012final.pdf>, staženo 1. 11. 2013

Výše příspěvků do ostatních sdružení již byla výrazně nižší. Do Svazu měst a obcí ČR přispívá město ze své pokladny každoročně 27 tis. Kč, Sdružení obcí LK to je ročně 16 tis. Kč a do roku 2011 přispívalo město také ERN (do r. 2008 to bylo 37 tis. Kč, v letech 2009 – 2011 pak 61 tis. Kč).

Město Nový Bor uzavřelo partnerství s následujícími městy:

➤ Břeclav (ČR)

Partner od roku	2004
Význam partnerství (očekávání)	vzájemná výměna informací a pořádání kulturních akcí
Náklady partnerství (Kč / rok)	0,-
Praktické efekty za období 2009 -	účast zástupců Nového Boru a Břeclavi na

2013	kulturních akcích partnera
Plánované akce 2014-2020	kulturní akce

➤ Zwiesel (SRN)

Partner od roku	smlouva o partnerství není uzavřena
Význam partnerství (očekávání)	výměna informací a pořádání kulturních akcí
Náklady partnerství (Kč / rok)	0,-
Praktické efekty za období 2009 - 2013	vzájemná výměna informací a pořádání kulturních akcí
Plánované akce 2014-2020	kulturní akce

➤ Frauenau (SRN)

Partner od roku	smlouva o partnerství není uzavřena
Význam partnerství (očekávání)	výměna informací a pořádání kulturních akcí
Náklady partnerství (Kč / rok)	0,-
Praktické efekty za období 2009 - 2013	vzájemná výměna informací a pořádání kulturních akcí
Plánované akce 2014-2020	kulturní akce

➤ Aniche (Francie)

Partner od roku	1992
Význam partnerství (očekávání)	výměna informací a pořádání kulturních akcí
Náklady partnerství (Kč / rok)	0,-
Praktické efekty za období 2009 - 2013	vzájemná výměna informací a pořádání kulturních akcí
Plánované akce 2014-2020	kulturní akce

➤ Mednogorsk (Ruská federace)

Partner od roku	1994
Význam partnerství (očekávání)	vzájemná výměna informací a podpora obchodních aktivit sklářských podnikatelů
Náklady partnerství (Kč / rok)	0,-
Praktické efekty za období 2009 - 2013	vzájemná výměna informací a podpora obchodních aktivit sklářských podnikatelů
Plánované akce 2014-2020	podpora obchodních aktivit novoborských podnikatelů

Dílčí závěry:

Město Nový Bor je členem několika sdružení a svazů a dále navázalo partnerské vztahy s několika městy nejen v ČR, ale i za hranicemi. Spolupráce s partnerskými městy je důležitá zejména pro všeobecné sdílení informací a aktivit v kulturní oblasti. Zde je vhodné vyzdvihnout význam partnerství s městem Mednogorsk, které kromě výše zmiňovaného má pozitivní dopad i na obchodní aktivity sklářských podnikatelů v partnerských městech.

Členství v organizacích přináší městu výhody zejména při čerpání různých dotačních titulů. Za stěžejní lze považovat členství ve Svazku obcí Novoborsko a SOLK, které má i

hmatatelné výsledky, jimiž je údržba zeleně, či výstavba dětských hřišť, nebo obnova škod po povodních. V oblasti cestovního ruchu a zejména pro propagaci města je významné členství v Sdružení obcí Českolipsko.

Dílčí SWOT

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vyrovnané hospodaření města - Zkušenosti s čerpáním evropských dotací - Kvalitně zpracované krizové postupy srozumitelné pro veřejnost - Kooperace s partnerskými městy nejen na úrovni výměny informací, ale i v oblasti sklářství - Realizace protidrogových programů 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Problémy s uživateli drog a omamných látek - Výše finančních příspěvků svazkům a organizacím, jichž je město členem
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropské dotační fondy - Propagace města v rámci partnerské spolupráce - Další úspěšné projekty realizované v rámci členských organizací 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zdržení proplácení dotací - Zhoršení bezpečnostní situace v důsledku zhoršení životní úrovně obyvatel

Další zdroje dat:

<http://www.dpsnb.cz/> - webové stránky přísp.organizace Sociální služby města Nový Bor, p.o., čerpáno 27.11.2013 a v průběhu října 2013

<http://www.novy-bor.cz/customers/novy-bor/ftp/File/MeU/OSVAZ/Katalog%20%202010.pdf> , Katalog sociálních služeb na Novoborsku 2010

Zdroje:

Atlas životního prostředí Libereckého kraje. Košková I., Modrý M., Šmída J. Liberecký kraj, 2008. 1. Vydání. ISBN 978-80-254-2872-6

Územně identifikační registr, dostupný na <http://www.uir.cz/obec/561860/Novy-Bor>, cit. 28.11. 2013

Zprávy MPSV o situaci na trhu práce dostupné na

http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/ceska_lipa/dokumenty/pz_2013.pdf

A.2 VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

Dotazníkové šetření

Počátkem roku 2014 proběhlo v rámci zpracování Programu rozvoje města Nový Bor dotazníkové šetření, zaměřené na zjištění názorů obyvatel na život ve městě a na problémy, které obyvatele města nejvíce trápí. Dotazník byl distribuován v tištěné podobě v lednu 2014 jako součást Novoborského měsíčníku (náklad 1300 ks), prostřednictvím on-line verze Novoborského měsíčníku a formou on-line dotazníku na webových stránkách města Nový Bor. K 20. 1. 2014 bylo sebráno celkem 138 dotazníků, z toho 55 jich bylo vyplněno na webových stránkách města. Nejpočetnější skupinou respondentů byli obyvatelé města starší 60 let, kteří tvořili 40% všech odpovídajících. Město by se tedy mělo snažit zvýšit zájem o dění ve městě u ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Pozitivním zjištěním je časté používání internetových stránek města k získávání informací o dění ve městě a zájem obyvatel o rozvoj města, kdy by bylo vhodné podporovat účast obyvatel na kulturních, společenských a sportovních akcích i na připomínkování rozvojových dokumentů.

Nejvíce se respondentům ve městě líbí příznivé životní prostředí, také zázemí pro rodinný život a možnosti sportovního a kulturního vyžití ve městě. Naopak nejméně spokojeni jsou respondenti s dostupností pracovních příležitostí, s bezpečností ve městě a s existencí sociálně problémových lokalit.

Při identifikaci konkrétních problémů v jednotlivých oblastech života ve městě bylo zjištěno následující: nejčastěji si respondenti stěžovali na špatný stav komunikací ve městě a problémy s parkováním. Dále se v odpovědích často objevoval již zmiňovaný nedostatek pracovních příležitostí, také neupravený vzhled města. Další skupinou hojně zmiňovaných problémů byla oblast zdravotnictví, konkrétně územní rozptýlenost lékařů po městě, chybějící pohotovost (lékařská služba první pomoci) a také nedostatek stomatologů.

Podrobné výsledky ankety jsou uvedeny v Příloze č. 1 Výsledky dotazníkového šetření.

Dětská inspirace

Současně s dotazníkovým šetřením proběhla soutěž pro žáky základních škol. Zadáním bylo „Jak vidím Nový Bor, aneb co se mi tu líbí a co nikoliv.“, přičemž mladší žáci vyjadřovali své myšlenky obrázky, starší žáci potom písemně formou slohových prací.

Celkem se soutěže zúčastnilo 69 dětí, z toho 26 s písemnými a 43 s výtvarnými pracemi. Témata výtvarných prací byla zaměřena zejména na sklářství (sklářny, skláři a jejich výrobky), prostor náměstí a kostel Nanebevzetí Panny Marie.

V písemných pracích se v různých variacích opakovaly následující problémy: špatný stav koupaliště, autobusového nádraží a přilehlého skateparku, vzhled náměstí, nedokonalosti cyklistického oválu, nedostatek pracovních příležitostí, veřejné WC, neobydlené/poničené domy, silnice k opravení, sociální problémy a násilí. Jedním z mála návrhů na vylepšení bylo vystavění posilovacího hřiště ve městě (outdoor fitness).

Nejčastěji se žákům základních škol při vyřčení jména jejich města vybaví sklo, líbí se jim akce městem pořádané, existence kulturních a sportovních zařízení, příroda a blízké okolí města, činnost DDM Smetanka, úprava zeleně ve městě, secesní budova pošty, kostel Nanebevzetí Panny Marie a lesní hřbitov.

Dá se říci, že děti i dospělí reagovali na položené otázky velmi podobně a vidí krásy i slabiny města ze stejného úhlu pohledu.

Globální SWOT analýza

Uvedené výroky globální SWOT analýzy pochází z dílčích SWOT analýz, které tvoří součást závěrů jednotlivých kapitol charakteristiky města a dále jsou doplněny o významné závěry z provedeného dotazníkového šetření a dětské soutěže.

SOUHRNNÁ SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • přetrvávající věhlas města v oblasti sklářství • výhodná poloha z hlediska dostupnosti regionálních center v ČR i v zahraničí • rostoucí vzdělanostní struktura obyvatel • existence ekonomických subjektů zaměřených na podnikání v cestovním ruchu • nabídka ubytování a stravování pro náročné klienty • nabídka ubytování hostelového typu • četné přírodní atraktivity v okolí města • celoroční nabídka turistických atraktivit • kvalitní doprovodné služby (zjm. Turistické informační centrum) • zakořeněná sklářská tradice • tradice sklářských akcí s mezinárodním významem • atraktivita pro zahraniční návštěvníky • město je atraktivní pro návštěvníky celého regionu Novoborsko • spolupráce se saskými městy Oyibin a Grossschenau v oblasti cestovního ruchu • nabídka turistických služeb v anglickém i německém jazyce • přítomnost čtyř velkých podniků na území města • stoprocentní napojení obyvatel města na vodovod a elektřinu • plynofikace města • dobré pokrytí signálem mobilních operátorů a internetu	<ul style="list-style-type: none"> • poválečné přesuny obyvatel, narušení tradic, vykořenění, může mít vliv na míru nezaměstnanosti • dlouhodobá stagnace počtu obyvatel • stárnutí obyvatel ve městě, tedy klesající počet dětí a rostoucí počet seniorů • záporné saldo migrace • nízká vzdělanostní úroveň obyvatel oproti Libereckému kraji i ČR • kulturní zajímavosti spíše lokálního charakteru • nedostatek atraktivit pro dlouhodobý pobyt (7 dní), zejména v zimní sezóně • závislost zimní sezóny na povětrnostních podmínkách – malá nadmořská výška • vyšší míra nezaměstnanosti, resp. podíl nezaměstnaných osob než v kraji i ČR • vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných • úzká specializace zaměstnanců na sklářský průmysl • úzká specializace hospodářských subjektů v obci – vliv na zaměstnanost • špatný stav některých místních komunikací • cyklostezky vedoucí po místních komunikacích (bezpečnost cyklistické dopravy) • existence černých skládek • nepřímé vlakové spojení s krajskými metropolemi • existence sociálně vyloučených komunit

<ul style="list-style-type: none"> • napojení města na silniční síť I. třídy – dobré spojení s významnými regionálními centry • existence obchvatu okolo města • dobře zajištěná dopravní obslužnost města • existence vlakové stanice • růst počtu obydlených domů a bytů • existence městských bytů • existence sociálních bytů • dostatečná vzdělávací infrastruktura (od mateřských až po střední školu, včetně základní školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) • střední škola s nadregionálním významem • pestrá síť lékařských ordinací • vyhovující dostupnost záchranné zdravotní služby • existence divadla, kina, knihovny • Sklářské muzeum • pestrá nabídka sportovního vyžití • široká spolková základna • rozsáhlá nabídka volnočasových aktivit pro děti i dospělé • příznivé životní prostředí • vysoký podíl odkanalizovaných částí města • existence sběrného dvora ve městě • vyrovnané hospodaření města • zkušenosti s čerpáním evropských dotací • kvalitně zpracované krizové postupy srozumitelné pro veřejnost • kooperace s partnerskými městy nejen na úrovni výměny informací, ale i v oblasti sklářství • realizace protidrogových programů • aktivity města v oblasti informovanosti 	<ul style="list-style-type: none"> • ZŠ praktická nemá venkovní hřiště • ZŠ nám. Míru nedisponuje venkovním hřištěm v dostatečné kapacitě • nenaplněná kapacita VOŠ sklářské a střední školy Nový Bor • územní roztříštěnost lékařských ordinací • nedostatečná kapacita stomatologů • nevyhovující prostory pro taneční a společenské události • neexistence domova důchodců ani domova se zvláštním režimem na území města • absence lůžek pro osoby postižené Alzheimerovou chorobou a dalšími typy demencí • znečištění ovzduší sklářským průmyslem • neexistence kanalizace v části Janov • problémy s uživateli drog a omamných látek • výše finančních příspěvků svazkům a organizacím, jichž je město členem • parkování v hustě obydlených lokalitách • prostorové řešení Nám. Míru
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití blízkosti hranic 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhoršení dopravní dostupnosti oblasti

<ul style="list-style-type: none"> • využití blízkosti CHKO Lužické hory a CHKO České středohoří • přilákání nového obyvatelstva v produktivním věku, které pomůže zpomalit proces stárnutí obyvatelstva • provázání sklářské tradice s existencí řady firem zabývajících se sklem • zvyšující se počet návštěvníků města • tvorba nových produktů cestovního ruchu • podpora drobného podnikání • zkvalitnění doprovodné infrastruktury cestovního ruchu • rozšíření nabídky podnikatelské infrastruktury • specializace na umělecké sklářství • udržení dobrého jména Novoborského skla v zahraničí • pracovní mobilita obyvatel • podpora rekvalifikace obyvatel • přilákání podnikatelských subjektů z dalších hospodářských odvětví • dotační programy na infrastrukturu • nabídka zasíťovaných pozemků pro bytovou výstavbu • rozšíření nabídky odlehčovací služby (centra denních služeb, týdenní stacionáře) a nízkoprahových zařízení • posílení nabídky terénní pečovatelské služby pro seniory • znovuoobnovení poskytování služeb „Senior centra“ • pokračování v programech sociální prevence • rozšíření nabídky prostor pro spolkovou činnost (spolkový (multifunkční) dům) • využití lokalit typu brownfields • Evropské dotační fondy • propagace města v rámci partnerské spolupráce • další úspěšné projekty realizované v rámci členských organizací 	<ul style="list-style-type: none"> • pokračující stagnace počtu obyvatel, resp. pokles počtu obyvatel ve městě • pokračující proces stárnutí obyvatelstva • emigrace obyvatelstva v perspektivním věku z hlediska populačního vývoje (18 – 35 let) • krize ve sklářském průmyslu • konkurence levných sklářských produktů z Asie • zhoršení životní úrovně obyvatel – pokles návštěvnosti města • nedostatek prostředků na pořádání prestižní akce IGS – snížení návštěvnosti města, pokles propagace sklářství • nedostatek finančních prostředků na opravu místních komunikací • poškození místních komunikací při povodni • omezování autobusových spojů mezi Českou Lípou a Novým Borem • podcenění situace v sociálně vyloučených komunitách – růst nároků a nákladů na sociální práci ve městě • rozliv Šporky v centru města a opakující se rozliv Dobranovského potoka v Bukovanech • neřešení starých ekologických zátěží – možná kontaminace vod • zdržení proplácení dotací • zhoršení bezpečnostní situace v důsledku zhoršení životní úrovně obyvatel
--	---

Z výroků globální SWOT analýzy na základě zpracovatelského hodnocení vyplývají následující závěry:

SILNÉ STRÁNKY

Město Nový Bor nabízí svým obyvatelům příznivé podmínky pro bydlení, a to včetně odpovídajícího zázemí, tzn. výrazně dominuje obytná funkce města. V Novém Boru se dále rozvíjí cestovní ruch výrazně propojený se sklářstvím. Toto tradiční odvětví je obyvateli města vnímáno jako výrazná atraktivita.

SLABÉ STRÁNKY

Významným problémem ve městě je situace na trhu práce, resp. nezaměstnanost s vysokým podílem dlouhodobě nezaměstnaných osob a trvalý nedostatek pracovních příležitostí (volných pracovních míst). Příčinou je zejména jednostranně orientovaná (nediverzifikovaná) ekonomická struktura obyvatel. Také sociální situace, zejména existence sociálně vyloučených komunit, nevykazuje příznivou tendenci. Z hlediska počtu obyvatel je negativní zprávou dlouhodobá stagnace jejich počtu. Větší vliv na vývoj počtu obyvatel města má **saldo migrace**, které ve sledovaném období 2001 - 2012 dosahuje převážně záporných hodnot. Přirozený přírůstek v daném období je sice převážně kladný, ovšem jeho výše není tak zásadní, aby významně zasahovala do celkového počtu obyvatel.

MOŽNOSTI (PŘÍLEŽITOSTI)

Mezi zásadní příležitosti rozvoje města patří zatraktivnění města a jeho prostředí pro stávající a zejména nové obyvatele, také podpora podnikání a rozvoj cestovního ruchu s podstatným rozšířením nabídky turistických produktů.

HROZBY

Zásadním rizikem se jeví především možný odliv obyvatel a negativní změna jejich věkové struktury a další omezení dostupnosti pracovních příležitostí.

Metodická poznámka: *Textová finalizace analytických výstupů bude dokončena až po bodovém hodnocení důležitosti jednotlivých výroků globální SWOT analýzy jednotlivými členy pracovní skupiny města.*

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 STRATEGICKÁ VIZE MĚSTA NOVÝ BOR

Nový Bor v roce 2020 je tradiční sklářské město s perspektivní strukturou obyvatel, s kvalitním zázemím pro bydlení, stabilizovanou ekonomickou základnou a s rozvinutým cestovním ruchem.

B.2 PROGRAMOVÉ CÍLE

PC01 – Zajištěné podmínky pro kvalitní život obyvatel ve městě

Indikátory splnění programového cíle:

- přírůstek obyvatel (počáteční hodnota - Analýza PRM 2013)
- úroveň vzdělanosti (počáteční hodnota - SLDB 2011)
- pokles indexu stáří
- nárůst bytového fondu

PC02 – Řešení vybraných funkčních ploch města

Indikátory splnění programového cíle:

- provedena revitalizace náměstí Míru
- provedena rekonstrukce významných městských objektů

PC03 – Ekonomický rozvoj a zaměstnanost

Indikátory splnění programového cíle:

- růst počtu podnikatelských subjektů (počáteční hodnota – RES 2013)
- pokles nezaměstnanosti (počáteční hodnota - Analýza PRM 2013)
- růst počtu OSVČ (počáteční hodnota – RES 2013)
- nárůst návštěvnosti (počáteční hodnota – Analýza PRM 2013)

B.3 OPATŘENÍ

PC01 – Zajištěné podmínky pro kvalitní život obyvatel ve městě

- Opatření 01 Rozvoj bydlení
- Opatření 02 Rozvoj vzdělávací soustavy
- Opatření 03 Zázemí pro volnočasové aktivity
- Opatření 04 Zajištění bezpečnosti ve městě
- Opatření 05 Rozvoj sociálních a zdravotních služeb

PC02 – Řešení vybraných funkčních ploch města

- Opatření 06 Revitalizace náměstí Míru
- Opatření 07 Budování nových a rekonstrukce stávajících parkovacích ploch
- Opatření 08 Zkvalitnění místních komunikací
- Opatření 09 Rekonstrukce významných městských objektů

PC03 – Ekonomický rozvoj a zaměstnanost

- Opatření 10 Příprava ploch pro podnikání
- Opatření 11 Rozvoj spolupráce se soukromým sektorem
- Opatření 12 Rozvoj cestovního ruchu